

rias octas ē: fors cōtigit octava. **Nō** autē frustra p̄
 mas noui testamēti p̄co ī octaue sortis iure nasci
 tur: quia sicut septenario sepeuēro p̄pter sabbatū
 v̄t̄ testamētū: sic nouū aliquoties p̄ octonariū
 p̄pter sacramētū dñice vel nostre resurrectionis exp̄
 m̄tur. **THEO.** Volēs etiā oñdere q̄ legaliter ex
 sacerdotali genere erat subdit: Et vxor illi de filiab̄
 aaron: et nomē ei⁹ elizabeth. **Leuitici. xxiij.** **Nō** enī
 p̄mittēbat de alia tribu vxorē accipere: sed de sua. Eli
 zabeth interpretat̄ requies: zacharias vero memoria
 oñi. **BEDA** i bo. Iustis enī parētib⁹ iohānes ē
 genit⁹: et eo cōsīdētius iusticie p̄cepta populis da
 ret: quo bec ipsa nō quasi nouitia didicisse: sed ve
 lut hereditario iure a progenitorib⁹ accepta serua
 ret. vñ sequit̄: Erāt autē ambo iusti añ deū. **AM
 BRO.** Et sic moyses ī equitate cōprehēdit. **P̄n** autē
 oier añ deū fieri enī pōt vt aliq̄s affectata bonitas
 re populari iust⁹ videat̄ mibi: iustus autē añ deū nō
 seclī iusticia nō ex mētis simplicitate formet̄: s̄ adu
 latioē simulet̄. Perfecta igit̄ laus ē añ deū instū et
 seclī: enī p̄fectior ē q̄ ab eo p̄batur: q̄ nō pōt fals
 li factū autē cōprehēdit ī mādato: ī iustificatione
 iudiciū. vñ sequit̄: Incedētes ī oibus mādatis et ius
 tificationibus dñi. **Lū** enī mādatis celestib⁹ obedi
 mus: mādatis dñi icēdim⁹. cū cōgrue iudicamus:
 tenere dñi iustificationes videmur. **Pro**uidere autē
 q̄ bona nō solū corā deo: sed etiā coram hominibus.
 vñ sequit̄: Sine querela. **Nulla** enī querela ē vbi et
 mētis bonitas cōcordat et facti: et plerūq̄ iusticia
 durior hominū querelā excitat. **ORI.** Pōt etiā
 aliq̄d instū iniuste fieri: vt si iactātie cā quis paupes
 ri elargiat̄ qd̄ nō ē sine q̄rela. **Sequit̄:** Et nō erat il
 lis fili⁹: eo q̄ erat sterilis elizabeth et ambo p̄cessis
 sent in dieb⁹ suis. **CHRY.** Nō solū autē elizabeth
 erat sterilis: sed et patriarcharū cōiuges: Sara. **Re
 becca.** Rachel: quod v̄dec⁹ erat antiq̄s. nō possū
 mus dicere q̄ peccati effect⁹ esset sterilitas. cūcti iu
 stitūcti virtuosī. **Hec** autē fuit sterilitatis cā: vt cū
 videris virgine parientē dñm: nō sis incredul⁹ exer
 citas mētē tuā ī alio sterilī. **THEO.** Et vt etiā
 tu addisces q̄ lex dei multiplicationē filioꝝ non
 appetit corporalē: sed magis spūalem. **Processerāt**
 autē ambo: nō solū fm corp⁹: sed fm spiritū ascēsis
 onēs in corde ponētes: et vitā suā vt diē et nō vt no
 ctem habētes: quasi ī die honeste ambulātes.

Factū ē autē cū sacerdotio funge
 ret zacharias ī ordie vicis sue añ de
 um fm cōsuetudineꝝ sacerdotij sor
 te exijt ut incēsum poneret: igressus
 ī templū dñi. **Et** ois multitudo po
 puli erat orās foris hora incēsi.

BEDA: Per moysen dñs vnū cōstituit summū
 sacerdotē: cui mortuo vnū succedere iussit: et h̄ vsq̄
 ad danid tēpora seruātū ē: a quo plures fieri domi
 no agēte decretū ē. vñ nūc zacharias in ordie vicis
 sue sacerdotio funct⁹ esse asserit cū dicitur: Factus
 ē autē cū sacerdotio fungere zacharias ī ordie vicis
 sue ante deū fm cōsue. sacer. sorte exijt vt incēsum po
 neret igit̄. ī tem. oñi. **AMBRO.** Videt̄ autē hic za

charias summ⁹ designari sacerdos: q̄ semel in āno
 sol⁹ summus sacerdos ī secūdo sanctuario intrabat: n̄
 sine sanguie quē offerret p̄ se et p̄ populi delictis.
BEDA: Nō autē nūc noua sorte elect⁹ ē cū incē
 sum esset adolēdū: s̄ p̄sca sorte cū ex ordie sui pon
 tificat⁹ ī vicē abia succederet. **Sequit̄:** Et ois mul
 ti. po. erat orās foris hora incēsi. **Incēsum** ī scā san
 ctōꝝ a pōtifice deferri expectāte foris templū oī po
 pulo decio die septimi mētis ē iussū: et hāc diē expi
 ationis siue p̄pitiatiōis vocari: c⁹ diei mysteriū a
 postol⁹ ad hebreos pandēs: iesū oñdit pōtificē esse
 verū: q̄ ī sanguie p̄picio celi secreta subiit: vt p̄pitiū
 nobis faceret patrē: et interpelleret p̄ peccatis eozū
 q̄ adhuc p̄ foris orātes expectāt. **AMBR.** Dic ē
 autē ille summus sacerdos q̄ adhuc sorte querit̄: q̄a
 ver⁹ adhuc ignorat̄. q̄ enī sorte eligit̄: hūano iudic
 cio nō cōprehēdit̄. **Ille** igit̄ querebat̄: et ali⁹ figura
 bat. ver⁹ in eternū sacerdos q̄ nō hostiarū cruore: s̄
 p̄picio patrē deū generi recōciliaret humano: et tūc
 quidē vices erāt: nūc autē ē perpetuitas.

Apparuit autē illi angel⁹ dñi stās
 a dextris altaris incēsi. **Et** zacha
 rias turbat⁹ ē vidēs: et tior irruit su
 per eū. **Ait** autē ad illū angel⁹: **Ne**
 timeas zacharia: qm̄ exaudita ē de
 p̄catio tua. **Et** uxor tua elizabeth
 pariet tibi filiū: et uocabis nomē ei⁹
 iohāne: et erit gaudiū: et tibi exulta
 tio: et mlti i e⁹ natiuitate gaudebūt.

CHRY. Ingressus zacharias ī templū vt p̄ces fer
 ret p̄ cūctis ad deū: et q̄s dei et hominū mediator:
 vidit angelū itus stantē. vñ dñ: Apparuit autē illi an
 gel⁹ dñi stās a dextris altaris incēsi. **AMB.** P̄n
 apparuisse dicit̄ ei q̄ eū repēte cōspexit: et h̄ speciali
 ter: aut de angelis aut de deo scriptura diuina tene
 re cōsueuit: vt qd̄ non pōt p̄uideri: apparere dicat̄.
Nō enī similiter sēsibilia vident̄: et is cui⁹ ī volūtas
 te sitū ē videri: et c⁹ nature ē nō videri. **ORI.** Et
 hoc tñ ī p̄senti seculo dicim⁹: s̄ et ī futuro cū migra
 uerim⁹ a mūdo: nō oibus vel de⁹ vel āgeli appare
 būt: sed ille tñ videbit̄ q̄ m̄ndū habuit cor. **Locus**
 at̄ nec nocere poterit quēq̄ nec iuuare. **CHRY.**
Māifeste autē apparuit: nō ī somnis: eo q̄ nimis
 arduū annūciabat. vñ māifestiori et mirabiliori v̄si
 one egebat. **DAMA.** Tñ angeli nō vt sūt homin
 nib⁹ patefiūt: sed trāsfigurati. put possūt v̄siores as
 picere ī quodcūq̄ iusserit dñs. **BASI.** Dicit autē
 Altaris incēsi. eo q̄ alterū erat altare deputatū ad
 holocausta. **AMB.** Nō imerito autē āgelus vide
 tur ī tēplo: q̄ veri sacerdotis annūciabat iā aduen
 tus: et celeste sacrificiū parabat: ī quo angeli m̄stra
 rēt: nō enī dubites assistere angelū qm̄ christ⁹ imo
 latur. **Apparuit** autē a dextris altaris incēsi: quia
 diuine isigne misericordie deferrebat. **Dñs** enī a dextris
 ē mibi: ne cōmouear. **CHRY.** Nō pōt autē hō quā
 tūcūq̄ sit iust⁹ absq̄ timore cernere angelū. vñ et
 nūc zacharias aspectū nō tolerās presentie angeli:

deserto belias: in deserto iohanes. Ille achab regis gram no qñuit: hic sprenit herodis. Ille iordanē di uisit: hic ad lauacrū salutare cōuertit. Ille prioris h sequētis dñici pcurso: aduētus. **BEDA:** Qd aut de belia p malachia pdictū ē: hoc p angelū de iohā ne dicit: cū subdit: Ut cōuertat corda patrū i filios spiritualē antiquoz sanctorū sciam populis pdicā do infundēs. Et incredulos ad prudētiā iustoz: q est nō de legis opibus iustitiā psumere: s; ex fide salutē q̄re. **GRECVS:** Uel aliē: Parētes iohis i apo stolog iudei fuerūt: sed nī cōtra euāgelii ex supbia i iudiciale seuebāt. It: q; tanq; benigni filij iohā nes pu? i apostoli cōsequēter eis ueritatē monstra bāt: i ppiā iustitiā i prudētiā eos attrahētes. Sic etiā belias reliq;as beuēoz cōuertit ad apostolorū ueritatē. **BEDA:** Quia uero zacharia p plebe sup plicatē dixerat et auditū: subiūgit: Parare oño ple bē pfectā. i quo docet quo o die plebs eadē saluari e p̄ci debeat: ad pdicationē. i. iohānis penitēdo i credēdo i chūstū. **THEO.** Uel aliē: Iohānes ple bē parauit: nō incredulā: s; pfectā. i. p̄paratā ad susci piendū chūstū. **ORI.** Sacramētū aut iohānis vs; q; nūc ceptē i mudo. Quicūq; enī creditur? ē i ies sam chūstū: antea spūs i uirt? iohānis ad animā il lū uenit: i p̄parat oño populū p̄fectū.

Et dixit zacharias ad angelum: Unde hoc sciā? Ego. n. suz senex: i uxor mea pcessit i dieb? suis. Et rīdens angel? dixit ei: Ego suz ga briel q alio an deū: i missus sū loq ad te: i bec tibi euangelizare. Et ec ce eris tacēs i nō poteris loq usq; i diē quo bec fiāt: p eo q nō credidi sti uerbis meis q iplebūf i tpe suo. Et erat plebs expectās zachariā: i mirabant q tardaret ipse i templo. Eggressus autē nō poterat loq ad il los. Et cognouerūt q uisionē uidis set in tēplo: i ipse erat innuēs illis: i p̄mansit mutus.

CHRY. Dabito respectu zacharias ad ppiā eta tē: qñetiā cōiugis sterilitate cōspecta diffidus ē. vñ dicit: Et dixit zacharias ad angelū: vñ h sciā: qñ dū car: quō h fiet: Et cāz dubitat oīs subdit: Ego enī sū senex: i uxor mea pcessit i dieb? suis. q. d. Etas itē post: natura iēpta: ego generās debilis: terra steril. Nō aut censeē pp h dign? eē uenia sacerdos: oū se r̄nē rerū ep̄ostular. qñcūq; enī de? aliqūē idicat o; i fide suscipe: nā sup h? mōi disceptare cōtumacis ē aie. vñ sequit: Et respō. ange. dixit ei: Ego sū gabriel q alio an deū. **BEDA.** q. d. Si hō talia signa pro mitteret: ipone signū flagitare liceret: at cū angelus p̄mittat iā dubitare nō decet. Sequit: Et missus suz loq ad te i bec tibi euāgelizare. **CHRY.** Ut cū au dias me a deo missū fore: nihil hūanū estimes ex hīs

q tibi dicunt. Neq; enī ex me loquor: s; mittētis re/ lata uenūcio. bec ē enī nūcij bonitas: vt nihil ex se referat. **BEDA:** Ubi notādū ē q angel? se i ante deū stare i ad euāgelizādū zacharie missū testatur. **GRE.** i ho. Quia i cū ad nos uenit angeli: sic exte ri? implēt misterii: vt tñ uūq; iteri? desunt p cōtem plationē: q; tñ circūscript? ē angelic? spūs: sūmus tñ spūs q de? ē: circūscript? nō ē. Angeli itaq; etiaz missi an ipm sūt: q; quolibet missi ueniat: itra ipm; currūt. **BEDA:** Dat autē ei signū: qd rogat: vt qd discredēdo locut? ē: iā tacēdo credere dīcat. vñ seq tur. Et ecce eris tacēs: i non poteris loq. **CHRY.** Ut a vi generatiua ad organa uocalia uicula trans ferant: nec ituitu sacerdotij ei parci: s; ob h plecte bat ampli? q; circa fidē ceteris p̄esse debebat. **THEO.** S; q; uerbū qd iugi aīo habet pōt ēt sur; dū significare: q; bñ tal? erit surd? i nō poter? loq. Qd uenitēti enī bec duo passus ē: tāq; enī iobediēs sur ditatē i currit: i tanq; cōtradictor taciturnitatē. **CHRY.** Dicit autē: Et ecce. q. d. i h instāti. S; cōfi dera miserationē dñi i h qd sequit: Usq; i diē quo bec fiēt. q. d. Cū p euetus rerū qd dico orido: i nō ueris te iure punitū tūc te de pena eripiā. Et cāz pe ne ondit cū subdit: Pro eo q nō credidisti uerbis meis. q iplebunē i tēpore suo: nō attēdēs uirtutem ei? q misit me: cui ego assilto. Si autē bis q erga na tiuitatē mortale incredul? erat puniē: qualē q celes stē i ineffabile calūniatur uita bñ uisionē. **GRE CVS:** Dū aut bec it̄nsec? agerētur: dilatio tēpor; admirari cogebat expectantē for̄sec? multitudinē. vñ sequit: Et erat plebs expec. zachā. i mira. q tar. ipe i tēplo. Quq; p diuersa uagaret suspicio: qlibet dictabat ad libitū donec zacharias egrediēs docuit silēdo qd latēdo p̄cessus ē. vñ sequit: Eggressus aut nō poterat loq ad illos: i cognō. q; uisionē uidisset in tēplo. **THEO.** Innuebat autē populo zacharias forte cām taciturnitatis it̄rogatī: quā loq n̄ ualēs: p nutū declarabat. vñ sequit: Et ipse erat in; nuens illis i p̄mansit mut? **AMB.** Est aut mutus quidē sine uerbo corporales act? indicare molēs: nec expr̄mens eius uoluntatem.

Et factū ē ut ipleri sunt dies offi cij ei? abijt in domū suā. Post hos aut dies cōcepit elizabeth uxor eius i occultabat se mētib? qnq; dicens: Quia sic fecit mihi dñs in dieb? qui bus respexit auferre obprobriū meum inter homines.

BEDA: Uicis sue tēpore pōtifices tēpli tñ offi cij mācipati nō solū a cōplexu vxorum: s; ab ipō quoq; domoz suarū abstinebāt igressū. vñ dicit: Et factū ē vt ipleri sūt dies officij ei? abijt i domū suā. Quia enī tūc sacerdotalis ex stirpe aaron successio querebat: necessario tēpus substituēde soboli p̄cu rabatur. At q; nūc nō carnalis successio s; p̄fectio spiritalis iquirē: sacerdotib? vt semp altari queant assistere: semp castitas obseruāda p̄cipiē. Sequitur: Post hos autē dies cōcepit elizabeth vxor ei?. P? dies. i. officij zacharie cōpletos. Festa sūt autē: bec

No veni lege solvere: sed adimplere. si videret cepisse a legis iuria: cum prout inupte lege dānet. Quid quod et fides marie vobis magis adsciscit: et medicum cā remouet: videt. n. culpā obūbare noluisse medicatio inueta pgnās. Cām at mētiēdi despōsata n̄ hūit: cū cōiugi pmiū et grā nuptiarū part' sit femiārū. **N**ō me diocis quoz cā ē vt vgnitas marie falleret pncipiū: pē mudi: q̄ cū despōsata viro cerneret: partū nō potuit habere suspectū. **ORI.** Si. n. nō habuisset spōsitate cogitatio tacita diabolū subrepsisset: quō q̄ nō accubuit cū viro pgnās eēt: oꝝ iste cōcept' esse diuin': oꝝ aliqd̄ hūana natura eēt sublimi'. **AMBR.** Sed tñ magis refellet pncipes seculi: demouum enī malicia facile ēt occulta dephēdit. At vō q̄ seclularib' vāitrib' occupāē: scire diuina n̄ possūt quētiā locupletioꝝ testis pudozis marit' adhibet: q̄ possit et delere iuriā et vdicare obprobriū: si non agnosceret sacramētū. de q' subdit: Cui nomē erat ioseph de domo dauid. **BEDA** i ho. **N**ō n̄ tñ ad ioseph: s̄ et p̄inet ad mariā. Legi nāq̄ erat pceptū: vt de sua q̄sq̄ tribu aut familia acciperet vxorē. **Sed** tur: Et nomē virgīs maria. **BEDA** sup lucā: **M**aria bebrāice stella maris: syriace vō dñā vocatur: et merito q̄ hec totū mūdū dominum lucē seculis meruit generare perennem.

Et igress' āgel' ad eā dixit: **Aue** grā plena dñs tecū: bñdicta tu i mulierib'. **Que** cū audisset turbata est in sermone eius: et cogitabat qualis esset ista salutatio.

AMB. Dīce virginē morib': ola i penetralibus qui nemo viroz videret: sol' āgel' repiret. vñ dñs. **Et** igress' ad eā. **Et** ne qdē de genezi deprauaret af fatiā āgelō salutē. **GRECVS.** **A**ōtra vocē p̄ us editā mulieri dirigit nūc fimo ad vgnē. In illa dolorib' p̄tus ē cā peccati pūita. i hac p̄ gaudiū mēsticia pellit. vñ iocūditatē n̄ absurde p̄nūciat āgel' vgnē dicēs: **Aue.** **N**ō at digna cognoscere spōsaliū attestat: cū dicit: **G**ra plena. q̄si. n. qdā arā aut vōs spōsū vndit' q̄ fecūda sit gartis. **Doz.** n. q̄ dicit: hec sūt spōsē: alia spōsū. **HIE.** i smōe de assū. **Et** bñ grā plēa: q̄ ceteris p̄tes p̄stāē: **M**arie vō simul se totā iudic grē plenitudo. **Uere** grā plēa: p̄ quā largo spōsū scī ibe supfusa ē oīs creatura. **Et** aut erat cur virgine: q̄ ad vgnē mittebat āgelū: et p̄cessit nūciū suū dñs: nec teneri potuit locis q̄ oib' habet in locis. vñ seq̄: **D**ñs tecū. **AVG.** i ser. de nati. **M**agis q̄ mecu: ipe. n. i tuo ē corde: in tuo fit vtero: adimplet mētē: adimplet vētrē. **GRECVS.** **H**oc at ē totū legationis cōplēmētū. dei. n. verbū vt spōsū supra rōs nē vniōne efficiēs tāq̄ ipe germinās: idē q̄ gemmā tū totā naturā hūanā sibi p̄ cōformauit. **Ultimū** vō ponit tāq̄ p̄fectissimū et cōpēdiōsū. **Bñdicta** tu i mulierib'. **Una.** s. p̄ cūctis mulierib': vel ēt bñdicta tur i te mulieres: sicut mares i filio: s̄ magis vterq̄ i vteriq̄. **Uelut.** n. p̄ vñā et vñū feminā et marē peccatū siml ac tristitia i trauit: sic et nūc p̄ vñā et vñū bñdictio reuocata ē et leticia: et ad singulos ē pfusa. **AMB.** **D**īce at virginē verecūdia: q̄ pauebat. nam seq̄: **Q**ue cū audisset: turbata ē i sermōe ei'. **T**repi

dare virginū ē: et ad oēs igress' viri pauere: oēs viri affat' vereri. **D**īce vgo verborū vitare lasciuia: **M**aria etiā salutationē āgeli verebat. **GRECVS.** **A**ū assueta foret his vñōnib'. **E**u. āgelista n̄ vñōi: s̄ re latib' turbationē attribuit dicēs: **T**urbata ē i fimo ne e'. **A**ttēde at virgīs et pudicā et prudētē et animā simul et vocē. audita letitia dictū examinauit: et neq̄ māifeste obstitit p̄ incredulitatē: nec statī paret ex leuitate: eue leuitatē euitās simul et duritiam zacharie. vñ seq̄: **E**t cogitabat q̄lis eēt ista salutatio. **N**ō cōceptio: nā adhuc ignozabat imēsitatē mysterii: s̄ salutatio: nūqd̄ libidiosa: vt a viro ad virginē: an diuina dū dei faceret mētionē dicēs: **D**ñs tecū. **AMBR.** **B**ñdictiois ēt nouā formulā mirabat: que nūq̄ ē an cōperta: soli marie hec suabat. **ORI.** **S**i. n. sciuisset maria ad aliū quēpiā simlē factū eēt fimonē: vtpote q̄ hēbat legis sciam: nūq̄ eā q̄si peregrinā talis salutatio exterruisset.

Et ait angel' ei: **N**e timeas maria: inuenisti. n. grām apō deū. **Ecce** cōcipies i utero et paries filiū: et uocabis nomē e' iesū. **Hic** erit magn' et fili' altissimi uocabit'. **Et** dabit illi dñs de' sedē dauid p̄ris eius: et regnabit i domo iacob i eternum: et regni ei' non erit finis.

BEDA. **Q**uia salutatioē solita virginē turbataz viderat: q̄si familiari' notā vocās ex noīe: ne timet' debeat iubet. vñ dñs. **Et** ait ei āgel': ne timeas maria. **GRECVS.** q. d. **N**ō accessi deceptur'. imo deceptiois absolutionē deprōmere. **N**ō veni p̄daturus inuolabile tuā virginitatē: s̄ dōctozis puritatis et custodis cōtubernia referare. **N**ō sū serpētis mīster: s̄ p̄mētis serpētē legat'. spōsaliū tractatoꝝ: nō ifidias rū molitoꝝ. **Sic** q̄ nequaq̄q̄ distrabētib' ipam cōsideratiōib' verari p̄misit: ne diiudicare' ifid' minis ter negocij. **CHRY.** **Q**ui at apō deū meret' grāz: n̄ h̄y qd̄ timeat. vñ seq̄: **I**nuenisti enī grām apō deū. **Qualit'** at illā q̄sq̄ repiet: nisi hūilitate mediāte: **M**ūlib' enī dat deus grām. **GRECVS.** **I**nuenit n. grām vgo corā deo: q̄ splēdore pudicitie p̄piaz exornās aiām: gratū deo se habitaculū p̄pauit: nec solū celibatū inuolabile cōseruauit: s̄ et imaculatā cōsciam custodiuit. **ORI.** **I**nuenit enī plures grām an eā: **E**t iō subdit qd̄ p̄pziū ē dicēs: **Ecce** cōcipies i vtero. **GRECVS.** **Q**d̄ dñs ecce: celeritatez et p̄sentia denotat: ifinitās cū e' vbo celebratā eēt cōceptionē. **Dicit** at: **C**ōcipies i vtero: vt demonstret dñm ab ipō vtero virgiali et de nostra substātia carne suscipere. **Venit.** n. diuinū v̄bū emūdaturū naturā hūanā et p̄tīm: et n̄re generatiōis p̄mordia. **Et** iō si ne peccato et hūano semie p̄ singula sicut nos i carne cōcipit: et nouē mēsiū spacio gestat in vtero. **GRE.** **S**z qm̄ cōtigit specialit' diuinū cōcipi spiritū: et spiritū parere salutāre s̄m p̄phetā. iō addidit: **Et** paries filiū. **AMB.** **N**ō at oēs sūt sicut maria: vt dū de spū scō cōcipiūt: verbū pariāt. **Sūt** at q̄ ab ortiūū excludāt verbū anteq̄ pariāt. **Sūt** q̄ i vtero

anri me. exult. in. in. vte. meo. **AVG.** ad bardenus: hoc aut vt diceret sicut euangelista prelocut' est: res plera est spūs: quo pculdubio reuelare coguit qd illa exultatio significasset. infantis enī illius venisse mrem: cui' ipe pcurator z demōstrator: eēt futurus. Potuit ergo eē ista significatio rei tāte a maiorib' cognoscēde nō a puulo cognite. nō enī dixit: Exultauit i fide infans in vtero meo: sed exultauit i gaudio. Videm' aut exultatōem nō solū puuloz: s; etiā peccatū nō etiā de aliqua fide v' religioē v' q'cūq; rōnabili cogitōe venientē: sed bec inuitata z noua extitit: quia in vtero z ei' aduētū que oim saluatoe fuerat paritura. Ideo bec exultatio z tāq; miri oim reddita resalutatio sicut solēt miracula fieri: facta est diuinit' in infante: nō humanit' ab infante q'q; etiā si v'q; adeo in illo puero est accelerat' vsus rōis z volūtatis: vt intra viscera materna iā posset agnoscere credere z sentire. Etiā hoc in miraculis habēdū diuine potētie: nō ad humane trahēdū exemplar nature. **ORIGE.** Venerat aut mater dñi vltura elisabeth miraculo sum cōceptū que retulerat angelus: vt p hoc sequat' credulitas potioris ad virginē manaturi. Et ad hāc fidē facit sermo elisabeth dicētis: Et beata que credidisti: qm' pficient ea que dicta sunt tibi a dño. **AMBRO.** Vides mirum nime dubitasse maria: sed credidisse: z iō fructū fidei dēsecutā. **BED.** Nec mirū si dñs redēptur' mūdū opatōem suā inchoauit a m're: vt p quā sal' omnib' parabat: eadē psona fructū salutis hauriret ex pignoz. **AMBRO.** Sed z vos beati q' audiuist' z credidistis. quecūq; enī crediderit aīa z cōcipit z generat dei verbū z opa ei' agnoscit. **BED.** Omnis aut aīa que verbū dei in te cōcepit: virtutū statim cella cacumina gressu ascēdit amoris: quaten' cuius tarē iuda. i. s'fessiois z laudis arcē penetrare z vsq; ad pfectōem fidei spei z charitatis: quasi trib' in ea mētib' valeat cōmorari. **ORI.** sup' ezech. Simul z de pterito z de pnti z de futuro p. pphetie spūi t'acta est que z ei' pmissioib' angeli credidisse coguit z mrem nominās q' redēptorē humani generis in vtero portare intellexit: etiā cū oīa pficiēda p'dices ret: qd etiā de futuro se q' resal' sperit.

Et ait Maria: Magnificat anima mea dominum.

AMBRO. Sicut petm a mulierib' cepit: ita et bona a mulierib' inchoat. vñ nō ociosum videt q' ante iohānē elisabeth pphetizat: z maria ante do mini gnātōem. Sequit' aut vt marie quo psona melior: eo ppheta sit plenior. **BASI.** Virgo enī intētoe sublimi ac speculatōe pfunda immēsitatē cōtēplās mysterij quasi pfūdi' grādies magnificat deū vñ dñi. **ET** ait maria: Magni. ani. me. dñm. **GRECVS:** quasi diceret: Mirabilia que de' pnuiciant in meo corpe exercebit: s; aīa mea infructuosa apd deū nō erit. Cōuenit aut mihi z volūtatis fructum afferre: nā qm' amplo doceo: miraculo: tātū tenes or glouificare in me mirabilia opātē. **ORI.** Si aut oīs nec augmētū nec detrimētū recipere pōt: qd est qd maria loq'it: Magnificat aīa mea dñm: Sed si viderē dñm saluatoreē imaginē eē inuisibilis dei: et aīam factā ad ei' imaginē vt sit imago imaginis: tē

videbo qm' in exēplo eozū q' solēt imagines pigere: qm' magnificauero aīaz meā ope cogitātōe: s; mone tūc imago dei grādies efficiat: vt ipse dñs cui' imago est in aīa mea magnificat.

Et exultauit spiritus meus: in deo salutari meo.

BASI. Prim' spūs fruct' est pax z gaudiū. Quia ergo virgo sancta totā sibi hauserat spūs grām: merito subiūgit: Et exult. spi. me. in de. salu. meo. Idem aīam dicit z spūi. Cōsuetā aut in scripturis exultatōis platio: insinuat alacritē quēdā z iocōsū habitūz aīe in his qui digni sūt. Proinde vgo exultat i dño ineffabili cordis tripudio: z resultatōne in strepitu honesti effect'. **Seq'.** In deo salu. meo. **BEDA:** Quia eiusdē iesu. i. saluatoris spūs vginis: eterna di uinitate letatur: cui' caro tpali cōceptōne fetatur.

AMB. Magnificat ergo aīa marie dñm: z exultat spūs ei' in deo: eo q' aīa z spū p're filioz: duota vñū deū p que oīa pio venerat affectu. Sit autē in singulis marie aīa vt magnificet dñm. Sit i singul' spūs marie vt exulter in dño. Si fm carnē vna mē est ch'ist': fm fidē tñ oim' fruct' ē ch'ist'. Dis enim aīa accipit dei v'bi: si tñ immaculata z immunis a vitis intemerata castimoniū pudoris custodiat.

THEO. Ille aut deū magnificat: q' digne sequit' ch'istū: z dū ch'istian' vocat: ch'istū nō minuit dignitatē: magna z celestia opādo: z tūc spūs eius. i. spiritale crisma exultabit. i. pficiet: z nō mortificabitur. **BASI.** Si qm' vō lux i cor suum irrepit z ad deū diligēdū z cōtēnda corpea: p illā obscurā z bre uē imaginē pfectā p'cipe iustoz cōsciam absq; vlla difficultate cōsequitū i dño gaudiū. **GRE.** P'ius aut aīa magnificat dñm: vt postea exulter in deo: nō si enī antea crediderim' exultare nō possumus.

Quia respexit humilitatē ancille sue: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

GRECVS expositoz: Cām māifestat cur se magnificare deū deceat: ac exultare in illo dicet: Quia respexit hūilitatē ancille sue. q. diceret: Ipse puidit non ego expectari: humilibus erā contenta. Nunc autem ad ineffabile viliū eligor: z exaltoz de terra ad sidera. **AVG.** in s. de asū. Vera hūilitas: que deū hōib' pepit: vitā mortalib' edidit: celos innouauit: mūdū purificauit: paradisu apuit: z hoim aīas liberauit. Facta ē marie hūilitas scala celestis: per quā de' descēdit ad terras. Quid. n. ē dicere respexit nisi approbauit: **Alti.** n. videt in s'pectu hoiz hūiles eē: s; eoz hūilitas a dño nō respicit. **Si.** n. veraciter hūiles eēt: deide ab hōib' nō se laudari vellent nō in h' mūdo: s; in deo spūs eoz exultaret. **ORI.** Sed qd hūile atq; deiectū q' dei filiū gestabat i vtero: s; cōsidera qm' hūilitas in scriptur' vna de v'it' tib' p'edicat: q' a phis modestia dñi. S; z nos eā possum' appellare quodā circuitu: cū aliq's nō ē iust': s; ipe se deiecit. **BED.** Cui' aut hūilitas respicitur recte beata ab omnib' cognominat. vnde sequitur: Ecce enī et hoc beatā me dicent oēs generatōnes.

MATHANA. Si enī fm pphetaz beati sunt qui bñt semē in syon: z p'ximos in hierusalē: qm' debet

ideo dicit: Sicut loca est p os sanctorū pphetarū. **GRECVS:** per quod innuit deū per illos esse locuta: et nō esse humanū quod dixerunt. **BEDA:** dicit autē: Qui a seculo sunt, quia tota veteris testi scriptura ppheticē de christo pcessit: nā et ipse pater adam et ceteri patris factis suis eius dispēsatōi testi moniū reddūt.

Salutem ex inimicis nostris: et de manu omnium qui oderūt nos.

BEDA: Cuius pmo breuiter pmississet: Exerit cornu salutis nobis: continuo explanās quid dixerit subdit Salutē ex inimicis, quasi diceret: exerit nobis cornu salutis: et de manu omnium qui oderūt nos. **ORIGENE:** Nō autē pntem nūc de corpālib⁹ inimicis dicit: s; de spiritalibus. Venit enī dñs iesus fortis in plio destruere oēs inimicos nostros: vt nos de eorū insidijs et tentationibus liberos faceret.

Ad faciēdā miām cū patrib⁹ nostris: et memorari testamēti sui sancti. Iurādū qd iurauit ad abraā patre nostrum daturum se nobis.

BEDA: Dixerat dñm iuxta eloquiū pphetarū i domo dauid nasciturū: dicit eundē ad explēdū testamētū qd abrae disposuit nos eē liberaturū: quia bis pcepit patriarchis de suo semine: vel aggregatio gentiū: vel christi est incarnatio pmissa. pmittitur autē dauid: quia abrae sancte eccle cet⁹ est pmissus: dauid autē q; et eo christ⁹ nascitur⁹ esset: audiuit. Et ideo post id qd dictū est de dauid: subdit de abraaz dicit: Ad faciēdā miām cū pa. nostris. **ORIGENE:** Ego puto q; in aduētū dñi saluatoris et abraam et Isaac et iacob functi sunt miā eius. Nō ē eis; greditur vt qui pns viderūt diē illi⁹ et letati sūt: et postea in aduētū ipsius nihil vtilitatis acciperēt: cū scriptū sit: Pacē faciēs p sanguinē crucis sue: siue sup crāz siue in celis. **THEO:** Christi etiā gratia se vsq; ad illos extēdit: q; mortui extiterūt: quia p eū resurges mus nō solū nos: sed et qui fuerūt ante mortui. Fecit et misericordiā cū patrib⁹ nostris: fm q; eorū spes et desideriiū impleuit. vnde sequit⁹: Et memorari testamēti sui sancti. illi⁹. s; de quo dicit⁹: Bēdicēs bñs dicit tibi: et multiplicabo te. Multiplicat⁹ est enim abraā in oib⁹ gentib⁹ p imitatōem fidei et adoptat⁹ in filios: sed etiā patres vidētes suos filios talia benefacere cepisse cōgāndēt et recipiūt misericordiā in seipis. vnde sequit⁹: Iurādū qd tu. ad abra. pa. no. dāni. e nobis. **BASIL:** Nemo autē audiēs q; iurasset dñs abrae: ad iurādū sit pmp⁹: sicut. n. furoz de deo dictus nō significat passiōem sed punitioz nē sic neq; de iurat vt hō: sed verbū eius loco iuramēti nobis ad veritatē exprimit: immutabili sentētia quod pmissum est approbans.

Ut sine timore de manu inimicorum nrorū liberati seruiamus illi.

CHRY: Quia exortū nobis cornū salutis ex do mo dauid: dixerat q; p ipm et gloriā picipam⁹ et di spēdia inimici vitauim⁹. vñ dicit: Ut sine ti. de ma. iurē. nō. li. sui. illi. Duo pdicta nō facile repiet ali quis sese comitātia. plures. n. enitāt picula: sed vita glorioza pūat⁹: sicut sceleris patratōes q; de carce re ex indulgētia regia absoluūt. eōtra gaudēt āgeli gloriā: sed ob hāc piclitari cogūt: sicut milites bel licosi vitā in clytā amplexātes securitate multotiēs caruerūt. Sed h; cornu et saluat et glorificat. saluat quidē eripiēs a manib⁹ hostiū: nō leuāt sed verifice: vt nō sit vltra timēdū. Et h; est qd dicit: Ut sine timore. **ORI:** Uel ait crebro de hostiū manu aliq; liberā tur: sed nō absq; timore. Cū. n. met⁹ et discriminē āte pcesserit: et sic de inimicorū manu q; eruāt: liberat⁹ est quidē: sed nō sine timore: iō dixit q; christi aduētus sine timore nos a manibus hostium eripi fecit. Non. n. eorū insidiās sensimus: sed repente ab eis nos segregans: eduxit ad sortis proprie mansionē. **In sanctitate et iusticia corā ipso omnibus diebus nostris.** **CHRY:** Glorificat zacharias dñm: q; fecit nos sibi fuisse cū plena fiducia: nō carnāl vt iudei i san guine victimarū: s; spiritali in bonis opib⁹. Et h; ē qd dicit: In sancti. et iusti. Est. n. sanctitas apta cir ca deū eētās. Iusticia vō q; est circa hoies: puta q; aliq; reuerētē exēq; diuina: et quo ad hoies lauda bilr cōuerfēt. Dicit autē: nō corā hōib⁹ vt hypocrite volētes hōib⁹ placere s; corā deo: sic hi quorū cōmē datio nō est ab hōib⁹ sed a deo: et hoc nō semel aut ad tps sed singulis dieb⁹ et q; diu vixerit. vnde dicit: Oib⁹ dieb⁹ nris. **BEDA:** Nā q; vel ante mortē ab ei⁹ fuitio discedit: l imudicia q; lib; siue iusticia si dei siue sinceritatē cōmaculat: vel corā hōib⁹ trā et nō corā deo: sanct⁹ et iust⁹ esse cōtēdit: nō dū pfecte d manu spiritaliū inimicorū liberat⁹ oñō fuit: s; ex emplo veterū samaritanorū dijs gētū pariter et des monio seruire conatur. **Et tu puer ppheta altissimi uocaberis: pteib⁹ enī ante faciē domi ni parare vias eius.** **AMBRO:** Pulchre cū de dño ppharet: ad pro pheta sua vba conuertit: vt h; quoq; bñfactū eē dñi designaret: ne cū publica numeraret: sua q; i grat⁹ tacuisse videret. vñ dicit: Et tu pu. p. al. voca. **ORI:** Iō reor zachariā festinasse vt loq;ret ad puerū: q; sciebat eū p paululū in eremo moraturū: nec se ei⁹ posse h;re pntiā. **AMBRO:** Sed fortasse q; octo diez infantē alloq;: vey si tenem⁹ supiora: intelligi m⁹ pfecto q; potuit vocē pns nat⁹ audire: q; marie salutatiōem aq; nasceref audiuit. sciebat ppha ali as eē aures pphē: q; spū dei nō corpis etate resuāt: hēbat intelligēdi sensū: q; exultādi hēbat affectū. **BEDA:** Nisi forte putād⁹ ē zacharias pp eos qui aderāt potius instruēdo futura sui filij q; dūdū per āgelū didicerat: mor vt loq; potuit pdicare voluisse Audiāt arriani q; christū quē iohēs pphētado ptei bar altissimū vocat: sic in psalmo dicit: Dō nat⁹ ē i ea: et ipse fūdauit eā altissim⁹. **CHRY:** Sic autē regib⁹ cōmilitones sunt q; eis viciniōres existūt: sic iohan nes cum esset amicus sponsi de prope eius aduētū pcessit. et hoc est quod subdit: Pteib⁹ enī ante faciē domini parare vias eius. Alii enī pphete enī nus christi mysteriū predicauerūt: hic vero propius

homo dicitur. **GRECVS:** ait tpe cuius referuntur facta ppheticā. **BEDA:** dicit autē: Qui a seculo sunt, quia tota veteris testi scriptura ppheticē de christo pcessit: nā et ipse pater adam et ceteri patris factis suis eius dispēsatōi testi moniū reddūt. **Salutem ex inimicis nostris: et de manu omnium qui oderūt nos.** **BEDA:** Cuius pmo breuiter pmississet: Exerit cornu salutis nobis: continuo explanās quid dixerit subdit Salutē ex inimicis, quasi diceret: exerit nobis cornu salutis: et de manu omnium qui oderūt nos. **ORIGENE:** Nō autē pntem nūc de corpālib⁹ inimicis dicit: s; de spiritalibus. Venit enī dñs iesus fortis in plio destruere oēs inimicos nostros: vt nos de eorū insidijs et tentationibus liberos faceret. **Ad faciēdā miām cū patrib⁹ nostris: et memorari testamēti sui sancti. Iurādū qd iurauit ad abraā patre nostrum daturum se nobis.** **BEDA:** Dixerat dñm iuxta eloquiū pphetarū i domo dauid nasciturū: dicit eundē ad explēdū testamētū qd abrae disposuit nos eē liberaturū: quia bis pcepit patriarchis de suo semine: vel aggregatio gentiū: vel christi est incarnatio pmissa. pmittitur autē dauid: quia abrae sancte eccle cet⁹ est pmissus: dauid autē q; et eo christ⁹ nascitur⁹ esset: audiuit. Et ideo post id qd dictū est de dauid: subdit de abraaz dicit: Ad faciēdā miām cū pa. nostris. **ORIGENE:** Ego puto q; in aduētū dñi saluatoris et abraam et Isaac et iacob functi sunt miā eius. Nō ē eis; greditur vt qui pns viderūt diē illi⁹ et letati sūt: et postea in aduētū ipsius nihil vtilitatis acciperēt: cū scriptū sit: Pacē faciēs p sanguinē crucis sue: siue sup crāz siue in celis. **THEO:** Christi etiā gratia se vsq; ad illos extēdit: q; mortui extiterūt: quia p eū resurges mus nō solū nos: sed et qui fuerūt ante mortui. Fecit et misericordiā cū patrib⁹ nostris: fm q; eorū spes et desideriiū impleuit. vnde sequit⁹: Et memorari testamēti sui sancti. illi⁹. s; de quo dicit⁹: Bēdicēs bñs dicit tibi: et multiplicabo te. Multiplicat⁹ est enim abraā in oib⁹ gentib⁹ p imitatōem fidei et adoptat⁹ in filios: sed etiā patres vidētes suos filios talia benefacere cepisse cōgāndēt et recipiūt misericordiā in seipis. vnde sequit⁹: Iurādū qd tu. ad abra. pa. no. dāni. e nobis. **BASIL:** Nemo autē audiēs q; iurasset dñs abrae: ad iurādū sit pmp⁹: sicut. n. furoz de deo dictus nō significat passiōem sed punitioz nē sic neq; de iurat vt hō: sed verbū eius loco iuramēti nobis ad veritatē exprimit: immutabili sentētia quod pmissum est approbans. **Ut sine timore de manu inimicorum nrorū liberati seruiamus illi.** **CHRY:** Quia exortū nobis cornū salutis ex do mo dauid: dixerat q; p ipm et gloriā picipam⁹ et di spēdia inimici vitauim⁹. vñ dicit: Ut sine ti. de ma. iurē. nō. li. sui. illi. Duo pdicta nō facile repiet ali quis sese comitātia. plures. n. enitāt picula: sed vita glorioza pūat⁹: sicut sceleris patratōes q; de carce re ex indulgētia regia absoluūt. eōtra gaudēt āgeli gloriā: sed ob hāc piclitari cogūt: sicut milites bel licosi vitā in clytā amplexātes securitate multotiēs caruerūt. Sed h; cornu et saluat et glorificat. saluat quidē eripiēs a manib⁹ hostiū: nō leuāt sed verifice: vt nō sit vltra timēdū. Et h; est qd dicit: Ut sine timore. **ORI:** Uel ait crebro de hostiū manu aliq; liberā tur: sed nō absq; timore. Cū. n. met⁹ et discriminē āte pcesserit: et sic de inimicorū manu q; eruāt: liberat⁹ est quidē: sed nō sine timore: iō dixit q; christi aduētus sine timore nos a manibus hostium eripi fecit. Non. n. eorū insidiās sensimus: sed repente ab eis nos segregans: eduxit ad sortis proprie mansionē. **In sanctitate et iusticia corā ipso omnibus diebus nostris.** **CHRY:** Glorificat zacharias dñm: q; fecit nos sibi fuisse cū plena fiducia: nō carnāl vt iudei i san guine victimarū: s; spiritali in bonis opib⁹. Et h; ē qd dicit: In sancti. et iusti. Est. n. sanctitas apta cir ca deū eētās. Iusticia vō q; est circa hoies: puta q; aliq; reuerētē exēq; diuina: et quo ad hoies lauda bilr cōuerfēt. Dicit autē: nō corā hōib⁹ vt hypocrite volētes hōib⁹ placere s; corā deo: sic hi quorū cōmē datio nō est ab hōib⁹ sed a deo: et hoc nō semel aut ad tps sed singulis dieb⁹ et q; diu vixerit. vnde dicit: Oib⁹ dieb⁹ nris. **BEDA:** Nā q; vel ante mortē ab ei⁹ fuitio discedit: l imudicia q; lib; siue iusticia si dei siue sinceritatē cōmaculat: vel corā hōib⁹ trā et nō corā deo: sanct⁹ et iust⁹ esse cōtēdit: nō dū pfecte d manu spiritaliū inimicorū liberat⁹ oñō fuit: s; ex emplo veterū samaritanorū dijs gētū pariter et des monio seruire conatur. **Et tu puer ppheta altissimi uocaberis: pteib⁹ enī ante faciē domi ni parare vias eius.** **AMBRO:** Pulchre cū de dño ppharet: ad pro pheta sua vba conuertit: vt h; quoq; bñfactū eē dñi designaret: ne cū publica numeraret: sua q; i grat⁹ tacuisse videret. vñ dicit: Et tu pu. p. al. voca. **ORI:** Iō reor zachariā festinasse vt loq;ret ad puerū: q; sciebat eū p paululū in eremo moraturū: nec se ei⁹ posse h;re pntiā. **AMBRO:** Sed fortasse q; octo diez infantē alloq;: vey si tenem⁹ supiora: intelligi m⁹ pfecto q; potuit vocē pns nat⁹ audire: q; marie salutatiōem aq; nasceref audiuit. sciebat ppha ali as eē aures pphē: q; spū dei nō corpis etate resuāt: hēbat intelligēdi sensū: q; exultādi hēbat affectū. **BEDA:** Nisi forte putād⁹ ē zacharias pp eos qui aderāt potius instruēdo futura sui filij q; dūdū per āgelū didicerat: mor vt loq; potuit pdicare voluisse Audiāt arriani q; christū quē iohēs pphētado ptei bar altissimū vocat: sic in psalmo dicit: Dō nat⁹ ē i ea: et ipse fūdauit eā altissim⁹. **CHRY:** Sic autē regib⁹ cōmilitones sunt q; eis viciniōres existūt: sic iohan nes cum esset amicus sponsi de prope eius aduētū pcessit. et hoc est quod subdit: Pteib⁹ enī ante faciē domini parare vias eius. Alii enī pphete enī nus christi mysteriū predicauerūt: hic vero propius

predicauit vt eū ceteris indicaret. GRE. xix. mox. Quisq̄s autē pdicādo a fordib⁹ vitiōꝝ corda audien- tiū mūdāt: veniētis sapiētē ad cor viam preparat.

Ad dandā sciētiā salutis plebi eius: in remissionē peccatorū eorū.

Qualiter p̄cursor viā dñi preparauit exponit sub- dens: Ad dan. sciam salu. ple. ei⁹. Sal⁹ dñs iēstis est data est autē plebi scia salutis. i. christi a iohāne: qui testimoniū p̄bibeat de christo. BEDA: Qui enī iēstus. i. saluatoris nomē exponere desiderās salutis mētēdem frequētāt: sed ne tpalē salutē p̄mitti puta- rent subdit: In remissionē peccatorū eorū. THEO.

Nō enī aliter cognitus esset de⁹: nisi plebi peccata dimississet. Dei enī est peccata dimittere. BEDA: Verū iudei christū suscipe: sed antichristū malunt expectare: q̄ nō int⁹ a peccati dñio: sed foris ab hu- mane seruitutis iugo cupiūt liberari.

Per viscera misericordie dei no- stri: in qb⁹ uisitauit nos oriēs ex alto

THEO. Quia de⁹ peccata nobis dimisit: nō pp̄ opa nostra sed p̄pter miām suā: ideo ueniētē ad- didit: Per vice. misē. dei nr̄i. CHRYS. Quā quidē misericordiā nō ip̄met inquirētes inueniē⁹: sed desuper nobis de⁹ aperuit. vnde sequit⁹: In quib⁹. s. misericordie opib⁹. Uisitauit nos. assumpta carne: Oriēs ex alto. GRECVS: In altis p̄manēs tñ i terrenis p̄ns: nō diuisione patiēs: neq̄ circūscripti onē qd̄ intellect⁹ noster cōprehēdere non pōt: nec vlla serie verborū exp̄mere.

Illuminare his qui in tenebris et in umbra mortis sedēt: ad dirigē- dos pedes nostros in uia pacis.

BEDA: Recte christ⁹ oriēs vocat⁹: q̄ nobis or- tum vere lucis aperuit. vnde sequit⁹: Illuare his q̄ in tene. et in ym. mox. sedēt. CHRYS. Tenebras hic appellat nō materiales: sed erroꝝ et a fide distātiā.

BASI. Tenebrosa enī erat plebs gētilis q̄ idolorū cultu grauabat⁹: donec lux orta disp̄sit caliginē et splēdore veritatis expandit. GREGO. iiii. mox. Umbra vero mortis obliuio mētis accipit. Sic enī mors hoc quod interficit agit: vt nō sit in mēoria. vnde iudeorū p̄p̄s qui dei oblit⁹ fuerat: dicitur in umbra mortis sedere. Umbra etiā mortis mors car- nis accipit: q̄ sicut vera mors est qua anima sepa- rat a deo: ita umbra mortis est qua caro sepa- rat a deo: vnde voce martyrū dicit⁹: Operuit nos umbra mor- tis. Per verbū etiā mortis imitatio diaboli q̄ mors i apocalypsi dicit⁹ designat⁹: quia sicut umbra iuxta qualitātē corp̄is ducit⁹: ita actiōes iniquorū de spe- cie imitatiois eius expr̄mūt. CHRYS. Recte autē dicit⁹: Sedēt. nō enī ambulam⁹ in tenebris: sed sede- bamus. THEO. Nō solū autē oriēs dñs his qui i tenebris sedēt illuminat: sed aliquid amplius facit vnde sequit⁹: Ad dirigēdos pedes nr̄os in viā pacis. Via pacis est viā iusticie ad quā direxit pedes. i. af- fect⁹ animarū nostrarū. GREGO. in boie. Tūc enī gressus nr̄os in viā pacis dirigim⁹: quando p̄ il- lud actionū iter p̄gim⁹: in quo ab auctoris nr̄i gr̄a nō discordem⁹. AMBRO. Simul et illud aduer-

te q̄ paucis helizabēth: q̄ multis zacharias p̄beti- yer: et vterq̄ sancto implet⁹ spiritu loquebat⁹: q̄ dicit⁹ plina seruauit: vt mulier discere magis q̄ diuina sic- studeat q̄ docere.

Puer autē crescebat et cōfortaba- tur spū: et erat in desertis usq̄ i die ostensiois sue ad israhel.

BEDA: Predicator penitētie futur⁹: vt liberi- auditores suos a mūdi illecebras erudiēdo sufficit p̄imeuā in desertis trāsigit vitā. vnde dicit⁹: Puer autē crescebat. THEO. Scdm̄ corp̄ale erat: et cō- fortabat⁹ spū. Simul enī cū corp̄e spūale donū cro- scebat: et spūs operatōes in eo magis ac magis ois- debant⁹. ORIGE. Vel crescebat spū nec in eadē p̄manebat mētura qua cepit: sed semp̄ crescebat spūs in eo: semp̄ voluitas ei⁹ ad meliora tēdēs habebat. p̄fect⁹ suos: et mens diuin⁹ aliquid cōtēplabatur. Exercebat se memoria: vt pura in tēlaurō suo re- cōderet. Addit autē: Et cōfortabat⁹. Infirma. n. est humana natura. Legim⁹ enī: Caro autē infirma.

Cōfortāda est itaq̄ ip̄i: spūs enī p̄mpt⁹. Adhuc cō- fortant⁹ carne: athleta dei spiritu roborat⁹: et i pi- entia carnis elidat. vnde recessit fugiēs tumultū vrbū p̄pter frequētā. Sequit⁹. n. Et erat in desertis vbi purior aer est: celū apert⁹: et familiarior de⁹: et q̄ nōdū baptisim⁹ et pdicatiois temp⁹ adiuuauerat: ut caret orōib⁹ et cū angelis cōuersaret⁹: appellat⁹ de⁹: et illū audiret dicētē: Ecce assus. THEO. Ut erat in desertis vt extra multorū malicia nutrit⁹: et ne- minē vererēt arguere. Si. n. fuisset in mūdo: for- te fuisset amicitia et cōuersatōe boim̄ deparatus: simul etiā vt eēt fidedign⁹ qui pdicatur⁹ erat christ⁹. Occultabat⁹ autē in desertis: donec placuit deo ip̄m israhelico p̄plo demonstrare. vñ sequit⁹: Usq̄ ad oim̄ ostensiois sue ad israhel. AMBRO. Pulchre autē tēp⁹ quo fuit in vtero p̄p̄ba describit⁹: ne marie p̄sencia taceat⁹: sed ips̄ filiet infantie: eo q̄ p̄sencia maris oim̄ in vtero roborat⁹: q̄ infantis ipedimēta neiciunt. II.

Actū est autē in diebus illis Herijt edictus a cesare augu- sto: ut describeret̄ uniuers⁹ orbis.

Hec descriptio prima facta est a p̄siede syrie cyreno. Et ibant omnes ut profiteret̄ singuli in suas ciuitatē. Ascēdit autē et ioseph a gali- lea de ciuitate nazareth i iudeā ciuitatē dauid que uocat⁹ bethleē: eo q̄ esset de domo et familia dauid: ut p̄- fiteretur cum maria desponsata si- bi uxore pregnante.

BEDA: Nascitur⁹ in carne dei fili⁹: sicut ee er- gine nat⁹ virginitatis sibi de⁹ ostēdit eē gratissim⁹: ita pacatissimo tpe seculi p̄reat⁹: q̄ pacem quere- re docuit: et pacis sectatores inuisere designat⁹. Nullū autē potuit magi esse pacis iudiciū q̄ vna rotū obedē-

Vertical text in the right margin, likely a commentary or gloss, partially obscured and difficult to read due to the angle and quality of the image.

dis vilia: crede mirifica. Si de his que humilitatis sunt disputas: q̄ alta sūt celestia venerare. **GRE.** in bo. **OR.** Dyflice autē q̄ vigilatibus pastorib⁹ angelus apparet: eosq̄ claritas dei circumfulsit: hoc ē q̄ il li p̄ ceteris videre sublimia merent: q̄ fidelib⁹ gregibus p̄esse sollicitē sciūt. **D.**ūq̄ ipsi pie sup gregē vigilat: diuina sup eos lati⁹ grā coruscet. **BEDA** i bone. Significat enī mystice pastores isti gregum doctores quosq̄ ac rectores fidelium animarū. **NOR.** enī vigilias custodiēbāt sup gregē suū picula tētas nomū iudicā q̄bus se suosq̄ subiectos custodire nō desistūt. **Et** bñ nato dño pastores sup gregē vigilāt: q̄ natus ē q̄ dicit: Ego sum pastor bonus: sed r̄ tēs pus iminebat quo idē pastor oues suas que disper se erāt ad vite pascua reuocaret. **ORI.** Aeterus si ad secretiorē oportet ascedere intellectū: dicā quosdam fuisse pastores angelos q̄ res humanas rege rent: et cū horū vnusquisq̄ suā custodiā conserua ret: venisse angelū nato dño: et annunciasse pastoribus q̄ ver⁹ esset pastor exortus. **Angeli** enī ante aduentū saluatoris: parū poterāt cōmissis sibi vtilitatibus affere. **Vir** enī aliquis vnus ex singulis gētib⁹ credebat i deū: nūc autē ppli accedūt ad fidē iesu.

Et subito facta ē cū angelo multitudo militie celestis: laudātū deū r̄ dicētū: Gloria i altissimis deo: r̄ i ira pax hōib⁹ bone uolūtatis.

Beda: Ne parua vnus angeli videre auctoritas: postq̄ vnus sacramētū noue natiuitatis edocuit: statim multitudo celestium agminū affuit. vñ dicit: Et subito facta ē cū angelo multitudo militie celestis. **H** chorū adueniēs angelorū militie celestis vos cabulū accipit. **Qui** r̄ duci illi i plio q̄ ad debelland⁹ das aceras p̄ites apparuit humiliter obsecrā: r̄ ipe potestates easdē cōtrarias ne mortales trīn tēta re valeat: quantū volūt fortiter armis celestibus per turbat. q̄ vero deus r̄ hō nascit: iure homibus pax r̄ deo gloria canit. vñ sequit: **Laudātū deū r̄ dicētū: Gloria i altissimis deo. vno angelo: vno euange lizate nicio natū i carne deū mox multitudo militie celestis in laudē creatoris prumpit: vt r̄ christo deuotionē impēdat: r̄ nos suo instruat exēplo: quos tēns aliquis fratru sacre eruditiōis verbū isonues nit: sel ipi que pietatis sūt: ad mētē reduerim⁹: deo statim laudes corde ore r̄ ope reddam⁹.** **CHRY.** Et oli quidē angeli ad puniendū mirtebant: puta ad israelitas: ad dauid: ad sodomitas: ad gemit⁹ cō uallem: nūc ecōtra canūt i terra grās agētes deo: eo q̄ suū descensum ad homines eis reseruauit.

GRE. xviii. moralū. Simul etiā laudāt quia redē p̄ioni nostre voces sue exultatiōis accomodāt: si mul etiā q̄ dū nos cōspiciūt recipi: suū gaudēt nū merū ipleri. **BEDA:** Optāt etiā pace homib⁹ cūq̄ subdit: Et in terra pax homibus: q̄ quos infirmos p̄ius abiectosq̄ desperēt: nascēte in carne domi no iā socios venerāt. **CIRYL.** Hec autem pax p̄ christi facta ē. **Recō** ciliat enī nos per se deo r̄ patri: culpā hostilē de medio auferēs: duos popu los i vñū hominē pacificauit: ac celicolas r̄ terre nos i vñū gregē cōposuit. **BEDA:** Quibus autē

hominib⁹ pacē poscāt: exponūt dicētes: **Bone** uolūtatis: eis. i. qui suscipiūt natū christū. nō enī ē par impijs: sed pax multa diligētibus nomen. **ORI.** Sed diligēs lector inquirat quomō saluator dicat: **Nō** veni pacē mittere sup terrā: r̄ nūc angeli de e⁹ natiuitate cantāt: **In** terra pax homibus. sed h̄ qd̄ pax esse dicit i homibus bone uolūtatis. soluit que stionē. pax enī quā nō dat dñs sup terrā: nō est pax bone uolūtatis. **AVGV.** xiii. de trinitate. **Pertū** net enī iusticia ad bonā uolūtātē. **CHRY.** Aspice autē mirandū p̄cessum. angelos ad nos deduxit p̄ us: ac deide duxit hominē ad superna. factū ē celū terra: cū terrena debet recipere. **ORI.** Dyflice autem videbāt angeli se opus qd̄ eis creditū fuerat iō plere nō posse absq̄ eo qui vere saluare poterat: et medicinā suā isferiorē eē q̄ hōim cura poscebat. vñ sicut si veniat aliquis q̄ habeat summā i medicina notitiā: r̄ illi q̄ prius sanari nequiuērant: cernētes ad magistri manus putredines cessare vulnerū: nō inuideāt: sed in laude medici erūpant: r̄ dei qui sibi egrotantibusq̄ tāte sciētie hominē miserit: multitu do angelorū aduentu christi deum laudent.

Et factū est ut discesserūt ab eis angeli in celū: pastores loq̄bant ad iuicē: Trāseam⁹ usq̄ bethleē: et uideam⁹ hoc uerbū qd̄ factū ē: qd̄ fecit dñs r̄ oñdit nobis. Et uenerūt festinātes: r̄ iuenerūt mariam et ioseph: r̄ isatē positū i p̄sepio. uidētes aut cognouerūt d̄ uerbo: qd̄ dictū erat illis de puero hoc. Et oēs qui audierūt mirati sūt: et d̄ his q̄ dicta erāt a pastorib⁹ ad ipos. Maria at p̄suabat oia uerba hec: p̄ferēs i corde suo. Et reuersi sunt pastores gli ficātes r̄ laudātes deū i oib⁹ q̄ audierāt r̄ uiderāt: sic dēm ē ad illos.

GRECVS: Que uisa sunt r̄ relata stuporē ige serūt pastoribus: r̄ sic ouilia sua omiserūt: r̄ p̄fecti sunt nocte bethleem: lucē indagātes saluatoris. vñ dicitur: **Et factū ē vt discesserūt ab eis angeli in celum: pastores loquebant ad iuicē: Trāseamus usq̄ bethleē r̄ vi. hoc ver. quod fa. ē.** **BEDA:** Vere quasi vigilātes: nō dixerūt uideam⁹ puerū: sed uerbū quod factū ē. i. uerbū quod semp erat uideamus quomō p nobis caro factū ē: siquidē hoc ipm uerbum dñs est. **Sequit** enī: **Quod** fecit dñs: r̄ ostendit nobis. i. uideamus quomō uerbū ipsū ipse se fecerit: r̄ oñdit nobis carnem suā. **AMB.** Uide q̄ singulariter scriptura singulorū libret momēta uerborū. **Eni** cū caro domini uideat: uideat uerbū: qd̄ ē filius nō mediocre fidei tibi h̄ uideat exemplū: nō uilis p̄sona pastorū. simplicitas enī querit: nō ambitio desiderat. **Et uenerūt festinātes. nemo** enī cū uolūta christū requirit. **ORI.** Quia uero festinan

tes venerunt: et non pedetentim: sed sequitur: Et inuenit
 ruit maria. que. s. fudit iesum i ptu. Et ioseph. s. dispē
 fatorē ortus dominici. Et infantē postū i presepio
 s. ipm saluatore. **BEDA:** Est autē iusti ordinis: vt
 honore digno celebrata verbi incarnatiōe: ad ipam
 quādoq; verbi gloriā intuentā pertingat. vñ sequi
 tur. **U**idētes autē cogno. de verbo qd dictū erat il
 lis de puero hoc. **GRECVS:** Occulta. s. fide felix
 cia relata cōtinentes: nec cōtēti de veritate: stupe
 re qui primitus viderāt et pceperāt angelo nuncian
 te: nō solū marie et ioseph promebāt: s; etiā ceteris: et
 quod ē ampli⁹ eoz mētib⁹ insigebāt. vñ sequit^r: Et
 oēs qui audierūt mirati sunt: et de his q̄ dicta erāt
 a pastozib⁹ ad ipsos. Quomō enī nō erat mirandū
 videre celicolā i terrenis: et terzā pace cōciliari cele
 stia: hūanitate vero terrestria connectentē adinu
 uicē: et sui cōpagine fedus mirandū prestantem.
GLO. Nec solū mirantē de incarnatiōis mysterio:
 sed etiā de tanta pastozū attestatiōe: qui fingere in
 audita nescirēt: sed simplici faciūdia vera p̄dicarent.
AMBRO. Nec cōtēnenda putes quasi verba
 vilia propheta a pastozib⁹: et maria colligit fidem.
 vñ sequit^r: Maria autē cōseruabat oīa verba hec cō
 ferens in corde suo. **D**iscam⁹ sancte virginis in oī
 bus castitate: que nō minus ore pudica q̄ corpore:
 argumēta fidei cōferrebat in corde. **BEDA** in ho
 melia: Virginalis enī pudiciētia iustā custodiens: ser
 creta christi que nouerat nemini diuulgare vole
 bat: sed cōferrebat ea que faciēda legerat cū his q̄
 iā facta cognouit: nō ore promēs: sed clauso in cor
 de custodiēs. **GRECVS:** Quicquid etiā ei retule
 rat angel⁹: quicquid a pastozib⁹ audierat: cūcta cōser
 gabat in mēte et ad inuicē cōparans: vna i omnibus
 mater sapie cernebat concordia: vere deus erat qui
 nat⁹ erat ex ea. **ATHANA.** Singuli autē i chri
 sti natiuitate exultabāt nō hūanitus: sicut i puero
 nato soliti sunt homines cōgaudere: sed in christi p̄
 sentia et lucis diuine fulgore. vñ sequitur: Et reuersi
 sunt pastozes gloriificātes et laudātes deū in omni
 bus que audierāt. **BEDA** s. ab angelis. Et vider
 rāt. s. in bethleem sicut dictū ē ad illos. i. in hoc glo
 rificāt q̄ nō aliud veniētes inuenērāt q̄ dictū est
 ad illos: siue sicut dictū ē ad illos gloriā deo laudēs
 q̄ referūt: etenim hoc illis facere dictū est ab angelis
 nō quidē verbo iperātibus: sed formā sue deuotio
 nis offerētibus: cū deo in excelsis gloriā resonarēt.
BEDA: Mystice autē intellectualiū pastozes greg
 gum. imo cūcti fideles exēplo hozū pastozū transer
 ant cogitatione vsq; in bethleem: et incarnationē
 christi dignis celebrēt honorib⁹. **T**rāseamus autem
 abiectis cōcupiscētis carnalib⁹ toto mētis deside
 rio: vsq; ad bethleem supernā. i. domū panis viui: vt
 quē illi in presepio videre vagientē: nos i patris so
 lio mereamur videre regnantē. **N**ō est autē tāta bea
 titudo cū desidia ac torpore querēda: sed alacriter
 sūt christi sequēda vestigia. **U**idētes autē cognoue
 rūt. Et nos que dicta sunt de saluatore nostro ple
 na dilectiōe festinem⁹ amplecti: vt hoc i futuro p̄
 fecte cognitiōis visu cōprehēdere valeamus. **BE
 DA** sup lucā: **D**ñici etiā gregis pastozes precedētū
 patrū vitā in qua panis vite seruat quasi bethleem

port⁹ contemplādo subeūt: nibiles i hac aliud repe
 riunt: q̄ virginalē ecclesie pulchritudinē quasi ma
 riā: virilē spiritaliū doctoz cetū: quasi ioseph: et hū
 milē christi aduentū scripture paginis sacre inseri
 tū quasi in presepio positū christū infantem. **ORI**
Uel presepe illud israel erat fm illud ysaiē: **C**ogno
 uir bos possessore suū: et asinus p̄sepe dñi sui. **BE
 DA** in home. **N**ō celauere autē silētio pastozes q̄
 agnouerāt: q̄ ecclesie pastozes i hoc ordinatū sunt:
 vt que in scripturis didicerūt: auditorib⁹ oīdant.
BEDA sup lucā: **M**agistri etiā spiritaliū gregum
 mō ceteris dormiētibus cōtemplando celestia sub
 eunt: modo fideliiū exempla querēdo circūcūnt: mō
 ad publicū pastoralis officij docēdo reuertuntur.
BEDA in ho. **U**nusquisq; etiā qui p̄uatus vicia
 re credit: pastozis officiiū tener: si honozū actū cog
 itationiq; mundarū aggregās multitudinē: hanc
 iusto moderamie gubernare scripturariū passū nu
 trire: et cōtra demonū insidias seruire cōtēdit.
Uel postquā consumati sūt dies
 octo: ut circūcidere^r puer: uocati
 nomen eius iesus. **Q**uō uocati ē ab
 angelo p̄us q̄ in utero cōcipere^r.
BEDA in ho. **E**xposita natiuitate dñica: subitū
 git euāgelista atq; ait: Et postq̄ cōsumati sunt dies
 octo vt circūcidere^r puer. **AMBRO.** Quis puer
 nisi ille de quo dictū est. **P**uer natus ē nobis et fi
 lius datus ē nobis: factus ē enī sub lege: vt eos qui
 sub lege erāt lucrificeret. **EPIPHA.** Dicit autē
 hebziōis et cherinthi sequaces sufficit discipulo: si sit
 ficut magister ei. **C**ircūcidit autē se christ⁹: tu ergo
 circūcidaris. **S**allūt autē destruētēs sua p̄cipia. si
 enim fateret^r hebziō christū deū celit⁹ descendētē
 octauo die fuisse circūcisum: tūc p̄beret circūcisōi
 materiā argumēti: sed cū nudū hūc asserit hominē:
 nō puer est cā vt circūcidatur sicut nec infantes sūt
 sue circūcisionis auctozes. **N**os enī deum ipm fate
 mur celtus descendētē et i claustro virginis mo
 ram debitā fetib⁹ p̄traxisse: quo aduq; sibi et vico
 virgineo hūanitatis carnē p̄fecte cōponeret. q̄ cir
 cūcisus ē vera ceter: nō apparēter octauo die: quate
 nus enī ad spiritalē effectū figure puenierit: tū ab
 ipō q̄ a suis discipulis diuulgētur nō vtra figure:
 sed veritas. **ORI.** Sicut enī mortui sum⁹ cū illo
 moriēte: et cōsurrexim⁹ resurgētī: sic eius eo circūcis
 sumus. vñ nequicq; nūc idigem⁹ circūcisōe carna
 li. **EPIPHA.** Plurib⁹ autē et causis circūcisus
 est christ⁹. **E**t primo quidē vt oīdat carnīs veritatē
 cōtra manicheū: et illos q̄ apparēter cū cicūt p̄bō
 se. **D**eside vt pateat q̄ nequaq; deitati cōsubstantialē
 corp⁹ extiterit: vt fatur apolinaris. neq; celtus ceo
 tulit illud: vt asserit valētinus: et vt cōfirmer circū
 cisionē: quā olim instituerat eius aduētū seruientē:
 q̄netiā vt nulla sit iudeis excusatio. nā nisi circū
 cisus fuisset: obijcere poterāt: q̄ nō possent in circū
 cisum christū recipere. **BEDA** in ho. **U**t etiā nobis
 sub lege positi legis onera portare nequuerāt: sua
 cōpassiōe iuuaret: vt q̄ in similitudie carnis peccat
 ti aduenit: remediū quo caro peccati cōsueuerat

Et postq̄ plati sūt dies purga
 tois ei⁹ fm lege moysi: tulerūt illū i
 bethlem: ut circumcideret: sicut scri
 ptū est i lege dñi: Quis de masculi
 nū ad aperies uulū suū dño uoca
 bunt. **E**t darent bethlem fm ut di
 cum est i lege dñi: per turras aut
 nos pullos colūba.
ORI. Post circūcisionem ueritē exponit
 purgatiōe dñi: sicut: Et postq̄ plati sūt
 dies purgatiōis: tulerūt illū i bethlem
 ut circumcideret: sicut scri ptū est i
 lege dñi: Quis de masculi nū ad
 aperies uulū suū dño uocabunt. **E**t
 darent bethlem fm ut dicitur: per
 turras aut nos pullos colūba. **BE
 DA.** Post circūcisionem ueritē exponit
 purgatiōe dñi: sicut: Et postq̄ plati
 sūt dies purgatiōis: tulerūt illū i
 bethlem ut circumcideret: sicut scri
 ptū est i lege dñi: Quis de masculi
 nū ad aperies uulū suū dño uoca
 bunt. **E**t darent bethlem fm ut di
 cum est i lege dñi: per turras aut
 nos pullos colūba.

et christi dñi: accipiat i mabus verbu dei: z com
 plectat velut quibusda fidei sue brachijs: tuc dimit
 tet: vt n videat morte q viderit vita. **GRECYS:**
 Symeon aut bndicebat deuz iter cetera: q pmissa
 sibi facta sortita erat efficacie veritate: na cōsolatio
 ne israel oculis pspicere meruit: z manib' portare.
 z iō dicit: Secudu verbu tuu. i. cu sine obtinuerim
 pmissoru. at vbi visibiliter sensi qd desiderabā: nūc
 soluis tuu serui: nec gustu mortis attonitū: nec be
 stariōis cogitatioib' cōturbatū. z iō subdit: In pa
 ce. **GRE. nisen'.** Quia postq̄ christ' culpā hosti
 le destruxit: nos quoq; patri recōciliauit: facta est
 trāslatio sanctorū i pace. **ORI.** Quis ē aut qd se
 culo isto recedit i pace: nisi is q stelligit qd de' erat
 in christo mūdū recōciliās sibi: nihilq; habet inimi
 ci deo: sed oēm pacē bonis i se operib' assumpsit.
GRECYS: Fuerat autē sibi repromissum n videret
 se morte: nisi pu' videret christū dñi: z iō ipletū off
 dens subdit: Quia viderūt oculi mei salutare tuū.
GRE. nisen'. Beati oculi tui tā aie q̄ corpis: hi q̄
 dem visibiliter deū suspiciētes: illi vero nō solū que
 rita sunt attēdētes: imo illuminati fulgore spūs dñi
 verbū i carne cognoscētes. salutare nāq; quod tuis
 oculis pcepisti: ipse iesus ē: quo nomie sal' declarā
 tur. **CIRYL.** Fuerat autē christ' i mysteriuz qd pa
 tris i vltimis tēporib' seculi preparatū an mudi origi
 ne. nō sequit: Qd parasti an facie oīm populorū.
ATHANA. s. cōsectā toti mūdo p christū salutē.
 qualiter q̄ supradictū ē: q̄ expectabat israel cōsolā
 tionē: eo q. s. tūc futurā eē cōsolationē israel agno
 uit i spū: z oibus populis paratum ē salutare.
GRECYS: Attēde etiā sagacitatē digni z venerā
 di sentis: anteq; digni videret beate visū: prestola
 bas solamē israel. Ut aut qd sperabat obtinuit: ex
 clamat se vidisse salutē oīm populorū: adeo ei infan
 tis ineffabile iubar illustrauit ei: vt pcessu tēporis
 fecitura mor sibi fieret nota. **THEO.** Signanter
 aut dicit: An facie: vt. i. oibus ei' i incarnatio appare
 ret: hoc autē salutare dicit eē gentiū lumē: z glo
 riā israel. vñ sequit: Lumē ad reuelationē gētūz.
ATHANA. Hētes enī an christi aduentum i vlti
 mis tenebris erat cōstitute: cognitioē diuina puare.
CIRYL. Sed christ' aduenit fact' ē lux tenebro
 sis z tenebris: quos diabolica man' pcessit. Uoca
 ti sūt autē a deo patre ad notitiaz filij: q̄ ē lux vera.
ATHANA. Israel aut lz tenuiter lege illumina
 bas: z iō nō dicit qd lumē illis ptulerit: sed subdit:
 Et gloriā plebis tue israel. **Demorās** antiquam hi
 storiā: q̄ sicut olim moyses dñm alloquēdo glorio
 sam retulit facie: sic z ipi diuinā hūanitatē lucē p
 tingētes: vt' abiciētes velamē: i eandē imaginem
 trāsfōmarent' de gloriā i gloriā. **CIRYL.** Nā' nō
 quidā eorū iobediētes fuerit: tñ reliquie salue facte
 sūt: z p christū puenerūt ad gloriā. Darū pmitie fue
 re dñi apostoli: quorū fulgores vnueris orbē illu
 mināt. sūt etiā christ' singulariter israel gloriā: q̄
 fm carnē ex eis pcessit: q̄ nōis cūctis vt de' pcesset p
 secula bndict'. **GRE. nisen'.** Et iō signāter dixit:
 Plebis tue: qd nō ab eis tñ ē adorāt: s; isup ex eis
 ē fm carnē nat'. **BEDA:** Et bñ reuelatio gētium
 israelis glorie pferit: qd cū plenitudo gentiū introie
 rit: nōc omnis israel saluus erit.

Et erāt p̄ ei' z m̄ ei' mirantes
 sup his q̄ dicebant de illo. **Et bndi
 xit illis symeon: z dixit ad mariam
 matrē ei'.** Ecce posit' ē hic i ruina
 z i resurrectionē multoz isrl': z in
 signū cui cōtradice't. **Et tuā ipsius
 aiaz p̄trāsibit gladi': ut reuelentur
 ex multis cordib' cogitatioēs.**
GRECYS: Trāscēdentiū rerū noticiā: quotiens
 i memoriā venerit: totiēs renouat i mēte miraculū
 vñ dñi: Et erāt pater ei' z mater mirātes sup his que
 dicebant de illo. **ORI.** Tā ab angelo q̄ a multis
 tudie celestis exercit': necnō z a pastorib' z ipō sy
 meone. **BEDA:** Patrē saluatoris appellat: nō qd
 vere p̄ fuerit ei: sed quo ad famā marie cōseruādaz
 p̄ sit ab oibus estatus. **AVG.** Quāuis z eo mō
 p̄ illi' valeat dici quo z vir marie recte itelligit si
 ne cōmixtiōe carnis: ipa copulatiōe cōiugij multo
 videlz cōiuncti' q̄si eēt aliunde adoptat'. neq; enim
 p̄pterea nō erat appellād' ioseph p̄ christi: qd non
 eū cōcubendo genuerat: q̄nquidē p̄ eēt: z ei que n̄
 ex sua cōiuge p̄creatū aliunde adoptasset. **ORI.**
 Qui autē alti' aliqd in q̄rit: pōt dicere qm̄ generatio
 nis ordo a dauid' vsq; ad ioseph deducit: ne videret
 tur frustra ioseph nomiari: qd p̄ nō fuerat saluato
 ris: vt generatiōis ordo haberet locū: p̄ dñi appella
 tus ē. **GRE.** Laudib' aut diuinis exhibitis: ver
 tit se symeon ad bndictionē adducētū puerū. vnde
 sequit: **Et bndixit illis symeon.** Bndictioē igit' vtrū
 qd donat: occultorūz vero p̄sagia dirigit tñ ad mar
 trē: q̄tenus p cōmunē bndictionē nō p̄uet ioseph si
 multitudie patris: p ea vō qd dicit m̄i seorsū a ioseph:
 verā eā p̄dicat genitricē. vñ sequit: **Et di. ad ma. ma
 trē ei': ecce pos. ē hic i rui. z resurrec. mul. i israel.**
AMB. Uide vberē i oēs grām dñi i generatiōe dif
 fusam: z p̄betiā i credulis negatā eē: nō iniustis.
**Ecce z symeon p̄phetizat i ruina z resurrectionēz
 multoz venisse christū iesum.** **ORI.** Qui simplici
 ter exponit: pōt dicere i ruina eū venisse ifidelū: z i
 resurrectionē credētū. **CHRY.** Sicut enī lux z si
 oculos debiles turbet lux ē: h̄ mō saluator p̄seues
 rat: z si coruāt plurimi: neq; enī ē ei' officiū destru
 ctio: sed eorū vesanie. quāob̄re nō solū ex salute bo
 norū: sed etiā ex maloz dissipatiōe vtus eius ostēdit:
 nā sol quoniā multū radiat: p̄pterea visus debiles
 p̄cipue p̄turbat. **GRE. nisen'.** Attēde aut disticti
 onis exquisitā prolotionē: preparatio q̄ppe salutis di
 citur corā oi populo: sed casus z subleuatio pluriū.
 Diuinū enī propositū ē salus z nō deificatio singu
 lorū: casus aut z subleuatio cōsistit in pluriū inten
 tione credētū z nō credētū. Quod aut iacētes z
 i creduli subleuētur: nō ē absurdū. **ORI.** Qui aut
 curiosus it̄pres ē: dicit nequaq; eū cadere q̄ ante
 nō steterit. **Da mibi igit' qui fuerit ille q̄ stetit: in e'
 ruina saluator aduenit.** **GRE.** Sed p hoc desig
 nat ruina ad ifirma: q̄si nō puniēdus equaliter an
 icarnatiōis mysteriū z post datā disp̄sationē z p̄
 dicationē. **Et maxime hi sunt ex israel: quos necē**

tie qdā eodē noīe nūcupabāt. Ut igit̄ ad eā māifesta dīscerit fieret: patrē eius cōmēmorat: ⁊ gēneris qualitatē dēscribit. **AMBRO.** Alitēa vērō ⁊ stipēdijs viduitatis ⁊ moribz talis inducitur et digna fuisse credat̄ que redēptōrē omniū nūciaret. vnde sequit̄: **Dec.** p̄cesserat in dieb' mult' ⁊ vixerat cū viro suo annis septē a v̄ginitate sua: ⁊ hec vidua v̄q; ad annos octuaginta quatuor. **ORI.** Neq; n. spūs sanct' fortuitu habitauit in ea: bonuz enim est primū: si qua potest v̄ginitatis grām possidere. Si autē hoc non potuerit: sed euenerit ei vt perdat virum: vidua p̄seuerz. quod quidē non solū post mortē viri sed etiā cum ille viuūt debet habere in animo: vt etiā si nō euenerit: volūtas ipi' ⁊ p̄positum a domino coronetur: ⁊ dicat: **Hoc voueo:** hoc p̄mittō: si mibi humanū aliquid quod nō opto cōtingerit: nihil aliud faciam q̄ incōtaminata ⁊ v̄idua p̄seuerē. Iuste ergo sancta mulier sp̄itū p̄phetandū mēruit accipere: quia longa castitate: longis etiā ieiunijs ad hoc culmē ascēderat. vnde sequit̄: **Que** non discedebat de templo ieiunijs ⁊ obsecrationibus s̄uēns die ac nocte. **GREGO.** In quo liquet qd ceteraz v̄tutū inerat et congeries: ⁊ aspice cōsuetudinē symeonī v̄tutibus: simul enī erāt in templo: simul etiā digni reputati sunt p̄phetica gratia. vnde sequit̄: **Et** hec ip̄a hora supueniēs confitebāt domino. **GRE.** n̄senus: **Hoc** est regratiabāt vidēdo mūdū salutē in isrl: ⁊ confortabāt de iesu: quoz niam ip̄e esset redēptor: idēq; saluator. vnde seq̄t̄ **Et** loquebāt de illo omnib' qui expectabāt redēptōrē isrl. **Verum** quia anna p̄phetisā modicū aliquid ⁊ non nimis elax de christo dīseruit euangelium: non seriatim induxit que ab ea sunt dicta. **Socian** autē ob hoc aliquis symeonē p̄uenisse fatescitur: eo qd is quidem formā legis gerebat. nam ⁊ ipsū nomē notat obediētā: illa vero gratie: quod interpretatio nominis manifestat: inter quos christus mediū erat. iccirco illum quidē dimisit cum lege moysiē: hanc vero fouet vlt̄ra viuētem per gratiam. **BEDA:** Iuxta intellectū etiā mysticū anna eccliam significat: que in presenti sponsi sui est morte q̄ viduata. **Numer'** etiā annoz viduitatis a t̄ps ecclē designat: quo i corpe cōstituta pegrinata oīo. septies qdē duodeni. 84. faciūt: ⁊ .7. qdēz ad b'cti cursū qd dieb' .7. voluit. xij. v̄o ad p̄fctōz doctine ap̄lice p̄tinet. **Ideoz** siue vniuersalis ecclē siā: seu quelibet anima fidelis que totū vite sue tempus apostolicis curat mancipare institutis: octoginta quatuor annis domino seruire laudatur. **Tempus** etiā septem annozū quo cum viro suo manserat congruit: nā propter dominice p̄uilegiū maiestatis quo in carne versatus docuit: in signū perfectionis simplex septem annozū est numerus ex p̄fectus. **Aridet** etiā ecclēse mysterijs ⁊ anna: et gratia eius interpretatur: ⁊ filia est phanuelis: qui facies dei dicitur: ⁊ de tribu aser. i. beati descēdit.

Et ut p̄ficerent oia s̄m legē d̄ni reuersi sūt in galileā in ciuitatē suā nazareth. **Puer** autē crescebat: ⁊ cōfortabāt plen' sapiētia: ⁊ gratia dei

erat i illo. **Et** ibāt parētes ei' p̄ oēs annos in hieric' i die solēni pasche.

BEDA: P̄termisit hoc loco lucas que a mattheo satis exposita nouerat: dominū videlicet post hoc ne ab herode necandus inueniret: in egyptuz a parētibus esse delatuz: defunctozq; herode sic oemum in galileam reuersum: nazareth ciuitatē suāz inhabitare cepisse. Solent enim euangeliste singuli sic omittēre quedam: que vel ab alijs commemorata viderunt: vel ab alijs commemorāda in sp̄itū p̄uiderūt: vt continuata sue narratōnis serie: quasi nulla p̄termisissē videātur: que tamen aliterius euāgeliste considerata scriptura quo loco trāsita fuerint: diligens lector inueniat. **Unde** multis p̄termisissē lucas dicit: **Et** vt p̄ficerēt omia s̄m legem domini: reuersi sunt in galileā ciuitatē suāz nazareth. **THEO.** Erat quidem eozū ciuitas bethleem sicut patria: nazareth vero tanq; habitaculuz

AVGV. de cōcor. euāge. **Fortē** autē hoc motet: quomodo dicat mattheus p̄pterea cum puero parentes eius isse in galileā: quia metu archelai in iudeam ire noluerūt: cum p̄opterea magis isse in galileam videant: quia ciuitas eozū erat nazareth galilee: sicut lucas hic non tacet. **Sed** intelligendū est: vbi angelus in somnis in egypto dixit ad ioseph **Surge** ⁊ accipe puerum ⁊ matrem eius: ⁊ vade in terram isrl: sic intellectū p̄mo esse a ioseph: vt putaret iussim se esse p̄gere in iudeam: ipsa enī intelligi p̄mitus potuit terra isrl. porro autē postea quoniam cōperit illic regnare filiū herodis archelai: noluit obijcere se illi piculo: cum posset terra isrl etiam sic intelligi: vt etiā galilea illi deputaret: quia ⁊ ipam popul' isrl incolebat. **GRECVS:** **Uel** aliē: **Enū** merat hic lucas temp' ante descēsum in egyptum: neq; n. ante purgatōem eam ioseph deduxiss'. **Antē** v̄o qd in egyptū descēderet: nō recepat p̄ oracula vt nazareth p̄geret: immo quasi libēt' in patria cōuersantes illuc vltro p̄gebant. **Cū.** n. ad nihil aliud ascēsus in bethleē euenisset: nisi causa descriptōis expedito eo cui' causa ascēderat: descēdit in nazareth. **THEO.** Poterat autē s̄m corp' ex ip̄o vtero in mētura mature etatis p̄dire: sed videt' hoc s̄m phātasiā: p̄pterea paulatim crescit. vnde sequitur: **Puer** autē cresce. ⁊ cōfortabāt. **BEDA:** **Notāda** est distinctio v̄boz: qd oīs iesus christ' in eo qd puer erat. i. habitū hūane fragilitat' iduerat: crescere ⁊ cōfortari habebat. **ATHA.** Ceterū si s̄m quosdam caro in diuinā nāz mutata ē: quō capiebat augmētū: increato. n. augmētū at̄duere nefariū est. **CIRYL.** Decēter v̄o etatis incremēto sapie diuixit augmētū cū dicit: **Et** confortabāt. i. sp̄itū: nā iuxta mēsuraz etatis corpee: nā diuina sapiam p̄pam reuelabat.

THEO. Si. n. dū pu' etate erat oēm sapiam demonstrasset: videt' p̄digiū: s̄ p̄fectū etatis seipm offidebat: vt totū impleret oibē. **Nō** autē q̄n suscipiens sapiam sp̄itū confortari d̄: qd. n. ab iitio p̄fectū s̄mū ē: quō p̄t deide p̄fectū fieri: v̄n seq̄t̄: **De** sapi. ⁊ grā dei erat in illo. **BED.** Sapia qdē: qd in ip̄o habitat oīs plenitudo diuinitat' corp̄alr. grā autē qd homini iesu christo magna grā donata est: vt ex quo hō fieri cepisset: p̄fectus esset ⁊ de': multo autē

magis in eo q̄ verbū dei ⁊ deus erat. nec confortari i-
digebat: nec habebat augeri. Adhuc autē cū puul⁹ esset
habebat grām dei: vt quō in illo oīa mirabilia fuerāt
ita ⁊ pitia mirabilis eēt: vt dei sapia opleret. Seq̄t:
Et ibāt parētes ei⁹ p̄ oēs annos in hie. in die solēni
pasche. CHRY. In hebreoz solēnitatib⁹ nō soluz
temp⁹ sed etiā loci obfuarē lex iusserat: ⁊ ideo nec
oīi parētes extra hierosolymā celebrare pascha vo-
lebāt. AVGV. de con. enā. Quō autē ibāt parētes
eius p̄ oēs annos pueritie christi in hierusalē: si ar-
chelai timore illuc phibebāt accedere: hoc mihi dis-
soluere nō esset difficile: nec si aliquis euāgelistariū
exp̄ssisset q̄dū regnet archila⁹. Fieri. n. poterat vt
p̄ die festū inter tam ingētē turbā latēter ascende-
rēt mox reuerturi: vbi tamē alijs dieb⁹ habitare me-
tuerūt: vt nec solēnitate p̄termissa eēt irreligiōsi:
nec cōtinua māsiōe aspiciū. cuz vō etiā de regno ar-
chelai oēs q̄ fuerit diuturnū tacuerit. Iste quoq; i-
tellect⁹ p̄: q̄ lucas dicit: p̄ oēs annos eos ascendere
solitos in hierusalē: tūc accipim⁹ factū: cum iā non
timere archela⁹.

Et cuz fact⁹ esset annozū duode-
cim: ascendētib⁹ illis in hierosolymā
fm cōsuetudinē diei festi: consum-
tisq; dieb⁹ cū redirēt: remāsit puer
iesus in hierusalē: ⁊ nō cognouerūt pa-
rētes eius. Existimātes autē illū eē
in comitatu: uenerūt iter diei: et re-
quirebāt eū iter cognatos ⁊ notos
Et non inueniētes: regressi sunt in
hierusalē: regrētes eū. Et sc̄m ē post
tridū iuenerūt illū in tēplo sedētē
in medio doctoz audietē illos: ⁊ in-
terrogātē eos. Stupebāt autē oēs
qui eū audiebant sup prudētia ⁊ r̄n-
sis eius. Et uidētes ammirati sunt
Et dixit m̄r eius ad illuz: fili qd fe-
cisti nobis sic? Ecce p̄r tu⁹ ⁊ ego do-
lētes querebam⁹ te. Et ait ad illos
Quid ē q̄ me querebatis? Nescieba-
tis qa in his q̄ p̄ris mei sunt oꝝ me
esse. Et ip̄i non intellexerūt verbū
quod locutus ē ad eos.

CIRYL. Quia dixerat euāgelista q̄ puer cresce-
bat ⁊ confortabatur: p̄prium sermonē viuificat: indu-
cens iesum vna cū sacra virgine in hierusalē ascen-
dentē. vñ of: Et cū fact⁹ eēt ie. an. xij. ascē. ill' hiero.
GRECVS: Non enī iudiciū sapiētie trāscēdit ex-
tatis mensurā: sed quo tpe penes nos discretōis rō-
p̄fici cōsuevit. xij. anno christi sapiētia demōstras-
tur. AMBRO. Cl' a. xij. anno dominice sumitur
disputatōnis exordii: hic enī predicāde fidei eman-
gelizantiū numerus debebat. BASI. Possumus

⁊ hoc dicere: quia sicut septenario numero sic duo
denario qui multiplicatis inter se inuicē septenariū
partib⁹ constat: vel rerū vel temporū vniuersitas ac-
p̄fectio designet: atq; ideo quo omia loca vel tem-
pora doceat occupari: recte a duodecimo numero
iubar christi sumit exordii. BEDA: in homelia:
Quod autē domin⁹ per omnes annos cū parētib⁹
in pascha hierosolymā venit: humilitatis est huma-
ne iudiciū: homis nāq; est ad offerēda deo sacri-
cia cōcurrere: ⁊ eum oratiōib⁹ cōciliare. Fecit ergo
domin⁹ inter homines homo natus: quod faciēdū
hominib⁹ per angelos impauit deus. vnde dicitur:
Scdm cōsuetudinē diei festi. Sequamur igitur iter
humane cōuersatōis eius: si deitatis gloriā delecta-
mur itueri. GRECVS: Celebrato autē festo alijs
remeantib⁹ iesus latēter remāsit. vnde sequit⁹: Cū
summatiq; dieb⁹ cū redirēt: remāsit puer iesus in
hierusalē: ⁊ nō cognouerūt parētes eius. Dicit autem
cōsummatib⁹ dieb⁹: quia septem dieb⁹ durabat solē-
nitas. Ideo autē latēter remanet: ne parentes impe-
dimēto essent disputatōni pagēde cum legis: vel
forsitan hoc euitās videat parētes cōtinere: si
mādantib⁹ nō pareret. Latenter ergo remanet: ne
aut retrahatur: aut sit inobediēs. ORIGEN. Non
autē miremur parētes vocatos: quozū alter ob par-
tum: alter ob obsequiū patris ⁊ matris meruerunt
vocabula. BEDA: in home. Sed queret aliquis:
Quomodo dei fili⁹ tāta parētū cura nutrit⁹ pone-
rit obliuiscēdo relinqui? Qui respōdēt: Quia filiū
isrl' mox fuit vt tempib⁹ festis vel hierosolymā cō-
fluētes: vel ad p̄pa redeūtes: seozum vni seozū sc̄e
incederēt: infansq; vel pueri cū quolibz parēte in-
differēter ire potuerint: ideoq; mariā vel ioseph vñ
cissim putasse puerū iesum quē sc̄i nō cernebant:
cū altero parēte reuertū. vnde seq̄t: Existi. au. il. eē
comi. uenit. iter diei: ⁊ req. eū in cognatos ⁊ notos

ORI. Sicut autē qm̄ insidiabatur ei iudei: elapsus est
de medio eoz ⁊ nō appuit: sic ⁊ nūc puto remāsitē
puer iesum: ⁊ parētes eius vbi remāsēt ignouisse.
Seq̄t. n. Et nō inue. re. sunt in hie. req. eū. GLO.
Una qdē die reuertī sūt a hierusalē: secūda q̄m̄ iter
cognatos ⁊ notos: ⁊ nō inueniētes itia die regressi
sunt in hierusalē: ⁊ ibi iuenerūt. vñ sequit⁹: Et factū
est p̄ tri. inue. eū in tēplo. ORI. Nō statū vt q̄rit
iuuenit⁹: nō. n. inter cognatos ⁊ carnis p̄p̄ios in-
uenit iesus: neq; n. potat humana cognatio dei filiū
um cōtinere. Nō inuenit inē notos: q̄ maior ē mox
tali noticia. in multoz comitatu nō pōt inueniri:
nec vbiq; iuenerūt: sed in tēplo. Et tu ergo q̄re iesū
in tēplo dei: q̄re in ecclia vbi christi smōne atq; sa-
piētia. i. filiū dei repies. AMB. Post tridū repe-
rit in tēplo: vt eēt indicio q̄ post tridū triūp̄balis
passiōis in sede celesti ⁊ honore diuino fidei n̄r
ostēderet: resurgens qui mortu⁹ credebat. GLO.
Uel q̄r quest⁹ aduent⁹ christi a patriarchis ante le-
gē nō est inuēt⁹: q̄rit⁹ a p̄p̄betis ⁊ iustis sub lege nō
est inuēt⁹: q̄rit⁹ a gentilib⁹ sub grā inuenit⁹. ORI.
Quia vō puul⁹ erat: inuenit in medio p̄ceptoz san-
ctificās ⁊ erudiēs eos. vnde dicit: Sedētē in medio
doctoz audietē illos ⁊ interrogātē. ⁊ hoc p̄tatis
officio vt nos doceret quid pueris q̄uis sapiētē
eruditi sunt cōueniret: vt audiat potius magistro

... hoc dicitur: quia sicut septenario numero sic duo denario qui multiplicatis inter se inuicē septenariū partib⁹ constat: vel rerū vel temporū vniuersitas ac p̄fectio designet: atq; ideo quo omia loca vel tempora doceat occupari: recte a duodecimo numero iubar christi sumit exordii. BEDA: in homelia: Quod autē domin⁹ per omnes annos cū parētib⁹ in pascha hierosolymā venit: humilitatis est humane iudiciū: homis nāq; est ad offerēda deo sacrificia cōcurrere: ⁊ eum oratiōib⁹ cōciliare. Fecit ergo domin⁹ inter homines homo natus: quod faciēdū hominib⁹ per angelos impauit deus. vnde dicitur: Scdm cōsuetudinē diei festi. Sequamur igitur iter humane cōuersatōis eius: si deitatis gloriā delectamur itueri. GRECVS: Celebrato autē festo alijs remeantib⁹ iesus latēter remāsit. vnde sequit⁹: Cū summatiq; dieb⁹ cū redirēt: remāsit puer iesus in hierusalē: ⁊ nō cognouerūt parētes eius. Dicit autem cōsummatib⁹ dieb⁹: quia septem dieb⁹ durabat solēnitas. Ideo autē latēter remanet: ne parentes impedimēto essent disputatōni pagēde cum legis: vel forsitan hoc euitās videat parētes cōtinere: si mādantib⁹ nō pareret. Latenter ergo remanet: ne aut retrahatur: aut sit inobediēs. ORIGEN. Non autē miremur parētes vocatos: quozū alter ob partum: alter ob obsequiū patris ⁊ matris meruerunt vocabula. BEDA: in home. Sed queret aliquis: Quomodo dei fili⁹ tāta parētū cura nutrit⁹ ponerit obliuiscēdo relinqui? Qui respōdēt: Quia filiū isrl' mox fuit vt tempib⁹ festis vel hierosolymā cōfluētes: vel ad p̄pa redeūtes: seozum vni seozū sc̄e incederēt: infansq; vel pueri cū quolibz parēte indifferēter ire potuerint: ideoq; mariā vel ioseph vñ cissim putasse puerū iesum quē sc̄i nō cernebant: cū altero parēte reuertū. vnde seq̄t: Existi. au. il. eē comi. uenit. iter diei: ⁊ req. eū in cognatos ⁊ notos ORI. Sicut autē qm̄ insidiabatur ei iudei: elapsus est de medio eoz ⁊ nō appuit: sic ⁊ nūc puto remāsitē puer iesum: ⁊ parētes eius vbi remāsēt ignouisse. Seq̄t. n. Et nō inue. re. sunt in hie. req. eū. GLO. Una qdē die reuertī sūt a hierusalē: secūda q̄m̄ iter cognatos ⁊ notos: ⁊ nō inueniētes itia die regressi sunt in hierusalē: ⁊ ibi iuenerūt. vñ sequit⁹: Et factū est p̄ tri. inue. eū in tēplo. ORI. Nō statū vt q̄rit iuuenit⁹: nō. n. inter cognatos ⁊ carnis p̄p̄ios inuenit iesus: neq; n. potat humana cognatio dei filiū um cōtinere. Nō inuenit inē notos: q̄ maior ē mox tali noticia. in multoz comitatu nō pōt inueniri: nec vbiq; iuenerūt: sed in tēplo. Et tu ergo q̄re iesū in tēplo dei: q̄re in ecclia vbi christi smōne atq; sapiētia. i. filiū dei repies. AMB. Post tridū reperit in tēplo: vt eēt indicio q̄ post tridū triūp̄balis passiōis in sede celesti ⁊ honore diuino fidei n̄r ostēderet: resurgens qui mortu⁹ credebat. GLO. Uel q̄r quest⁹ aduent⁹ christi a patriarchis ante legē nō est inuēt⁹: q̄rit⁹ a p̄p̄betis ⁊ iustis sub lege nō est inuēt⁹: q̄rit⁹ a gentilib⁹ sub grā inuenit⁹. ORI. Quia vō puul⁹ erat: inuenit in medio p̄ceptoz sanctificās ⁊ erudiēs eos. vnde dicit: Sedētē in medio doctoz audietē illos ⁊ interrogātē. ⁊ hoc p̄tatis officio vt nos doceret quid pueris q̄uis sapiētē eruditi sunt cōueniret: vt audiat potius magistro

quod docere desideret: et se varia ostentatione non iactent
 Interrogabat autem non ut addiceret: sed ut interroga-
 tus erudiret. ex uno quippe doctrine fonte manat
 et interrogare et respondere sapienter. unde sequitur: **STU**
 pe. au. om. qui eu audie. su. pzu. et nri. suis. **BEDA:**
 Ad ostendendum. n. quia homo erat: hoies mgros huius
 liter audiebat. ad pbandum vero quia deus erat: eisdem lo-
 quentibus sublimiter respondebat. **GRECVS:** Quere-
 rit. n. rona bilt: audit prudenter: respondetq; prudenti-
 quod stupore faciebat. unde sequitur: **Et vi. admi. sut.**
CHRY. sup iobem: Nullum quippe miraculum egit
 omis in pueritia: hoc tamen unum pedit lucas: p qd mir-
 rabilis videbat. **BEDA:** Divina siquidem lingua sa-
 pientia pdebat: sed infirmitate etas pcedebat humanam
 unde iudei inter alta que audiunt: et infirma que videt
 dubia admiratone turbant. nos autem nequiquam miremur:
 si scientes fm ppham q sic puul natus est nobis: q
 pmanet de fortis. **GRECVS:** Miranda vero dei
 genitrix maternis affecta visceribus: qm cum lamentis
 inquisitionem dolorosam ostendit: et omnia sicut mater et
 fiducialiter et humiliter et affectuose exprimit. vni sequitur:
Et dixit mri ei ad illu. Fili quid fecisti nobis sic: Ec
ce pa. tu. et ego do. quere. te. ORI. Nouerat virgo
 sacra huc non esse filium ioseph: et tamen prem vocat
 illi spolum suum: ppter iudeor suspicionem estimatum
 ipm vulgo fore conceptum. Dicit autem forte simplici q
 cu bonoauit spulm pntis noie: eo q pueru iesuz
 educavit artificiosu vo eo q genealogia ioseph ex
 dauid pducit: ne supflua ceteret. **Aur** autem dolentes
 eum querebant: an ex eo q piret puer: an errauerit:
Abis: Numquid enim fieri poterat ut pditu formidaret
 infantem: que omni esse cognouerit: sed quod tu siquid
 scripturas legis queris in eis sensuz cu dolore: non q
 scripturas errate arbitris: sed veritate qua intrinsecus
 hinc queris inuenire. ita illi querebant iesuz: ne forte
 relinquens eos reuersus esset ad celos: cu illi placuisset
 iteru descendere. **Oporet** ergo eu qui qrit iesuz non
 negligenter et dissolute transire sicut multi querunt: et
 non inueniunt: sed cum labore et dolore. **GLO.** Vel
 metuebant ne quod herodes in infantia ei patrasse qsi
 erat: tunc iam in pueritia positu iueta opportunitate
 alii interficerent. **GRECVS:** Sed ipse dominus ridet
 ad omnia et corriges quodammodo dictu ei de eo qui
 putabat pater. veru prem manifestat docet non p in
 fima gradu: sed in altu extolli. unde sequitur: **Et ait ad**
illos: Quid est q me querebatis? **BEDA:** Et quod po-
 tina debebat ei cui est eternu fili: metis oculos atq;
 tollere cogit. unde sequitur: **Nescie.** qz in his que pa-
 tra sunt opoz. me esse. **AMBRO.** Due sunt i chri-
 sto generatones: vna est pma: altera mri na: pma di-
 uinor: mri na vero que i nrm labore vsumq; descendit
CIRYL. Hoc igitur dicit ostendens se mesura humanam
 transcedere: et inuens q sacra virgo effecta sit minis-
 tra negotii cu pepit carne. ipse vero natus et vere deus
 erat: et filius patris eccelsi. Dicit autem valentini sequens au-
 diens q teplus erat dei pudeat dicere q creator et
 legis deus et teplus non ipse pater est christi. **EPIPHA.**
 Antedat q bebion q post annos. xii. et non post trice-
 simu annu christi repit stuped in sermonib gratie.
 quibus non est dicere q postq; venit ad eu spm in
 baptismo: factus fuit christus: sed ab ipsa pueritia et te-
 plu agnouit et prem. **GRECVS:** Nec est demon-

stratio pma sapientie et virtus pueri iesu. que naq; pue-
 rilia ei vocat: diabolice putamus esse consideratis: ni-
 si quis ea sola velit acceptare nequaquam his que tenes
 mus oppugnata: sed magis consona pphetis dictis
 quia speciosus p filiis hominum: et matri obediens: et mo-
 ribus faceret: et visu non modicum venerandus et placidus: ad
 loquendum facundus: dulcis et puidus: et multum strenuita-
 te cognitus tanquam qui repletus sapientia fuerat: et sic i alijs
 sic conuersationis humane atq; locutionis quibus supra
 hominem terminus et ratio: mansuetudo enim sibi precipuum. **Su-**
per hec autem omnia ubi ascendit super verticem eius: nec
 humana manus excepta mri na. hinc autem possumus uti-
 litate sequi. **Dum** enim maria increpat dominus querentes
 ipsum inter ppiquos: omissionem vinculoz sanguinis
 aptissime suggerit: ostendens q non contigit meta perfe-
 ctionis attingere eum: qui adhuc vagatur in his que corpi
 conferunt: et q homo deficit a perfectione p affectu cognat-
 toz. **Sequitur:** **Et ipsi non intel. ver. qd locu. e ad illos**
BEDA: Quia. s. de sua diuinitate ad eos loquabatur.
ORI. Vel nesciebant verum dicentes in his que patris
 mei sunt: significaret in templo: an aliquid alti? et quod
 magis edificat. **Unusquisque.** n. nrm si bonus fuerit: pot-
 est sessio dei patris est. **Siquis** autem nrm sessio dei patris est
 bz in medio sui iesum.
Et descendit cum eis: et venit na-
zareth et erat subditus illis. Et mater
eius conseruabat omnia uerba hec i
corde suo. Et iesus proficiebat sapien-
tia et etate et gra apud deum et hoies.
GRECVS: Totam intermediam christi vitam que est
 inter ostensionem etatis et tempus baptismatis velut im-
 munem alicui famosi et publici miraculi et doctrine
 euangelista sub uno verbo colligit dicens: **Et descen-**
dit cum eis: et venit nazareth. **ORI.** Crebro iesus descen-
 dit cum discipulis suis nec semper versatus in mote: qz
 non valebat qui varijs moribus laborat ascendere in
 motem: iccirco et nunc descendit ad illos qui deorsum
 erant. **Sequitur:** **Et erat subditus illis.** **GRECVS:** Quia
 doctus enim verbo pmo legi instituit: ipse secundario ope
 comprobabat: sicut illud: **Bonus** pastor animam suam po-
 nit pro ouibus suis. **Ipo** naq; paulo post nostras sa-
 lutem exquirere animam exposuit ppham. aliquando vero
 pms viuendi pponit exemplar: et postea pmebat ver-
 botenus sanctionem: sicut hic: hec tria pie cetero ope
 monstrans: diligere deum: honorare parentes: deum vero
 et ipsi p se re parentibus. **Cum** enim reprehenderet a pa-
 rentibus minoris cure cetera reputat quod que sunt dei
 denique ipsis quoque parentibus obedientiam prestat.
BEDA: Quid enim magis virtutis nisi officium pietatis im-
 pleret? **Quid** inter nos aliud quam quod agi a nobis
 vellet ageret? **ORIGE.** Discamus ergo et nos filij
 parentibus nostris esse subiecti. qz si patres non fue-
 rint: subijciamur his qui patrum habent etatem. **Iesus**
 filius dei subijcitur ioseph et marie: ego vero subij-
 ciar episcopo qui mihi constitutus est pater: puto qz
 intelligebat ioseph quia maior se erat iesus: et trepi-
 dus moderabatur imperium. **Uideat** ergo unusquisque
 q sepe qui subiectus est maior sit: quod si intellexe-
 rit: non eleuabitur superbia qui est sublimior digni-
 tate: sciens sibi meliorem esse subiectum. **GRE.** n. nrm?

me: fontari v
 i ai puul esse
 tribula fuerit
 plebs. Scif.
 in die soleni
 ante no solus
 ut: et ideo nec
 re pulcha no
 ibit parites
 uerba: si an
 ebec mibi col
 uagulari
 n. poterat et
 dicit ascendu
 stare me
 ent iudicij:
 ma de regno ar
 ri. qz quoci
 ois aciebre
 cum u non
 non duode
 erofolyma
 e confirmata
 illi puer
 uari pa
 illi ce
 et re
 notos
 unt in
 e post
 e fodeit
 e m
 ante oes
 lena e m
 irati sunt
 fili qd se
 e ego do
 ad illos
 Resciba
 unt os me
 uit uerbu
 p puer creto
 nificat: incho
 ratali alicu
 ce. illi buro.
 ne tralcedit e
 deleratio ro
 na pomoltra
 unice lumitur
 de fide euan
 si. Postquam

Amplius qm̄ impuberibus adhuc ē ip̄fecta dīscres-
tio: eget q̄ p̄ uectos ad statū p̄uēdi p̄fectiōē: iō cū
pertigisset duodecimū annū: paret parētib⁹ vt ostē-
dat q̄ quicqd̄ per p̄motōē p̄ficiē: anq̄ ad finē p̄ue-
niat: obediētā tāq̄ p̄ducētē ad bonū vlt̄r̄ āplexat̄
BASI. in libro religionū: Ab ip̄a autē p̄mēua eta-
te parētib⁹ obediēs quēlibet laborē corp̄is hūil̄t̄
reuerētē sustinuit. **Lū** enī hoīes eēt̄ honesti ⁊ iu-
sti: egeni t̄n̄ neōioꝝ penuriā patiētēs: teste p̄sepi p̄-
uenerādī ministro: māifestū est q̄ sudores corp̄os
cōtinuo frequētābāt: neciā vite sibi quētētēs. iēsus
autē obediēs illis vt scriptura testat̄: etiā in sustinē-
do labores subiectōem plenariā sustinebat. **AMB.**
Et miraris si p̄ri desert qui subdiē m̄ri: nō vtiq̄ isir-
mitatis: sed pietatis est ista subiectio: attollat l̄ cas-
put heretic⁹ vt alienis auxilijs asserat eū q̄ mittit̄ in
digere. Nunquid ⁊ humano egebat auxilio: vt ma-
terno seruīret impio: deserebat ācille: deserebat si-
mulato p̄ri: ⁊ miraris si deo detulit: an hōi deserre
pietatis est: deserre deo infirmitatis. **BED.** Vir-
go autē siue q̄ intellexit siue q̄ nondū intelligere po-
tuit oīa sua p̄i in corde quasi rumināda ⁊ dilgēt̄
scrutāda recōdebat. vnde sequit̄: Et m̄ ei⁹ d̄f. omia
ver. hec cōfe. in corde suo. **GRECVS.** Cōsidera
prudētissimā mulierē mariā: vere sapiē m̄rē: q̄lis
scholaris sit pueri. Nō enī vt puero: neq̄ vt viro: s̄
vt deo vacabat: vlt̄r̄ ⁊ illi⁹ voces diuinas ⁊ opera
reputabat. iccirco nil ex dictis aut actis ab eo icass-
sum illi patebat: sed sicut ip̄m verbū p̄us i viscerib⁹
ita nūc eiusdē modos ⁊ dicta cōcipiebat: ⁊ i corde
suo quodāmodo fouebat. ⁊ hoc quidē iā secū i p̄ri-
ti cōtēplabat: hoc autē expectabat in futurū clari⁹
reuelādū. ⁊ hac quidē tanq̄ regula ⁊ lege ⁊ p̄ totā
vitā vtebat. vnde sequit̄: Et iēsus p̄ficiebat etate et
sapia ⁊ gr̄a apud deū ⁊ hoīes. **THEO.** S̄ in qui-
unt. Quomodo pōt eqli⁹ p̄ri esse in substātia: qui. s̄.
imp̄fect⁹ crescere d̄f: nō autē in eo q̄ est verbū d̄f in
cremētū suscipit: sed in eo q̄ fact⁹ est homo. Si enī
vere p̄fecit: postq̄ factū est caro qui an̄ imp̄fect⁹ ex-
titerat: quid ergo gr̄as agim⁹ ei velut incarnatio p̄
nobis: Quālr̄ autē si ip̄e est vera sapia: in sapia pōt
augeri: vel q̄liter qui ceteris largit̄ gr̄am: ip̄e in gr̄a
p̄mouet: Ampli⁹ si nemo scādālizat̄ cū audit q̄ ver-
bū seip̄m humiliauerit: infima quedā de deo verbo
sentiēs: sed poti⁹ mirat̄ miam eius: quō nō est sup̄-
uacaneū scādālizari audiēdo q̄ p̄fecit: Nam sicut
p̄ nobis humiliat⁹ est: sic p̄ nobis p̄fecit vt nos i eo
p̄ficiam⁹ qui lapsi fuim⁹ p̄ pct̄n. nā q̄quid spectat
ad nos ip̄e vere p̄ nobis christ⁹ suscepit: vt cūcta res
foamet in meli⁹. **CIRYL.** Et attēde q̄ nō dixit p̄-
ficere verbū sed iēsum: ne simplex verbū p̄ficere itel-
telligas: sed verbū caro factū. **THEO.** Et sic vbi
in carne passum fatemur: q̄uis sola caro fuit passa
quia caro verbū erat que patiebat̄: ita p̄ficere d̄f ex
eo q̄ hūanitas p̄ficiebat i ip̄o. **GRE.** nazārenus.
Dicit autē fm̄ humanitatē p̄ficere: nō q̄ ip̄a suscipit
at augmētum que ab initio fuit p̄fecta: sed ex eo q̄
paulatim manifestabat̄. **HEO.** Rālis enī lex res-
puit hōsem sensu maiore vti q̄ etas corp̄is patiat̄.
erat itaq̄ verbū factū hō p̄fectū: cū sit virt⁹ ⁊ sapia
p̄is verū quā dādū erat aliquid n̄fē nāe moribus
ne aliq̄d extraneū a vidētib⁹ reputet tanq̄ hō pau-

lati⁹ crescēte corp̄e manifestabat seip̄m: ⁊ quotidie
sapiētior ab audiētib⁹ ⁊ vidētib⁹ censebāt. **GRE**
CVS: Proficiebat ergo fm̄ etatē quidē corp̄e i v̄-
rilē statū p̄moto: sapiētia autē per eos qui ab eo v̄-
uina docebat̄: gr̄a v̄o qua eū gaudio p̄mouemur:
credentes in fine obtinere que ab ip̄o p̄missa sunt:
vt hoc quidē ap̄d deū ex eo q̄ assumpta carne p̄is
nū opus pegit: apud hoīes v̄o per cōuersatōem eo-
rum a cultu idolorū ad summe trinitatis noticiā.
THEO. dicit enī: Apud deū ⁊ hoīes: q̄ p̄us deceat
placere deo ⁊ postea hōib⁹. **GRE.** n̄t̄en⁹. Distin-
ter etiā p̄ficiē verbū in his qui ip̄m suscipiūt: fm̄. n̄.
mēsura illius apparet: aut infans: aut adultus: aut
perfectus. **Ca. III.**

Anno at̄ quidēdecio ip̄erij tybe-
rij cesaris p̄curante pontio
pilato iudeā: tetrarcha autē
galilee herode: philippo autē fratre
ei⁹ tetrarcha ituree ⁊ traconitidis re-
gionis: ⁊ lysania abiline tetrarcha:
sub p̄ncipibus sacerdotū āna ⁊ cay-
pha: factum est uerbu⁹ domini sup̄
iohanne zacharie filium in deserto.

GRE. in home. Redēptōis p̄curator: quo tempe
verbū p̄dicatōis accepit: memorato romane resp̄.
p̄ncipe ⁊ iudee regib⁹ designat̄ cū dicit̄: Anno autē
xv. imperij tyberij cesaris. quia enī illū p̄dicare ve-
niebat qui ex iudea quosdā ⁊ multos ex gētibus re-
dēptur⁹ erat: per regē gentiū ⁊ p̄ncipes iudeoꝝ p̄di-
catōis ei⁹ t̄pa designant̄. Quia autē gētilitas colligē-
da erat in romana republica: v̄n̄ p̄fuisse deseri-
bit̄ cū d̄f: Imperij tyberij cesaris. **GRECVS:** Ad-
v̄ tuo enī augusto monarcha a quo romani p̄ncipes
nomē augusti adepti sunt: tyberij post illū ad iura
monarchie succedēs. xv. annum suscepti p̄ncipat⁹
agebat. **ORIGE.** Et in p̄pheticō quidē sermone
solis iudeis p̄dicato: solu iudeoꝝ regnū deseri-
bit̄. Uisio inquit̄ J̄saiē in dieb⁹ oīe ioarban achas re-
gum iuda. at in euāgelio quod erat p̄dicandū v̄ni-
uerso mūdo d̄f̄i deseri-
bit̄ tyberij cesaris: qui tot⁹
orbis domū videbat̄. verū si solū hi qui sunt de gē-
tib⁹ essent saluādi: satis erat solū tyberij facere men-
tionē. Sed q̄ oportebat ⁊ iudeos credere: ob hoc
etiā iudeoꝝ regna deseri-
bit̄ur: seu tetrarchie cum
subdi-
f: Procurate pōtio pilato iudeā: tetrarcha at̄
galilee herode: philippo autē fratre eius tetrarcha
ituree: ⁊ traconitidis regiōis: ⁊ lysania abiline te-
trarcha. **GRE.** in home. Quia enī iudea erat p̄o-
culpa p̄fidie disp̄gēda: in iudee regno per partē et
partē plurimi p̄ncipabāt: s̄ illud: Omne regnū in
seip̄m diuisum desolabit̄. **BEDA:** Pilat⁹ quidem
xij. anno tyberij cesaris in iudea missus p̄curatōē
gētis suscepit: atq̄ ibi per decē cōtinuos ānos v̄p̄
ad ip̄m pene finē tyberij p̄durauit. Herodes autē et
philipp⁹ ⁊ lysanias filiū suū ut herodis illi⁹: sub q̄ d̄o
minus natus est: inter quos ⁊ ip̄e herodes archela-
us frater eorum decem annis regnauit: qui a iu-
deis apud augustū criminatus: apud viennā exilio

Ca. II. n̄fē nāe moribus ne aliq̄d extraneū a vidētib⁹ reputet tanq̄ hō pau-
lati⁹ crescēte corp̄e manifestabat seip̄m: ⁊ quotidie sapiētior ab audiētib⁹ ⁊ vidētib⁹ censebāt. **GRE**
CVS: Proficiebat ergo fm̄ etatē quidē corp̄e i v̄rilē statū p̄moto: sapiētia autē per eos qui ab eo v̄uina docebat̄: gr̄a v̄o qua eū gaudio p̄mouemur:
credentes in fine obtinere que ab ip̄o p̄missa sunt: vt hoc quidē ap̄d deū ex eo q̄ assumpta carne p̄is nū opus pegit: apud hoīes v̄o per cōuersatōem eo-
rum a cultu idolorū ad summe trinitatis noticiā. **THEO.** dicit enī: Apud deū ⁊ hoīes: q̄ p̄us deceat placere deo ⁊ postea hōib⁹. **GRE.** n̄t̄en⁹. Distin-
ter etiā p̄ficiē verbū in his qui ip̄m suscipiūt: fm̄. n̄. mēsura illius apparet: aut infans: aut adultus: aut perfectus. **Ca. III.**
Anno at̄ quidēdecio ip̄erij tyberij cesaris p̄curante pontio pilato iudeā: tetrarcha autē galilee herode: philippo autē fratre ei⁹ tetrarcha ituree ⁊ traconitidis re-
gionis: ⁊ lysania abiline tetrarcha: sub p̄ncipibus sacerdotū āna ⁊ caypha: factum est uerbu⁹ domini sup̄ iohanne zacharie filium in deserto.
GRE. in home. Redēptōis p̄curator: quo tempe verbū p̄dicatōis accepit: memorato romane resp̄. p̄ncipe ⁊ iudee regib⁹ designat̄ cū dicit̄: Anno autē xv. imperij tyberij cesaris. quia enī illū p̄dicare veniebat qui ex iudea quosdā ⁊ multos ex gētibus redēptur⁹ erat: per regē gentiū ⁊ p̄ncipes iudeoꝝ p̄dicatōis ei⁹ t̄pa designant̄. Quia autē gētilitas colligēda erat in romana republica: v̄n̄ p̄fuisse deseri-
bit̄ cū d̄f: Imperij tyberij cesaris. **GRECVS:** Adv̄ tuo enī augusto monarcha a quo romani p̄ncipes nomē augusti adepti sunt: tyberij post illū ad iura monarchie succedēs. xv. annum suscepti p̄ncipat⁹ agebat. **ORIGE.** Et in p̄pheticō quidē sermone solis iudeis p̄dicato: solu iudeoꝝ regnū deseri-
bit̄. Uisio inquit̄ J̄saiē in dieb⁹ oīe ioarban achas regum iuda. at in euāgelio quod erat p̄dicandū v̄niuerso mūdo d̄f̄i deseri-
bit̄ tyberij cesaris: qui tot⁹ orbis domū videbat̄. verū si solū hi qui sunt de gētibus essent saluādi: satis erat solū tyberij facere mentionē. Sed q̄ oportebat ⁊ iudeos credere: ob hoc etiā iudeoꝝ regna deseri-
bit̄ur: seu tetrarchie cum subdi-
f: Procurate pōtio pilato iudeā: tetrarcha at̄ galilee herode: philippo autē fratre eius tetrarcha ituree: ⁊ traconitidis regiōis: ⁊ lysania abiline te-
trarcha. **GRE.** in home. Quia enī iudea erat p̄o-culpa p̄fidie disp̄gēda: in iudee regno per partē et partē plurimi p̄ncipabāt: s̄ illud: Omne regnū in seip̄m diuisum desolabit̄. **BEDA:** Pilat⁹ quidem xij. anno tyberij cesaris in iudea missus p̄curatōē gētis suscepit: atq̄ ibi per decē cōtinuos ānos v̄p̄ ad ip̄m pene finē tyberij p̄durauit. Herodes autē et philipp⁹ ⁊ lysanias filiū suū ut herodis illi⁹: sub q̄ d̄o minus natus est: inter quos ⁊ ip̄e herodes archelaus frater eorum decem annis regnauit: qui a iu-
deis apud augustū criminatus: apud viennā exilio

perit. Regni aut iudee quo minus validum fieret
 ide angust p tetrarchias diuidere curauit. **GRE.**
 in home. Et qz ioh ines illi pdicauit: qui simul rex
 e sacerdos cristeret: lucas eu agelista pdicatiois ei
 rpa non solu per regnu: sed etiā per sacerdotiu desi
 gnauit. vii subdit: Sub pnci. facer. anna z capha.
IBED. Ambo qde icipi: te pdicatioe iohis. i. an
 nas z caphas pncipes fuere sacerdotu. sed annas
 illu annu: caphas vo eu quo cruce dñs ascendit ad
 maistrabat: trib? alis in medio potificatu pfuncti
 vez hi maxime q ad dñi passioem prinēt: ab euāge
 lista commemorat. Legalib? nāqz tuc pcepti: i z am
 bitōe cessantib? nulli pontificat? honoz vite vel ge
 neris merito reddebāt: s; romana ptae summa sacer
 dotu ptabat. Joseph? n. refert qz valeri? gracchus
 āna a sacerdotio deturbato ismabelē potifice desi
 gnauit filiu: baphi: s; etiā hūc n multo p? abiciēs:
 cleazarū ananie potificis filiu subrogauit. p? annuz
 vo z hūc arc? officio z simoni cuiusdā caphi filio pō
 tificat? tradidit ministeriu: quo nō apli? ipe qz vii?
 anni spacio pfuct? iosephū cui z caphas nomē fu
 ita cepit successorē: p? hōe tps q? dñs n? docuisse
 describit: intra qdriennū spacia coartat. **AMB.**
 Et qd agatur? aut eccliam dei fili? an opaf in fuulo.
 Et qd bñ or? Factū est verbū dñi sup iohes zacha
 rie filiu. et ecclia nō ab hōe cepit s; a verbo: bñ aut
 lucas cōpēdio vsus ē: vt iohem declararet pphaz di.
 Factū est sup eū vbu dei: alia nō adderet. null? n.
 eger iudicio sui. q? vo dei abūdat: vnum itaqz dicēs:
 oia declarauit. Et vo matthe? z marc? vestitu z cin
 tu z abo ppheta declarare voluerunt. **CHRY.**
 Verbu aut dei hic mādātū esse dī: qz nō a se vēit za
 charie fili? s; deo ipm mouēte. **THEO.** Per totuz
 aut tps pteritū vsqz ad sui ostēsiōe occulit? fuit in
 deserto: h est quod subdit: In deserto. vt nulla suspi
 cio innascat hōib? vt gra affinitatis ad christum vl
 cōuersatioe a teneris annis: talia de ipō testaretur
 vi ipe testificas dicebat: Ego nesciebā illū. **GRE.**
 nūc? Simul etiā qui i spū z vīute helie hāc vitā i
 grauis est: amor? a cōuersatioe humana inuisibilū
 speculari vacās: ne hmōi fallacias q p sensus inge
 ruit: affluer? qdā ofusioe ac errore icurreret erga vi
 ri boni discretōem. Et iō ad tātā diuinaz grarū ele
 uit? est apicē: vt plusqz ppheta sibi gra infunderet:
 qz mūd? et exps cuiuslibz nālis passiois desideriu suū
 a pñ? vsqz ad finē diuinis aspectib? obtulit. **AM
 BRO.** Desū etiā ē ipa ecclia: qz ples filij deste ma
 gis qz ei? hz eiz. Factū ē q? vbu dñi vt que erat āte
 decora: fructū nobis terra generat.

**Et uenit in oēs regionē iordāis
 predicās baptismū pnie in remissio
 nē peccatorz: sicut scriptū est i libro
 sermonū ysaię pphete: Vox clamā
 tis in deserto: parate uia dñi: rectas
 facite semitas eius. Omnis uallis im
 plebit? : z ois mōs z collis humilia
 bitur. Et erunt praua in directa et
 aspera in uias planas: z uidebit om**

nis caro salutare dei.
AMBRO. Factū vbu vox secuta est. Verbu. n.
 pus int? opaf: seqē nobis offm. vii dī: Et ve. in oēm
 regi. iordanis. **JORI.** Iordanis idē ē qd descēdēs:
 descēdit enī dei flumi? aqua salubris. Que autē loca
 decebat pabulare baptistā: nisi iordanis circūadia
 cētia: vt siquē penitere cōtingeret. prin? occurreret
 fluētū humilitas ad recipiēdū pnie baptismū. Sub
 dit. n. Predi. bapti. peni. in remis. pctōz. **GRE.** in
 home. Lūctis legētib? liqz: qz iohānes baptismū pe
 nitētie nō solū pdicauit: vez etiā quibusdā dedit: tñ
 baptismū suū in remissionē pctōz dare nō potuit.
CHRY. sup iohem: Cū enī nōdū oblata esset ho
 stia: nec descēdisset spūs: qliter erat fiēda remissio?
 Quid ē ergo qd lucas dicit: In remissionē pctōz?
 Erāt siqdē iudei ignari: nec culpas ppas ppēdebāt.
 Qñ igit? bec erat cā maloz: vt pctā agnoscerēt ad re
 dēptōz querēduz: venit iohes hortās illos pniām
 agere: vt p pniām effecti meliores atqz cōtriti ad re
 cipiēdā ueniā satagāt. Apte ergo cū dixisset: qz vēit
 pdicās baptismū pnie in remissionē pctōz. q. d. Ies
 circo suadebat illis penitere: vt subsequētē ueniām
 facili? impetrarēt: credētes in christū. naz nisi pnia
 ducerēt: nequaqz exposcerēt grāz. vii baptisma illō
 nullā aliā hz cām: nisi qz ppatōziū erat ad fidē chri
 sti. **GREGO.** in home. Vel iohes dī pdicās ba
 ptismū pnie in remissionē pctōz: qñ baptismū qd
 pctā solueret: qz dare nō poterat pdicabat: vt sicut
 incarnatū vbu pñs pcurrebat vbo pdicatiois: ita ba
 ptismū pnie quo pctā soluit? pcurreret suo baptis
 mate quo pctā solui nō pñt. **AMBRO.** Et ideo
 pleriqz sancto iohāni typū legis imponūt: eo qz lex
 pctū denūciare potuit: donare nō potuit. **GRE.**
 nazāzen? Et vt aliquaten? d baptismatū differētia
 differam? baptisauit moyses: s; in aqua nube z ma
 ri: h aut figurāl? agebat. Baptisauit quoqz iohes
 nō vtiqz ritu iudeoz. nō solū in aqua: sed etiā in re
 missionē peccatorū: nō tamē oīo spirital? neqz enī
 addit in spū. Baptisat iesus: sed in spū: z hic est pfe
 ctio. Est quoqz quartū baptisma: qd fit p martyriū
 z sanguinē: quo etiā ipe christ? est baptisat? qd cere
 ris est venerabili? nimis eaten? quaten? iteratis cō
 tagiis nō sedat. Est etiā qñtū ex lachrymis: laborio
 sius tamē iuxta quod quidē singulis noctib? suū ri
 gāt cubile z stratū in lachrymis. Sequit? Sic scri
 ptū est in libro ysaię pphete: Vox clamātin in des
 erto. **AMBRO.** Bñ vox dicit? iohānes vbi pñū
 eius: quia vox pcedit iserioz: verbū sequit? qd pcellit
 quia derelicta ac destitute iudee solatiū redēptiois
 annūciat. Quid autē clamaret apif? cū dī: Parate
 uia dñi: rectas facite semitas eius. Omnis enī q fidey
 rectā z bona opa pdicat: quid aliud qz ueniētī dño
 ad corda audiētū uia parat: vt rectas deo semitas
 faciat: dū mūdas in animo cogitatōes p fmonē bo
 ne pdicatiois format. **JORIGE.** Vel in corde nō
 uia ppāda est dño. magnū enī est cor hōis z spacio
 sum: si tamē fuerit mūdū: neqz in corpis quātitate:
 s; in vīute sensuū magnitudinē ei? itellige: q tātā
 scīaz capiat vītat. Prepa q in tuo corde uia dño p
 ouerfatōez bonā: z egregiis l? pfect? opib? dirige ses
 mitā vite: vt in te sermo dei abiqz offensa pabulet.
BASI. Et qz semita ista uia quā pcedentes calca

uerat et qua pores hoies conuenerunt ea iterato diri gere iubet sermo illis qui a pcedenti zelo recedunt.

CHRY. Clamare aut: Parate uiam dñi: nō regis erat sed pcuratoris officiu. Et ideo eū uocauerat uocē: quia uerbi erat pcurator. CIRYL. Sed qñ quis responderet et diceret: Qualiter uia ppabim? dñs: uel qualiter ei? semitas rectas faciem? cū plura sint im pedimēta honestā uitā uolētib? ducere: Ad hoc pphetic? sermo respōdet: Sūt enī uie quedā et semite nequaqs ad eūdū habiles: adeo ut alicubi ad tumulos et iuga tollant: alicubi decliues sint. et ad hoc remouēdū dicit: Omis ual. imple. et om. mōs et col. hūi liabiē. Quedā uia inēqliter disposita sunt: et dum nūc sursum erigūt: nūc uergūt deorsū: ualde sunt ad eūdū difficiles. et qñ ad h? subdit: Et erūt p̄uata in directa: et aspa in uias planas. Hoc aut intelligitur actū esse: p nri saluatoris potētia: quōdā. n. euāgeli ce cōuersatōis et uite iter erat ad eūdū difficile: ex eo q et mētes singulorū mūdane uoluptates oppōse rāt: ut aut de? fact? homo pctū dānauit in carne: explanata sunt oīa: et reddita sunt ad eūdū facilia: et nec coll? nec uall? pficere uolētib? obuiat. ORI. Quā enī uenit iesus et spū suū misit: oīs uallis reple ta est opib? bonis et fructib? spūs sancti: quos si habueris nō solū uallis esse desistis: sed etiā mons dei esse incipies. GRE. nisen? Uel quietā in utrib? cōuersatiōem significat p ualles: s̄m illud psalmi. Ualles abūdabūt frumētō. CHRY. Flatos autē supbos noīe mōtis denūciat: quos chris? hūiliauit. Colles autē despatos appellat: nō solū ob supbiam mētis sue: sed ppter despatōis sterilitatē: collis enī nullo fruct? producit. ORI. Uel intelligas quā mōtes et colles qui sunt aduersarie p̄tates: p aduētū chris? pstrati sunt. BASI. Sicut autē colles respectu mōtiū magnitudine differūt: in aliis sūt idē: sic et aduersae p̄tates pposito quidē cōformes sunt: i manitate tamē offensionū s̄cernūt. GRE. in ho. Uel uallis impleta crescit: mōs aut et collis humili atus decrescit: quia in fide chris? et gētilitas plētiū dīez gratie accipit: et iudea p horozē pfidie h? uide timebat pdidit. Dumiles. n. donū accipiūt quod a se corda supbientū repellūt. CHRY. Uel p h? declarat legis difficultatē in fidei facilitatē cōuersaz: ac si dicat: nō uletū sudores et dolores inueniēt: s̄ gratia et remissio pctōz facile uia pariūt ad salutē. GRE. nisen? Uel iubet ualles impleri: deiici uo colles et mōtes: uolēs ostēdere q nec ob defectum uirtutis oxdo sit cōcau? nec discrepet ob excessum. GRE. in ho. Prava autē directa fiūt: cū malorū corda p iniusticiā detorta ad iusticie regulā dirigūtur. Aspa aut in uias planas immutāt: cū immites atqz iracūdie mētes p infusione supne grē ad lenitatem māfuetudinis redeūt. GHRY. Deide hoz subijcit cām dicens: Et uide. om. ca. salu. dei. ostēdēs qñ usqz ad fines mūdi diffūdes euāgelij uirt?: atqz cognitio ex more ferino et obstinata uolūtate: ad mansuetudinē et lenitatē humanū gen? cōuertēs. Nō autē solū iudei et p̄liti: imo tota humana nā salutare dei uidebit. CHRY. i. patris qui filiū misit ut nostruz saluatorē. Taro aut ad p̄ns accipit p toto homine. GRE. in homē. uel aliter: Omis caro. i. oīs hō salutare dei uidet chris? i hac uita uidere nō potuit

ppbeta ergo oculū ad extremū iudiciū oīē tēdit: qui hūc oēs et electi et reprobi pariter uidebūt.

Dicebat ergo ad turbas que exiebāt ut baptizarent ab ipso: Peninina uiperarū: qs ostēdet uobis fugere a uētura ira: Facite ergo fructus dignos pnie: et ne cepitis dicere: patre habem? abraā. Dico enī uob: qz potēs est de? de lapidib? istis suscitare filios abrae. Jā enī securis ad radicē arboris posita est. Omnis ergo arbor non faciens fructū bonuz excidetur: et in ignem mittetur.

CHRY. Manēs aliquis in p̄stino statu et mores suos et consuetudinē nō relinquēs: neqz nūc ad baptismū uenit. Sigs q uelit baptizari: egrediat. nri signāter dicif: Et dice. ad tur. que exi. ut bab. ab eo. Egredietib? itaqz ad lauacru turbis loqz sequunt. Si enī iam egressi essent: neqz ad eos diceret: genimina uiperaz. CHRY. Ille itaqz cultor: uel uiti dens oēs incolae palestine cōstātes ipm et admirātes: nō flectebat. p tāta reuerētia s̄ in surgēs ipos arguebat. Sacra autē scriptura s̄m stimulatēs passio nes plerūqz feraz noīa iponit hōib?. Indū canes eos nominās cā. p̄citatat: equos ad lutu. afinos ppter dementiā: et leones et pardos cā rapacitatē et perulatiē: aspides causa uoli: serpētēs et vipas causa ueneni et calliditatē. Unde et nūc iohes iudeos audacter genimina uipaz uocat. BASI. qz autē scire qz hec noīa nat? et fili? de aialib? dicit. genimē uo pōt dici fer? anteqz effigiet: fruct? etiā palmarū genimina dicit: raro aut in aialib? accipiūt et sp in malo. ORI. Ferūt aut uiperā marē coecido necare: cui? semē exerescēs perimit matrē: et sic pdit i uicē scisso parētis utero in uindictā quodā mō parētis genitoris: ita parricida est ples uipa. Tales erūt iudei qui p̄s spiritales eozū atqz doctores occidebāt. Quid autē si iuenit eos peccātes sed incipientes cōuerti: nō debebat eis uitari s̄ pmulcere: dicit enī eoz archana cogitāt dñs reuelāte. nōmīs enī se iactabat in pgenitorib?. Hāc qz radicē scidēs nō minar illos genimina uipaz: n̄ quidē uituperās p̄triarchas: aut eos uipas nominās. GRE. S. qz p h? qz bonis inuidēt eosqz psequunt: patrū suorū carnaliū uias sequētēs: qñ uenenati filij de uenetic? patrib? nati sunt. Quia uo supradicta snia itendit qz extremo chris? examine ab oī carne uidebit: recte subdit: Quis ostēdit uobis fugere a uētura ira: Uentura ira ē aiaduērsio ultōis extreme. AMBRO. Qñdī autē his dei miseratōe infusa p̄udētia: et gerāt suorū p̄niam delictorū: futuri terroz iudiciū p̄u da deuotōe metuētēs: aut fortasse iuxta qd scriptū ē Estote p̄udētēs sic sp̄tēs. ostēdūt h̄re p̄udētia nō lē qz p̄futura uideāt et sp̄tē d̄pōscāt: s̄ adhuc noīa nō reliquāt. GRE. i. homē. Quia uo nūc fugere ab ira pctōz nō ualeat: q nūc ad lamēta pnie n̄ r̄currit.

Marginal notes in a smaller script, including references to other parts of the text and commentary.

Subdit: Facite ergo fructus dignos penitentie.
CHRY. Nō enim satis est penitētibz peccata dū
 mittere sed op' est ei' fruct' ferre fm illud: Declina
 a malo: et fac bonū. sicut nō sufficit ad sanatiōem sa
 gitta enellere: s; oz vlceri medicamētū appōere. Nō
 aut dicit fructū: sed fruct' p'nie: sed dignos p'nie ad
 in bome. **REX** solū fruct' p'nie: sed dignos p'nie ad
 monet esse faciēdos. Quisq; enī illicita nulla omis
 sit: hinc concedit vt licitis vtat: ac siq; in culpā lap
 sus ē: tāto a se licita debet abscidēre: q̄to meminit
 se p'petrasse illicita. **REX** enī par fructus esse boni
 opis debet ei' qui min' et qui ampli' deliq̄t: aut ei' q̄
 in nullis: et ei' qui in quibusdā facinoribz cecidit. p
 hoc ergo cuiuslibet cōsicia cōuenit: vt tāto maiora
 querat bonoz operū lucra p' p'niām: q̄to grauiora
 sibi intulit dāna p' culpā. **MAXI.** P'nie fruct' est
 ipassibiliras aie q̄ plenarie nō fruimur: dū interdū
 passioibz instigamur: nondū. n. fruct' p'nie dignos
 pegim'. penitētam q̄ veracit': vt a passioibz expediti
 peccā veniā cōsequimur. **GRE.** i. hō. S; iudei de ges
 neris nobilitate gl'iantes: iccirco se agnoscere pctō
 res nōlebāt: q; de abrae stirpe descēderāt: dō' rēe dī
 Et ne ceperit dicere: patres hēm' abraā. **CHRY.**
 Nō h' indicās q; ab abraā nālī origine nō descēde
 rūt: sed q; nihil pdest ab abraā descēdisse: nisi s; viri
 tutē cognatiōem obduēt. Cognatiōis nāq; leges cō
 facit scriptura vocare: nō eas q; fm nām cōsistūt: s;
 que derināt a v̄tute vel vitio. Quibz nāq; se q̄sq; cō
 formē statuit: hoz fili' vel frater vocat'. **CIRYL.**
 Quid. n. s; est carnalis generositās: nisi cōsiliū stu
 diis fulciat'. Cuius est igit' extolli de bonis p'deces
 sionibz: et deficere ab eoz v̄tutibz. **BASI.** Neq; enī
 equi velocē eē facit p'ris erga curru strenuitas: sed
 velum ceteroz aialū pbitas cōsiderat' in singulis: sic
 quoq; laus p'pa viri dīcernit' quā p'ntiū bonoz i se
 p'pbat argumētū. Turpe nāq; ē alienis ornari de
 coribz: quē vt' p'pa non venustat'. **GRE.** nifenus
 Sic igit' iudeoz p'mulgato exilio: inter ingerit' uo
 catiōem gentiliū: quos lapides appellat. vñ seq̄t'. Di
 co. n. vobis q; pōt' de' de lapidibz istis suscitare filios
 os abrae. **CHRY.** q. d. Ne putetis q; si vos perieri
 tis filios p'uef' patriarcha pōt'. n. de' etiā ex lapidibz
 homies illi p'bere: et ad illū pducere sanguinē: nā et
 ab ipō pncipio sic euenit. Et nāq; qd' ē ex lapidibus
 hoies fieri: eq̄poller erit' filii ab illo emortuo vtero
 fare. **AMBRO.** Sed h' de' possit diuerfas cōuer
 tere et mutare nās: tñ mibi pl' mysteriū: q̄ miracu
 lū pdest. Quid. n. aliud q̄ lapides habebāt: q; lapidi
 bus fruebāt: siles vtq; his q; fecerāt eos. **PROPHAS**
 igit' sarosis gētiliū fides infundēda pctōibz et futu
 ros p' fidē abrae filios oraculo pollicēf'. Ut aut' scis
 as q; lapidibz opati sunt hoies: arboribz quoq; ho
 mines opauit cū subdit'. Jā. n. securis posita ē ad ra
 dice arboris. **REPLI** aut' ideo facta ē mutatio vt illo
 opatiōis pcessu qdā intelligat' hōi clemētior iā pfe
 ctus. **ORI.** Et quidē si iā vigeret cōsumatio: et tem
 porum insinaret: nulla mihi qd' nasceref'. diceret
 n. p'perea h' p'preatū eē: q; illo tpe cōplebit'. Cū
 aut' tanta post secula fuerit quo spūscūs h' dicit
 ego puto ihsitico p'plo. p'preati q; p'cūto ei' vicina
 sit. Dis. n. q; egrediebāt' ad eū vt baptizārēt: hec iter
 cetera loq̄bat'. **CIRYL.** Securi ergo i p'nti noiat

mortiferā irā: q; diuinit' irruit in iudeos ppter exer
 citā impietate in christū: nō tñ behisse radici, securi
 p'ncipiat: sed ad radicē. i. iuxta radicē positas. Decisā
 nāq; fuerūt rami: nec radicē extirpata ē plāta: res
 liquie enī ihs' salue fiet'. **GRE.** in bome. vel aliter:
 Arbor hui' mūdi est vniuersū gen' humanū. **Secu**
 ris vō est redēptor noster: qui velut ex manubrio et
 ferro tenet' ex humanitate: sed incidit ex diuinitate
 que videt' securis iā ad radicē arboris posita est: q; a
 et p' patiētiā expectat: videt' tñ quid factura est. Et
 notādū q; nō iuxta ramos securim posita: s; ad ra
 dice dicit'. Cū. n. maloz filii tollūt: qd' aliud q̄ ramū
 infructuose arboris abscidūt'. Cū vō tota simul p
 genes cū parēte tollit': infructuosa arbor a radice
 abscisa ē. Unusq; aut' puerus paratā citi' geben
 ne cōcrematōem inuenit q; fructū boni opis cōtēnit
 vñ seq̄t'. Dis g' ar. q; nō fa. fru. bo. erci. et in ig. mittef'
CHRY. Elegāter dictū ē: Nō faciēs fructū. et ad
 iicit' Bonū. officiosū enī hoc aial' de' et creauit et nā
 lis est sibi exercitiōz instātia: ociū vō innāle. Obest
 enī inertia cūctis corpis membris: nulli aut' vt aie.
 Ea nāq; cū cōtinuo sit nālī mobilis: ociari nō pa
 tit'. sicut aut' ociū malū est: ita et indecēs exercitiūm
 Ex eo aut' q; p'misit p'niām: p'dicat q; securis adiacet
 non quidē incidēs: sed terroz incutiēs. **AMB.**
 Faciat ergo fructū qui pōt' grē: q; debet p'nie: adest
 dñs qui fructū req̄rat: fecidos viuificet: steriles re
 prehēdat.

Et interrogabant eum turbe di
 centes: Quid ergo faciemus? **Xñ**
 dens aut' dicebat illis: Qui hz duas
 tuuicas det nō habēti: et qui habet
 escas silr faciat. **Uenerūt** aut' et pu
 blicani ut baptizārēt: et dixerūt ad
 illū: **Magr:** quid faciemus? **At** ille di
 xit ad eos: **Nihil** ampli' qz qd' p'sti
 tutū est vobis faciatis. **Interroga**
 bāt aut' eū et milites dicētes: **Quid**
 faciemus et nos? **Et** ait illis: **Nemi**
 nem concutiatis neq; calūniā facia
 tis: et cōtēti estote stipēdijs uestris.

GRE. in bome. In p'missis vbis baptiste iohan
 nis cōstat q; audiētū corda turbata sunt q; cōsiliū
 q̄rebāt: cū subinfert'. Et iter. eū tur. di. Quid g' facie
 m'. **ORI.** Tres ordines inducūt' suscitātū iohes
 sup salute sua: vñ que scriptura appellauit turbas:
 ali' que publicanos noiat: terti' q; militū appella
 one cēset'. **THE.** Et qdē publicanis et militibus a
 malo abstinerē p'cipit. Turbis aut' q̄si nō maliciosif
 ep'itib' bonū aliquod p'cipit obseruari. vnde sedtur
 Rādēs aut' di. il. q; ha. du. tu. det non hñti. **GRE.**
 in bome. **Propter** h' q; tunica pl' est necessaria vsui
 nostro q̄ palliū: ad fructum dignū penitētie perti
 net: vt nō solū exteriora quecūq; sed ipa nobis val
 de necessaria diuidere cum p'rimis debeam'. s. vel
 tunica qua vestimur: vel escā qua carnaliter viuū.

mus. vnde sequit̄: Et qui habz escas similiter faciat
BASI. Sic aut̄ docemur q̄ ex oi eo qđ affluit su
pra ppriū vici⁹ necessitatē: tenemur erogare illi qui
nō habet ppter deū: qui q̄cūq; possidem⁹ largit̄ est.

GREGO. in homie. Quia. n. in lege scriptū ē: Di
liges primū tuū sicut teipm. min⁹ primū amare cō
municē qui nō cū eo in necessitate illi⁹ etiā ea q̄ sunt
sibi necessaria ptif. iccirco de diuidēdis cū primo
duab⁹ tunicis daf̄ pceptū: qm̄ si vna diuidit̄ nemo
vestit̄. Inter hec autem sciendū est q̄tum mie opa
valeat: cū ad fruct⁹ dignos penitētie ipa pte ceteris
picipit̄. AMBRO. Alia. n. officia pcepta ppria
sunt singulorū: mīa cōis est vñs: ideo cōe pceptū ē
oib⁹ vt offerat nō habēti. Misericordia est plenitu
do virtutū: mie tamē ipi⁹ p possibilitate deditōi hu
mane mētura seruaf̄: vt nō sibi vnusquisq; totū eri
piat: sed qđ hz cū paupē priaf̄. ORIGE. Profun
diorē aut̄ loc⁹ iste recipit intellectū: Quō. n. nō de
bem⁹ duob⁹ fuisse dñis: sic nec duas h̄re tunicas: ne
sit vnū indumentū veteris hois ⁊ alterū noui: sed de
bem⁹ nos exuere veterē hoiem ⁊ ei dare q̄ nud⁹ est.

Ali⁹. n. habet vnū: ali⁹ vō oi no non habet. Lōstraria
s. fortitudo: ⁊ quō scriptū est vt in pfundū mar̄ p̄
cipitem nra delicta: sicut pisci a nobis oportz vitia
atq; pctā: ⁊ iacere sup̄ eū qui eorū nobis cā extitit.
THEO. Quidā autē tunicas duas esse dixit ipm̄
scripture ⁊ lrām. hñtē vō duo hec monet iohānes:
vt instruat ignozātē ⁊ det ei ad min⁹ lrām. BED.
Quātā aut̄ baptis̄te sermo virtutē habuerit: hinc p̄
bat: cū ⁊ publicanos ⁊ milites ad cōsiliū salutis sue
coegerit inquirendū. vñ sequit̄: Venerūt aut̄ publi
cani vt baptizārē ⁊ dixerūt: Mag⁹ quid faciemus?
CHRYS. Magna est virtutis fortitudo dum felix
citatis viam inquirūt ab indigno locupletes. BE
DA: Pceptū ergo eis ne vltra pscriptū exigant.
vñ sequit̄: Et ille dixit ad eos: Nihil amplius q̄ qđ
vobis cōstitutū est faciatis. Publicani vō appellā
tur hi qui vectigalia publica erigūt: sine q̄ conducto
res sunt vectigaliū fisci: vel rerū publicarū: nec non
⁊ hi qui seculi hui⁹ lucra p̄ negocia sectant̄. Eodez
vocabulo censent̄: quos oēs parit̄ in suo quēq; gra
du ab agēda fraude coerct̄: vt dū pmo se ab aliēo
rū tētarēt appetitu: tandē ad ppria cū pximis com
municāda ptingerēt. Sequit̄: Interro. aut̄ eū ⁊ mi
oi. Quid faciem⁹ ⁊ nos: Iustissimo aut̄ moderamī
ne pmonet: ne ab eis calūniando pcedā requirāt: q̄
bus militādo pdesse debuerāt. vñ sequit̄: Et ait illi:
nemine cōcutiatis. s. p̄ violentiā. Neq; calūniāz fa
ciatis. s. p̄ fraudulentā maliciā. Et cōtenti estote sti
pēdiis vestris. AMBRO. Docēs iccirco stipēdia
militie cōstitutū: ne dū sumpt⁹ querit̄: p̄do crassef̄.

GRE. nazāzen⁹: Stipēdiū. n. appellat impiale p̄
uisionē ⁊ deputata p̄ legē dignitatib⁹ munera.
AVGV. cōtra faustū: Sciebat enī eos cū milita
rent nō esse homicidas: sed mīstros legis. ⁊ nō vltro
res iniuriarū suarū: sed salutis publice defensores:
alioquin responderet eis: Arma abijcite: militiam
istam deserite: neminem percutite: vulnerate: pro
sternite. Quid enim culpatur in bello: an quia mo
riunt quādoq; moritur: vt doment̄ in pace victuri
hoc reprehēdere timidorū est nō religiosorū: nocē
di cupiditas: vlciscēdi crudelitas: impacat̄ atq; in

placabilis anim⁹: feritas rebellādi: libido dominādi
⁊ siqua filia. Hec sunt que in bellis iure culpant̄: q̄
plerūq; vt etiā inde puniant̄ aduersus violentiā resis
tentū: siue deo siue aliquo legitimo impio iubens
te: gerēda ipa bella suscipiūt a bonis: cū in eo rerū
humanazū ordine inueniūt̄: vbi eos vel iubere tale
aliquid vel in talib⁹ obedire iuste ipse ordo strigit.

CHRYS. sup̄ Mat. Uolebat aut̄ iohānes quādo
publicanis ⁊ militib⁹ loquebat̄: ad aliā maiore pbi
lofophiā ipos traducere: sed qm̄ nōdū erāt ad illa
idonei: minorā reserat: ne si potiora pferret neq; illis
intēderēt: ⁊ his etiā p̄uarēf̄.

Existimate autē poplo ⁊ cogita
tibus oib⁹ in cordib⁹ suis de iohāne
ne forte ipse esset christus. Respōdit
iohānes dicēs oib⁹: Ego quidē aq̄
baptiso uos. Veniet aut̄ fortior: cu
ius nō sum dign⁹ soluere corrigiam
calciametoz eius: ipse uos baptiza
bit in spūs sancto ⁊ igni. Cui⁹ uentila
brū in manu eius: ⁊ purgabit areas
suā: ⁊ cōgregabit triticuz in horreū
suum: paleas autēz comburet igni
inextinguibili.

ORIGE. Dignū erat vt pl⁹ iohāni q̄ ceteris ho
minib⁹ deferretur: qui aliter q̄ ceteri mortales vire
rat: quā ob cām diligebat quidē eū iustissime: si nō
seruabat̄ in charitate modū. vnde or̄: Eriti. au. po.
⁊ cogi. omni. in cor. su. de iohā. ne for. eēt christ⁹?

AMBRO. Quid aut̄ incepti⁹: q̄ q̄ is qui in alio
estimaf̄: in seipo esse nō credit: quē p̄ mulierē vēm
rū putabāt: p̄ virginē venisse nō credit: ⁊ vtrūq; diu
ni aduersus signū in virginis partu nō in mulieris
cōstitutū est. ORIGE. Dabz aut̄ piculū dilectio
si modū trāseat: debz enī qui aliquā diligit naturā:
⁊ causas cōsiderare diligēdi: ⁊ non plus diligit q̄
meret̄. nā mēsurā charitatis modūq; si trāscēdit:
⁊ qui diligit ⁊ qui diligit in pctō erit. GREGO.
Vnde iohānes nō fuit gloriat⁹ in habita opice de
ipō ab oibus: nec aliquaren⁹ vñs est p̄matū appo
tere: sed infimā humilitatē amplect⁹ ē. vnde sequit̄:
Respō. iohā. oi. oi. Ego qđem bapti. vos in aqua.

BEDA: Quō aut̄ respōdit eis qui in decreto cot
dis qui christ⁹ esset cogitabāt: nisi quia nō solus co
gitabāt: sed etiā sicut ali⁹ euāgelista declarat: missis
ad eū sacerdotib⁹ ac leuitis an eēt christ⁹ inq̄rēbat̄.

AMBRO. Vel videbat iohānes cordis occulta
Sed cōsiderem⁹ cui⁹ gratia: dei enī mun⁹ est q̄ reue
lat: nō virt⁹ hois qui diuino magis adiunaf̄ benefi
cio q̄ naturali cernit officio. L. iro aut̄ respōdēs p̄
bauit non esse se christū qui visibili operaf̄ officio:
nā cū ex duab⁹ naturis. i. ex aīma homo subsistit ⁊
corpe: visibile p̄ visibilia: inuisibile p̄ inuisibilia my
steriū cōscēf̄. aqua enī corpe abluē: spū aīe delicta
mūdant̄: lz etiā in ipō fonte sanctificatio diuina
tis aspiret: ⁊ ideo aliud fuit baptis̄ma p̄rie: aliud est
grē. Istud baptis̄ma ex vtroq; illud ex vno. Q̄pus

... et ad p̄
... BASI. Th
... nō habet ppter deū: qui q̄cūq; possidem⁹ largit̄ est.
... GREGO. in homie. Quia. n. in lege scriptū ē: Di
... liges primū tuū sicut teipm. min⁹ primū amare cō
... municē qui nō cū eo in necessitate illi⁹ etiā ea q̄ sunt
... sibi necessaria ptif. iccirco de diuidēdis cū primo
... duab⁹ tunicis daf̄ pceptū: qm̄ si vna diuidit̄ nemo
... vestit̄. Inter hec autem sciendū est q̄tum mie opa
... valeat: cū ad fruct⁹ dignos penitētie ipa pte ceteris
... picipit̄. AMBRO. Alia. n. officia pcepta ppria
... sunt singulorū: mīa cōis est vñs: ideo cōe pceptū ē
... oib⁹ vt offerat nō habēti. Misericordia est plenitu
... do virtutū: mie tamē ipi⁹ p possibilitate deditōi hu
... mane mētura seruaf̄: vt nō sibi vnusquisq; totū eri
... piat: sed qđ hz cū paupē priaf̄. ORIGE. Profun
... diorē aut̄ loc⁹ iste recipit intellectū: Quō. n. nō de
... bem⁹ duob⁹ fuisse dñis: sic nec duas h̄re tunicas: ne
... sit vnū indumentū veteris hois ⁊ alterū noui: sed de
... bem⁹ nos exuere veterē hoiem ⁊ ei dare q̄ nud⁹ est.
... Ali⁹. n. habet vnū: ali⁹ vō oi no non habet. Lōstraria
... s. fortitudo: ⁊ quō scriptū est vt in pfundū mar̄ p̄
... cipitem nra delicta: sicut pisci a nobis oportz vitia
... atq; pctā: ⁊ iacere sup̄ eū qui eorū nobis cā extitit.
... THEO. Quidā autē tunicas duas esse dixit ipm̄
... scripture ⁊ lrām. hñtē vō duo hec monet iohānes:
... vt instruat ignozātē ⁊ det ei ad min⁹ lrām. BED.
... Quātā aut̄ baptis̄te sermo virtutē habuerit: hinc p̄
... bat: cū ⁊ publicanos ⁊ milites ad cōsiliū salutis sue
... coegerit inquirendū. vñ sequit̄: Venerūt aut̄ publi
... cani vt baptizārē ⁊ dixerūt: Mag⁹ quid faciemus?
... CHRYS. Magna est virtutis fortitudo dum felix
... citatis viam inquirūt ab indigno locupletes. BE
... DA: Pceptū ergo eis ne vltra pscriptū exigant.
... vñ sequit̄: Et ille dixit ad eos: Nihil amplius q̄ qđ
... vobis cōstitutū est faciatis. Publicani vō appellā
... tur hi qui vectigalia publica erigūt: sine q̄ conducto
... res sunt vectigaliū fisci: vel rerū publicarū: nec non
... ⁊ hi qui seculi hui⁹ lucra p̄ negocia sectant̄. Eodez
... vocabulo censent̄: quos oēs parit̄ in suo quēq; gra
... du ab agēda fraude coerct̄: vt dū pmo se ab aliēo
... rū tētarēt appetitu: tandē ad ppria cū pximis com
... municāda ptingerēt. Sequit̄: Interro. aut̄ eū ⁊ mi
... oi. Quid faciem⁹ ⁊ nos: Iustissimo aut̄ moderamī
... ne pmonet: ne ab eis calūniando pcedā requirāt: q̄
... bus militādo pdesse debuerāt. vñ sequit̄: Et ait illi:
... nemine cōcutiatis. s. p̄ violentiā. Neq; calūniāz fa
... ciatis. s. p̄ fraudulentā maliciā. Et cōtenti estote sti
... pēdiis vestris. AMBRO. Docēs iccirco stipēdia
... militie cōstitutū: ne dū sumpt⁹ querit̄: p̄do crassef̄.
... GRE. nazāzen⁹: Stipēdiū. n. appellat impiale p̄
... uisionē ⁊ deputata p̄ legē dignitatib⁹ munera.
... AVGV. cōtra faustū: Sciebat enī eos cū milita
... rent nō esse homicidas: sed mīstros legis. ⁊ nō vltro
... res iniuriarū suarū: sed salutis publice defensores:
... alioquin responderet eis: Arma abijcite: militiam
... istam deserite: neminem percutite: vulnerate: pro
... sternite. Quid enim culpatur in bello: an quia mo
... riunt quādoq; moritur: vt doment̄ in pace victuri
... hoc reprehēdere timidorū est nō religiosorū: nocē
... di cupiditas: vlciscēdi crudelitas: impacat̄ atq; in

hominis egerere penitentia delictorum: dei munus
 est gram implere mysterij. Declinas ergo maiestatis i
 uidiu no verbo sed ope declarauit no esse se christu
 vi sequit: Venit eni fortior me post me. In hoc q
 dicit fortior me: comparatione no fecit. neq eni iter
 dei filiu t homine vlla poterat esse comparatio: s; qz
 multi fortes fortior: nemo nisi christus. Deniq no se
 cit comparatione eo q addiderit: Cui no sum dignus
 soluere corrigia calciamentorum ei? **AVG.** de con.
 euan. Mattheus quidem dicit: Cuius no sum dignus
 calciamenta portare. Itaq si ad rez ptinet ad aliqd
 aliud intelligere in eo q dicitur e: Calciamenta portat
 re: corrigia calciamentorum soluere: vt vnus euageli
 staru vocat aliud dicitur: oes veru narrauerunt.
 Si aut nihil itedit iohanes cu de calciamentis dñi
 diceret: nisi excellētia ei? t humilitate sua: quod li
 ber boni dixerit: siue de soluēda calciamentorum corri
 gia: siue de portandis calciamentis: eandē tñ suam te
 nuit. Quisq etiā verbis suis p calciamentoz memo
 riā eandē significacione hūilitatis expōit. **AM
 BRO.** per hoc etiā q dicit: Cui no sum dignus
 calciamenta portare: euagelice predicatiōis oñdit i
 apostolos gram esse collatā: q sūt calciati i euange
 liu. videt tñ iō hoc dicere: q plerūq iohes psonam
 accipit populi iudeoz. **GRE.** Sed t iohanes se i
 dignu eē ad soluēdu corrigia calciamenti ei? denū
 ciat: ac si apte dicat: Ego redēptoris vestigia denū
 dare nō valeo: q spōsi nomē mibi imerit? nō vsur
 po. Mōs eni apud veteres fuit: vt si quis eā que sū
 bi cōpeteret accipe noller vroz: ille ei calciamentū
 soluere: qui ad hāc spōsus iure pproquitatis veni
 ret. Vel qz calciamenta et mortuis aialibus fuit: icar
 natus dñs quasi calciat? apparuit: q morticina nō
 stre corruptiōis assumpsit. Corrigia q calciamenti ē
 ligatura mysterij. Iohanes itaq soluere corrigia cal
 ciamenti ei? nō valeo: qz icar natōis mysterij nec ipe
 indigere sufficit: q hāc p pphetie spiritū agnouit.
CHRY. Et qz dixerat q suū baptisma nil plus ha
 beret qz aqua: cōsequēter: oñdit excellētia exhibiti p
 christi baptismatis cū subdit: Ipse vos baptizabit i
 spū sancto t igne. p ipam dicti metaphorā ostēdēs
 abundantia grē. nō eni ait: Dabit vobis spiritū san
 ctū. Sed baptizabit. ac rursus p id qd de igne subij
 cit: oñdit virtutē grē: t sic christus aqua vocat spūs
 gram ostēdens p vocabulū aque nitore q contingit
 et ea: t cōsolationē imensam q mētibus capacibus
 illi? ingerit. sic t iohanes p ignis vocabulū expmit
 feruore t rectitudinē grē: necnō t peccatorū dñm
 pnone. **BEDA:** pōt t spūs sanctus noie ignis san
 ctificat? itelligi: qz incēdit p amore: t p sapiam cor
 da q replet illuminat. vñ t apostoli baptisma spūs in
 ignis visione pēpitiūt. Sūt q ita exponūt: q in pñen
 tiā i spū t i futuro baptizaremur i igne: vt videlicet si
 cut i remissionē oim peccatorū ex aqua t spū rena
 scimur: ita t tūc de leuib? qbusdā peccatis purgato
 ri ignis baptismate mundemur. **ORI.** Et quo iō
 hanes iuxta iordanē flumiū veniētes ad baptismū
 p̄tolabat t alios abigebat dicēs: Generatio viperā
 rum. eos vero q cōfitebant peccata: suscipiebat. sic
 stabit i igne flumie dñi iesus iuxta flāmā rūpbeā:
 vt quicūq post eritū vite h? ad paradisu trāsire de
 siderat: t purgatiōe idiget: hoc eū lauamie baptizet:

t ad paradisu trāsmitat: eū vero q nō habet signū
 priorū baptismatum lauacro igneo nō baptizet.
BASI. Nō aut ppter hoc qd dicit: Baptizabit vos
 i spū sancto. integrū qd eē baptisma fatebit: in quo
 nomē soli? spūs iuocatu ē. oportet eni semp illiba
 tā manere assignatā traditionē i viuificāte gratia:
 nā addere vel minuire quicqz excludit a vita perpe
 tua. sicut eni credim? sic t baptisma suscipim? i no
 mie patris t filij t spūs sancti. **ORI.** Per h ergo
 qd dicit: Baptizabit i spū sancto. oñdit abūdantiā
 grē t bñficiū copiā. Ne autē aliq putēt q dona lar
 giri t ptās t volūtas ē creatori: punire vero inobe
 diētes nullā sibi fore cām: ob hoc subdit: Cui? veni
 tilabru i manu ei?: oñdens q nō solū munific? ē dī
 gnis: sed etiā puaricationū vltor. Vtilabru autem
 pmpitudinē iudicij expmit: nō eni cū inducis: sed
 i istanti t absqz quolibet intervallo sepat dānandos
 a collegio saluādozū. **CIRYL.** Per h autē qd sub
 dit: Et pmūdabit areā suā. designat baptista ecclesiā
 ptinere ad christū qñ ad dñm. **BEDA:** Per areā
 eni pñens ecclesia figurat: i qua multi sunt vocati:
 pauci vero electi. cui? aree purgatio t nūc viritim
 gerit: cū quisq puerfus vel ob māifesta peccata de
 ecclesia sacerdotali castigatiōe eijcit: vel ob occul
 ta post mortē diuina districtiōe dānat. Et vniuers
 saliter i fine p̄ficiet: qñ mittet fili? homis angelos
 suos t colligēt de regno ei? oia scandala. **AMB.**
 Vtilabru ergo idicio discriminādozū dñs declara
 tur ius habere meritozū: eo q dū frumēta vtilant
 in area: plena a vacuis velut quodā aure spirantis
 examine separant. vñ sequit: Et cōgre. tri. in hoz. su
 um: pale. aut cōbu. igne inerting. Per hāc compari
 onē dñs oñdit q iudicij die solita merita: fructusqz
 virtutis ab ianis iactātie eriliqz factorū ifructuos
 sa leuitate discernat: p̄fectiōis meriti viros locatu
 rus i māione celesti. Ipse eni p̄fectio: fruct? ē qui
 meruit ei? eē cōformis: q sicut granū tritici excidit:
 vt plurimos fructus afferret. **CIRYL.** At palee lē
 tos t inanes signāt: t quolibet vēto peccati vētila
 tos t volubiles. **BASI.** Conferūt autē his qui dī
 gnū sunt regno celoꝝ velut palee tritico: nō tñ itui
 tu diuine charitatis t p̄rimoz hoc faciūt: siue spi
 ritualibus donis siue corpālib? bñficijs. **ORI.** Vñ
 qz absqz vēto nō possūt triticū t palee separi: iō h
 vtilabru i manu sua qd alios paleas: alios triticūz
 esse demōstrat. Cū eni esset palea leuis. t incredulus:
 oñdit te eē tētatio quod latebas. Cū aut fortit tē
 tamēta toleraueris: nō te facit fidelem tētatio atqz
 patientē: sed virtutē que i te latebat. p̄fert i mediū.
GRE. nisen?: Expedit autē scire q nec bona que
 p̄promissioēs reposita sūt honeste viuētibz tas
 lia sūt: vt verbo valeat explicari: quia nec oculus vi
 dit: nec auris audiuit: nec in cor homis ascēderūt.
 Nec peccatoꝝ pene ad aliquid eoz q in p̄senti sens
 sum afficiūt. p̄portionē habēt. t qñis aliqua illaz
 penarū per nostra nominētur vocabula: differt tas
 men nō modicū. Cū eni audis ignē: aliud quidā cō
 icere doceris: et eo q addit: Inextinguibili. quod
 in istū ignē nō cadit. **GRE.** t. moza. Adiro mō ex
 pressus ē ignis gehēne. ignis nāqz noster corpore?
 per cōgesta ligna nutrit: nec valet nisi for? subsiste
 re. at cōtra gehēne ignis cū sit corporeus: t in se mis

ios reprobos corporaliter exurat. lignis nō nutrit: sed creatus semel inextinguibilis durat.

Multa quē et alia exhortās enā gelizabat populo. **H**erodes autē tetrarcha euz corripere ab illo de herodiade uxore fratris sui: et de omnibus malis quae fecit herodes: adiecit et hoc super omnia: et incluserit iohānē in carcerē.

ORIG. Annūciaverat iohānes christū: baptisimus spū sancti p̄dicabat: et cetera quae euāgelij tradit historia. Exceptis quibus his alia annūciasse mōstrat in eo quod dicit: Multa quē et alia exhortās euāgelizabat populo. **THEO.** Exhortatio enī ei? erat bona doctrina: et iō cōueniēter euāgelij dicit. **ORIG.** Et quō in euāgelio s̄m iohānē de christo referat: quia multa et alia locut? ē: sic et in p̄senti loco itelligit quod lucas hic dixit: quā maiora quēdā a iohānē annūciabant: quā ut deberet lris credi. Miramur autē iohānē quo iter natos mulierū maior nemo fuerit: quia in tantā op̄inōnē meritis virtutis ascēderit: ut a plerisque christ? putaret. Sed illud multo mirabili? quod nō timuit herodē: nō formidavit iteritū. vñ sedē: Herodes autē tetrarcha cū corripere ab illo.

EVSE. Dicit autē Tetrarcha. ad differētiā alteri? herodis quo regnate nat? ē christ?. erat enī ille rex: hic autē tetrarcha. Erat autē illi cōiunx arethe regis arabū filia: quā cū cōiunx eēt fratris sui philippi more sacrilego duxit: quāuis plem haberet a fratre. his enī solū licebat hoc agere: quorum fratres sine ple vitam cōpleuerāt. Sup hoc herodē rep̄bēderat baptista. primo quidē diligēter ei? audiebat s̄mones: cū sciret eos p̄derosos et cōsolatiōe plenos: s̄ herodias dīs occupia cogebat eū aspernari verba iohānis: vñ et eū detrudit in carcerē. Et h̄ est quod dicit: Adiecit et hoc super omnia. et incluserit iohā. in car. **BEDA.** Nō autem his dieb? capt? ē iohānes: sed iuxta euāgelij iohānis post aliqua gesta signa a dño: et post eius baptis mū diffamati: s̄ a luca p̄pter exaggerādā maliciā herodis p̄occupati ē: quod cū videret ad p̄dicationē iohānis multos cōstrere: milites credere: publicanos penitere: totū vulgus baptisima suscipere: ipse ecōuertit nō solū iohānē contēnit: sed vīculat et occidit.

GLO. An etiā quae lucas aliqd narret de actib? iesu: dicit iohānē ab herode captū: ut ostendat se solum mō eadē facta p̄cipue descripturū: que eo anno gesta sūt quo iohānes captus ē vel punitus.

Factū ē autē cū baptizaret oīs populo: et iesu baptizato et orante apertū ē celū: et descēdit spūs sanct? corporaliter sicut columba in ipm: et uox de celo facta ē: Tu es fili? me? dilect? in te cōplacuit mihi.

AMB. Pulchre in his que a ceteris dicta sunt: lucas cōpendiū sumpsit. Et itelligendū magis quod a iohānē dñs baptizat? ē: quod exp̄suz reliq̄t. vñ dicit: Factū ē autē cū baptizaret oīs populo: et iesu baptizato et orante: apertū est celū. Baptizat? ē autē dñs non

mūdari volēs: sed mūdare aquas: ut ablute p̄ carne christi que peccatū nō cognouit: baptisimatis eius haberet. **GRE.** nazarenus: Accedit etiā christus ad baptisimū: forsan sanctificās baptisimū: quod aut nō li dubiū ē ut totū veteranū adā imergat aque.

AMB. Que etiā sit dñici cā baptisimati: oīs ipse declarat dicens: Sic deest implere iusticiā. q̄ ē ergo iusticia nisi quod alterū tibi facere velis prior ipse incipias: et tuo alios horeris exēplo: Nemo igit referat lauacrū ḡse: quādo christ? lauacrū p̄nē nō refugit. **CHRY.** Fuerat autē baptisima iudaicū: quod sordes carnis amouebat: nō cōiciētie crimia. Nōstrū autē baptisima sepat a peccatis: lauat animas: et spūs copiā largit. baptisima vero iohānis iudicū p̄stanti? fuit. neq̄ enī ad obseruatiā corporaliū mūdificationū iuducebat: sed monebat a vitio i virtutē cōuertī. Nostro vō baptisimate min? eo quod nec ipse iusticiam administrabat: nec remissionē que p̄ gratiam fit exiebat: cū quasi finis quidā eēt v̄tōis baptisimati. Sed neq̄ iudaicū baptisimate nec nostro baptizatus ē christ?: quia nec indulgētia peccatorum egebat: nec illa caro expers erat spūs sancti: quod spūs sanctū ab ipso p̄cipio cōcepta ē: sed baptizat? ē iohānis baptisimate: ut et ipa natura baptisimati scias quia neq̄ cā peccati neq̄ p̄pter indulgētiā dōni baptizat? ē. Dicit autē: Baptizato et orate. ut p̄p̄tūda quod suscepo baptisimate oportuna sit ingis oratio.

BEDA. Quia et si peccata sūt oīa i baptisimo lauata: nō ad huc terrene carnis est fragilitas solidata. nā quasi trāsito mari rubro gratulamur iudaeos egyptios: sed i deserto mūdane cōuersatiōis hostes occurrūt alijs: quod duce christi gratia nostro iudaei canē: donec pueniamus ad patriā. **CHRY.** Dicit autē apertū ē celū: tanq̄ baccen? reclusū fuisse. Jā autē oculi sup̄no et infimo i vñ redacto: et vno extēstere oīiū pastore: celū patuit: et hō terricola aggre gatus ē angelis. **BEDA.** Nō enī ei celū m̄c apertum ē: cui? oculi celoz iterrora cernebat: sed virtus ibi baptisimatis ostenditur: de quo dicitur: cū egredietur: regni celestis ei ianua aperit: oīsque caro in ortu frigidibus tāgē aquis opposita quondā noctis ruyba extinguit ignea. **CHRY.** Descēdit etiā spūs sanctus ad christū tanq̄ ad generis nostri p̄ncipium: ut i christo sit p̄mo qui nō sibi sed nobis pot? illius suscepit. vñ sequit. Et descēdit spūs sanct? corporaliter sicut colū. in ipm. Nō existimet aliqd quod cū habuit eū suscepit ipm: nāq̄ illū desin: sū tanq̄ vens mittebat: at idē ut hō recipiebat iherua. Jūc ex eo deuolauit in eū: ex ipso deitate ad eius humanitatem. **AVG.** xv. de trini. Absurdissimū autē ē cū iuxta xxx. annoz eēt accepisse spū sanctū: sed venit ad baptisimū sicut sine peccato ita nō sine spū sancto.

Si enī de iohānē scriptum ē: spūs sancto replebit ab utero matris sue: quod de homie christo credēdū est: cui? carnis ipsa deceptio nō carnalis sed spiritalis fuit: Nūc ergo corp? sinū. i. ecclesiā p̄figurare dignatus ē: in qua baptizati p̄cipue accipiūt spū sanctū. **CHRY.** Redolebat illud baptisima aliqd vetustatis: et p̄m sapiebat nouitatē. q̄ enī baptisima suscipit a p̄pheta: ostēdebat aliqd vetustatis. **AMB.** Merito autē spūs se i corpore demōstrauit: quā i ei

...mūdari volēs: sed mūdare aquas: ut ablute p̄ carne christi que peccatū nō cognouit: baptisimatis eius haberet. **GRE.** nazarenus: Accedit etiā christus ad baptisimū: forsan sanctificās baptisimū: quod aut nō li dubiū ē ut totū veteranū adā imergat aque. **AMB.** Que etiā sit dñici cā baptisimati: oīs ipse declarat dicens: Sic deest implere iusticiā. q̄ ē ergo iusticia nisi quod alterū tibi facere velis prior ipse incipias: et tuo alios horeris exēplo: Nemo igit referat lauacrū ḡse: quādo christ? lauacrū p̄nē nō refugit. **CHRY.** Fuerat autē baptisima iudaicū: quod sordes carnis amouebat: nō cōiciētie crimia. Nōstrū autē baptisima sepat a peccatis: lauat animas: et spūs copiā largit. baptisima vero iohānis iudicū p̄stanti? fuit. neq̄ enī ad obseruatiā corporaliū mūdificationū iuducebat: sed monebat a vitio i virtutē cōuertī. Nostro vō baptisimate min? eo quod nec ipse iusticiam administrabat: nec remissionē que p̄ gratiam fit exiebat: cū quasi finis quidā eēt v̄tōis baptisimati. Sed neq̄ iudaicū baptisimate nec nostro baptizatus ē christ?: quia nec indulgētia peccatorum egebat: nec illa caro expers erat spūs sancti: quod spūs sanctū ab ipso p̄cipio cōcepta ē: sed baptizat? ē iohānis baptisimate: ut et ipa natura baptisimati scias quia neq̄ cā peccati neq̄ p̄pter indulgētiā dōni baptizat? ē. Dicit autē: Baptizato et orate. ut p̄p̄tūda quod suscepo baptisimate oportuna sit ingis oratio. **BEDA.** Quia et si peccata sūt oīa i baptisimo lauata: nō ad huc terrene carnis est fragilitas solidata. nā quasi trāsito mari rubro gratulamur iudaeos egyptios: sed i deserto mūdane cōuersatiōis hostes occurrūt alijs: quod duce christi gratia nostro iudaei canē: donec pueniamus ad patriā. **CHRY.** Dicit autē apertū ē celū: tanq̄ baccen? reclusū fuisse. Jā autē oculi sup̄no et infimo i vñ redacto: et vno extēstere oīiū pastore: celū patuit: et hō terricola aggre gatus ē angelis. **BEDA.** Nō enī ei celū m̄c apertum ē: cui? oculi celoz iterrora cernebat: sed virtus ibi baptisimatis ostenditur: de quo dicitur: cū egredietur: regni celestis ei ianua aperit: oīsque caro in ortu frigidibus tāgē aquis opposita quondā noctis ruyba extinguit ignea. **CHRY.** Descēdit etiā spūs sanctus ad christū tanq̄ ad generis nostri p̄ncipium: ut i christo sit p̄mo qui nō sibi sed nobis pot? illius suscepit. vñ sequit. Et descēdit spūs sanct? corporaliter sicut colū. in ipm. Nō existimet aliqd quod cū habuit eū suscepit ipm: nāq̄ illū desin: sū tanq̄ vens mittebat: at idē ut hō recipiebat iherua. Jūc ex eo deuolauit in eū: ex ipso deitate ad eius humanitatem. **AVG.** xv. de trini. Absurdissimū autē ē cū iuxta xxx. annoz eēt accepisse spū sanctū: sed venit ad baptisimū sicut sine peccato ita nō sine spū sancto. Si enī de iohānē scriptum ē: spūs sancto replebit ab utero matris sue: quod de homie christo credēdū est: cui? carnis ipsa deceptio nō carnalis sed spiritalis fuit: Nūc ergo corp? sinū. i. ecclesiā p̄figurare dignatus ē: in qua baptizati p̄cipue accipiūt spū sanctū. **CHRY.** Redolebat illud baptisima aliqd vetustatis: et p̄m sapiebat nouitatē. q̄ enī baptisima suscipit a p̄pheta: ostēdebat aliqd vetustatis. **AMB.** Merito autē spūs se i corpore demōstrauit: quā i ei

minitatis substantia non videtur. Aduertam⁹ mysterium
 quare sicut coluba simplicitate enim lauacri requirit
 gratia: quoniam in typo veteri coluba quondam ad illam archam
 que sola fuit diluuii inuicis reuerfa est. CHRYS.
 Quod nunc ut mansuetudine magistri declararet: in specie
 colubina apparet: in petebecoste autem quemadmodum
 ignis: ut ostendat penam. Cum enim oportebat delictum igno
 scere: mansuetudo necessaria erat: sed ut adepti sumus
 gratiam: restat exanimis et iudicium tempus. CYPRIA.
 de unitate ecclesie. Est autem coluba simplex et letu
 alia non felle amara: non moribus seuis: non vngule las
 ceratione violentum: hospitium humana diligere: vni⁹ do
 mus nosse confortium: cum generant filios simul sedere
 comitari: volatu inuicem coherere: conuersatione comu
 ni vitam suam degere: oris osculo concordiam pacis agno
 scere: legem circa omnia vnanimitatis implere. CHRYS.
 Est quidem christus in ortu suo per plurima se manifesta
 uerat oculos: verum quod noluerunt aduertere: cum me
 dio latuerit tempore: rursum se ab alio clarioze pate
 fecit principio: non stella sed desuper indicabat pater in
 vultu iordanis: et spiritus deuolabat praebebat illam vo
 cem super verticem eius qui baptizabat. vñ sequitur: Et vox
 de celo facta est: Tu es filius meus dilectus. in te copla. mibi.
 AMB. Vidimus spiritum sed in specie corporali. Et pa
 trem quem videre non possumus: audiamus. Inuisibilis
 enim est pater: sed et filius inuisibilis secundum diuinitatem: sed de
 monstrare se voluit in corpore. et quia pater corpus non ge
 rebatur: propterea voluit nobis in filio se se presentem di
 scere. Tu es filius meus. ATHANA. Sacra quidem
 scriptura ex nomine filii dupliciter intellectum ostendit. vñ
 quidem ut in euangelio dicitur: Dedit eis potestatem ut fiant fi
 lii dei. alteri autem intellectum iuxta quem isaac est filius ab
 rae. Quis ergo non simpliciter dicitur dei filius: sed cum
 articulo additio: ut comprehendamus quoniam ipse solus
 est reuera et secundum naturam est filius: quia obrem et vnigenitus
 dicitur: nam si secundum isaniam arrii dicitur filius: sicut qui hunc nomen
 per gratiam assequuntur: in nullo a nobis differre videbitur.
 Restat ergo secundum alium intellectum fatendum esse christum
 filium dei: secundum quem isaac filius abrae esse cognoscitur. quod
 enim ab alio naturaliter gignitur: non autem ab extrinseco su
 mit exordium. filium naturam rececit: sed dicitur: Tu quid
 et hominis est passibilis natiuitas filii: minime. sed deus
 cum sit inuisibilis impassibilis pater est filii. vñ verbum pa
 tris dicitur: quod nec ipsum ut humanum passibilem producit:
 et cum simplex sit natura diuina: vni soli filii pater
 est: propter hoc addit: dilectus. CHRYS. Cum enim quis
 vnum solum possidet maxime diligit. si vero pater factus sit
 plurium: dispertit affectum remittit. ATHA. Cum
 autem antea prophetam protulerit dei promissa dicentis:
 Dicitur christum filium meum nunc apud iordanem: quasi con
 sumato promisso deceter subiugit: In te coplacui mi
 hi. BEDA. Ac si dicat: in te placitum mihi constitutus
 sum. hoc per te gerere quod mihi placet. GRE. Quod ali
 ter: ois qui penitendo corrigit aliqua quae fecit: eo ipso quod
 penitet se sibi displicuisse indicat: quod emendat quod fecit.
 et oportet per humanum modum de peccatoribus locutus est di
 ces: Peccat me fecisse hominem: quasi sibi in seipsum displic
 uit in peccatoribus quos creauit. in solo autem christo si
 bi coplacuit: quia in solo eo non inuenit culpam: in qua se re
 prehenderet quasi per penitentiam. AVGV. de co. euan.
 Quod ait mattheus dicit: Dicitur est filius meus: Lucas autem:
 Tu es filius meus dilectus. ad eandem sententiam explicanda

valet. vox enim celestis vnum horum dixit: sed mattheus
 ostendere voluit ad id valere quod dictum est: hic est filius
 meus: ut illis qui potius audiebant: indicaret quod ipse esset fi
 lius dei. non enim christo indicabat quod sciebat: sed audie
 bant qui aderant: pro quos etiam ipsa vox facta est.

Et ipse iesus erat incipiens quasi
 annorum triginta ut putabatur filius ioseph
 qui fuit heli: qui fuit mathat: qui fuit le
 ui: qui fuit melchi: qui fuit ianne: qui fuit
 ioseph: qui fuit mathathie: qui fuit
 amos: qui fuit naum: qui fuit heli: qui
 fuit nage: qui fuit maath: qui fuit ma
 thathie: qui fuit semei: qui fuit ioseph:
 qui fuit iuda: qui fuit iohanna: qui fuit re
 sa: qui fuit zorobabel: qui fuit salathiel:
 qui fuit neri: qui fuit melchi: qui fuit ad
 di: qui fuit thosan: qui fuit belmadai: qui
 fuit her: qui fuit iesu: qui fuit heliezer:
 qui fuit ioziz: qui fuit mathat: qui fuit le
 ui: qui fuit symeon: qui fuit iuda: qui fuit
 ioseph: qui fuit iona: qui fuit heliachiz:
 qui fuit melcha: qui fuit mena: qui
 fuit mathatha: qui fuit nathan: qui
 fuit dauid: qui fuit iesse: qui fuit obeth:
 qui fuit booz: qui fuit salomon: qui
 fuit naason: qui fuit aminadab: qui
 fuit aram: qui fuit esron: qui fuit pha
 r es: qui fuit iude: qui fuit iacob: qui
 fuit isaac: qui fuit abrahe: qui fuit tha
 re: qui fuit nachor: qui fuit saruch:
 qui fuit ragan: qui fuit phalech: qui
 fuit heber: qui fuit sale: qui fuit chay
 nam: qui fuit arphaxat: qui fuit sem:
 qui fuit noe: qui fuit lamech: qui fu
 it mathusale: qui fuit enoch: qui fu
 it iareth: qui fuit malalehel: qui fu
 it chaynam: qui fuit enos: qui fuit seth:
 qui fuit adam: qui fuit dei.

TORI. Cum autem baptizatum dominum dixisset: generatio
 nem domini exponit si a superioribus ad inferiora deducens: sed
 a christo usque ad ipsum peruenit deum. vñ dicit: Et ipse iesus
 erat incipiens quasi annorum xxx. Qui enim baptizatus est et
 mysterium secundae generationis assumpsit: tunc dicitur ince
 pisse: ut tu quoque potest natiuitatem destruas: et in secun
 da regeneratione nascaris. GRE. Nazarenus. Est er
 go considerandum quod est qui baptizatus est: et a quo et quoniam.
 Quid siquidem et a iohanne et inceptis miraculis: ut
 et hic suscipiamus doctrinam nos promouendi et humilitate

amplexandi: qui et in perfectione et spiritualis et carnalis etatis predicandi: quorum primus dicitur sit baptismus suscipiendi bus et non inueniuntur se per habitum bonum: nam quasi relaxatione peccatorum faciat donum baptismi: verendum tamen est ne ad eundem vomitum reuertamur. Secundum dicitur est aduersus insurgentes contra dispensatores mysterii: siquidem ipsi dignitate precellunt. Tertium editum est illis quod de iuuetate confidunt: et quodlibet tempus arbitrantur ad prelatum onem vel doctrinam spectare. Purgas Iesus: et tu purgationem corrensis a iohanne: ac tu in tuum monitorem insurgis tricenari: tu autem docedo seniores lanuginem prouentis. Sed assuit danielis et similia exempla in ore: nam quilibet noster ad ridendum paratus est. Non est autem lex ecclesie quod raro contingit: eo quod nec vnica hirundo verstatuit. **CHRY.** Vel iccirco vsque ad illam etatem que cuncta peccata recipit: expectat totam legem perficiens: ne quis dicat quod id legem soluit quod ea non poterat consummare. **GRECVS.** Quod huiusmodi tricenari accedit ad baptismum: ut ostendat quod spiritualis regeneratio viros parit perfectos sine spirituali etate. **BEDA:** Potest etiam tricenaliter baptizati saluatoris etas: nostri etiam baptismatis seminare mysterium propter fides. scilicet trinitatis et operationem decalogi. **GRE.** Baptizandum est tamen infantulos si necessitas urgeat: nam vtiliter est insensibiliter sanctificari quam non signatos transnigrare. Sed dices: **Christus** tricenari baptizatus cum deo esset: tu vero iubet accelerare baptismum. cum dixisti deo: ad obiectum soluiisti. Ipse non indigebat purgatione: nec aliquid iminebat ei periculum dum differret baptismum. at tibi in paruum non residat piaculum: si transnigras in corruptione natiuitatis: non autem in corruptionis veste iduit. Et quid bonum est baptismi mundicia custodire: sed potius est iterum paulisper maculari quam gratia carere omnino. **CIRYL.** Licet tamen Christus sine carne careat patre: suspicabant aliqui eum patrem habere. vnde sequitur: Ut putabas filium ioseph? **AMB.** **Bn:** Ut putabas: quod vere non erat. sed idem putabas: quod eum maria que ioseph viro suo erat desponsata genuerat. Cur autem ioseph magis quam marie generatio describitur: cum maria de spiritu sancto genuit Christum: et ioseph a generatione domini videatur alienus dubitare possemus: nisi consuetudo nos instrueret scripturarum: que semper viri originem querat: marie cum ioseph etiam origo sit marie: nam cum vir iustus fuerit ioseph: utique ex tribu sua: et ex patria sua accepit uxorem. ita et ceteris tempore ascendit ioseph de domo et de patria dauid ut profiteretur cum maria uxore sua: quod ex ea domo et ex eadem patria professionem deservit: utique eiusdem tribus et eiusdem patrie et eadem designat. vnde generationem ioseph explicatis subdit. **Qui** fuit hely. **Illud** autem aduertamus quod sanctus mattheus iacob quod fuit pater ioseph filium natthan eum commemorat: lucas vero ioseph cui desponsata fuit maria filium hely eum describit: quomodo vni duo patres filii hely et iacob esse potuerunt? **GRE.** nazan. Dicunt autem quidam quod vnica est successio a dauid vsque ad ioseph: sed diuersis nominibus ab utroque euangelista narratur. **Sed** absurdum fatentur: quoniam initium huius generationis duos fratres obtinuit: natthan scilicet et salomonem. vnde generationes diuersimode profuerunt. **EVSE.** Ipse vero ergo verborum sine intellectu attentius explicem. si enim approbante mattheo ioseph esse filium iacob: lucas similiter approbasset ioseph esse filium hely: esset aliquod controuersia. Ceterum cum approbante mattheo lucas plus

rum opinionem declararet: non propria dices ut putabatur: non arbitror aliquod relinquere dubium. Cum enim essent iter iudeos diuersae opiniones de christo: et oes redire cerent ipsi ad dauid: propter promissiones ei factas: plerumque autem assereret christum a dauid esse futurum: per salomonem et alios reges: quidam hanc opinionem vitabant: eo quod plurima de regibus dixerunt enormia. Et quod de iechonia hieremias dixit: quod non orietur semine ex eo collocandum in sede dauid: quorum opinionem commemorat lucas sentiens enarrare matthei qualis esset veritas generationis. et hec est prima ratio. Est et alia profundior: **Mattheus** enim cum incipit scribere ante conceptionem marie et carnalem natiuitatem iesu: opportune velut in histozia promittit carnalem progeniem: vnde et generationem a superioribus deriuat descendens. Cum enim verbum dei carne accipit descendebat: sed lucas ad factam et lauacrum regenerationem pergit: et ibi aliam generum successiones exponit: et ab inis ad prima subleuat et patris et peccatorum quos narrat mattheus memoriam addicat: eo quod quicumque deo renascitur: sit alienus a criminosis parentibus dei filius factus: et eorum quod sine deum vitam ducunt non honesta. Sic enim abrae dictum est. Tu proficeris ad patres tuos: non quidem carnalis sed in deo patres: propter similitudinem honestatis. **Igitur** et quod deo nascitur ascribit parentes qui sunt sine deum per equipantiam motum. **AVG.** de que. no. et ve. testameti. **Uel** aliter: **Mattheus** a dauid per salomonem descendit ad ioseph: lucas vero ab hely qui tempore fuit saluatoris ascendit per traducem natthan filium dauid et hely: et ioseph iuxta tribum osfidens vni generis esse vtriusque: ac pro hoc non salomonem filium esse saluatoris: sed et hely. Ipsa enim ratio qua ioseph filius dicitur esse saluator: ipsa etiam est et hely filius et ceterorum omnium quod de eadem tribu sunt. hinc est quod dicit apostolus: Quorum patres et quodibus christus sine carne. **AVG.** de questi. eu. **Uel** tres causas occurrunt: quarum aliqua euangelista secutus sit. aut. n. vnde euangelista patrem eius a quo genuit est nominat: alter vero vel a matrem vel aliquid de cognatis maioribus posuit. aut vnde erat ioseph naturalis pater: et alter eum adoptauit. aut more iudeorum cui sine filius vnus decessisset: eius uxorem propinquus recipiens filium quem genuit propinquo mortuo deputauit. **AMB.** Tradit enim natthan que a salomone genuit: iacob generasse filium: et uxore supposito decessisse: quam postea melchior accepit uxorem: ex qua generatus est hely. **Rursum** hely fratre iacob sine liberis decessente: conpulatus est fratris uxorem et genuit filium ioseph: quod iuxta legem iacob filius dicitur: quoniam semine fratris defuncti iuxta legis veteris serie suscitabat. **BEDA:** **Uel** aliter: **Jacob** fratris hely sine liberis defuncti uxorem de mandato legis accipiens genuit ioseph: natura que dem germinis filium suum: sine vero legis precepto effici filium hely. **AVG.** de co. no. et ve. testi. Probabilis enim intelligitur lucam adoptatis originem tenuisse: quod non ioseph genitum dicere ab illo cui filium esse narrat. comodi enim filius dicitur et a quo fuerat adoptatus quam dicere ab illo genitum cuius carne non erat natus. **Mattheus** autem dicens: **Abraa** genuit isaac. **Isaac** autem genuit iacob: atque in hoc verbo quod est genuit perseueras donec in ultimo diceret: **Jacob** autem genuit ioseph: satis exprimit ad eum se patrem per ducisse originem generatum a quo ioseph non adoptatus sed genitus erat.

Marginal notes in a smaller script on the right side of the page, including various scriptural references and commentary fragments.

quod si etiam genitum lucas diceret ioseph ab hely: nec sic nos h' verbu' turbare deberet: neq; eni' absurde quicq; de no' carne sed charitate genuisse que sibi fili adoptiuit. Merito aut' lucas adoptatiouis origi- ne suscipit: q' p' adoptatiouem efficiuntur filij dei. per carnale vero generatiouem filij dei poti' ppter nos filij bonis fact' e'. **CHRY.** Quia vero hec ps euā- gelij cōstitut' i' serie nominū: nihil p'ciosū exide acqri cōstitim'. Ne igit' h' patiamur: erpiamur etiā hunc passū scrutari. Est eni' ex nudis noibus copiosum baurie rēfāurū: q' pluriū rerū indicatiā sui nomia: nā r' diuinā clemētiā r' oblatas a mulierib' gratiaz actiōes sapiūt. cū eni' filios ipetrabāt: nomē ipone- bāt a dono. **GLO.** Interpretat' igit' hely de' meus vel scādes. Qui fuit mathar. i. donans peccata. Qui fuit leui. i. addit'. **AMB.** Pulchre lucas qn filios iacob nō poterat plures cōprehēdere: ne extra gene- ratiōes enagari supflua serie videret: h' i' alijs. i. lōge posteriorib'. patriarcharū tū antiq' noia nō p'ermittēda arbitrat' e'. ioseph: iude: symeonis: r' leui. Qua- tior eni' genera i' his cognoscim' fuisse virtutū: in tanta passiois dōnice p' figurā mysteriū p'phetatū: in ioseph p'cellisse castitatis exēplū: in symeōne vidictaz p'cedens: i' leui officii sacerdotis. vñ sequit'. Qui fuit melchior. i. rex me'. Qui fuit iane. i. dextra. Qui fuit ioseph. i. accretōes. fuit at' ali' iste ioseph. Qui fuit ma- thabie. i. donū dei vel aliqñ. Qui fuit amos. i. ones rās vel onerant. Qui fuit nau. i. cōsolatio vel cōsolator. Qui fuit esly. i. adiua me. Qui fuit nagge. i. merides vel meridianū. Qui fuit naat. i. desiderius. Qui fuit mathabie. vt supra. Qui fuit semei. i. obes dies. Qui fuit ioseph. i. augmētū. Qui fuit iuda. i. cō- fides. Qui fuit iobāna. i. dñs vel grā ei' vel dñs mi- sericors. Qui fuit refa. i. misericors. Qui fuit zorobab- bel. i. p'iceps vel magister babylonis. Qui fuit sala- nel. i. peritio mea de'. Qui fuit neri. i. lucerna mea. Qui fuit melchior. i. regnū meū. Qui fuit addi. i. robu- stus vel violētus. Qui fuit cosā. i. dominās. Qui fuit belmadā. qd' e' dei mēsurā. Qui fuit ber. qd' e' vigi- lās vel vigilia vel pellice'. Qui fuit iesu. qd' e' salua- tor. Qui fuit eliezer. i. de' me' adiutor. Qui fuit iozā. i. dñs exultās vel exaltās. Qui fuit mathat vt supra. Qui fuit leui. vt supra. Qui fuit symeō. i. audiuit tristi- tiā vel signū. Qui fuit iuda. vt supra. Qui fuit ioseph vt supra. Qui fuit iona. i. colūba vel dolēs. Qui fuit eliachi. qd' est dei resurrectio. Qui fuit melchior. i. rex me'. Qui fuit mēna. qd' est viscera mea. Qui fuit ma- thabia. i. donū. Qui fuit nathā. i. dedit vel dātis. **AMB.** Per nathā aut' expressā aduertim' p'phetie dignitatē: vt q' vñ oia christ' iesus: i' singulis quo- q' maiorb' genera virtutū diuersa p'cederēt. Seq' tur. Qui fuit dauid. **ORI.** Dñs descēdēs i' mūdiz assūpsit peccatorū hoim' p'sonā: r' nasci voluit d' stir- pe salomonis: vt refert matthe' cui' peccata scripta sūt: r' ceteroz ex q'bus multi fecerūt malū i' cōspectu de'. Qui vero ascēdit r' secūdo p' baptisimū ort' esse descendē: vt refert lucas: nō p' salomonē sed per na- thā nascit': q' arguit patrē sup' vñe morte ortuz sa- lomonia. **AVG.** i' libro retracta. Dicēdū aut' q' b' mōi nomis p'pheta arguit dauid: ne putef idē fuis- se dō cū alter fuerit. **GRE.** nazan. Sz ad dauid vlt- tra s'm vtriq; enāgelistā e' generis p'cessus idiuisibi-

lis. vñ sequit'. Qui fuit iesse. **GLO.** Interpretatur da- uid māu fortis: Jesse incēsum. Sequit': Qui fuit o' beth. qd' e' seruit'. Qui fuit booz. quod e' fortis. Qui fuit salmō. qd' e' sensibilis vel pacific'. Qui fuit na- ason. qd' e' auguriū l' spētū. Qui fuit ammadab. i. popul' volūtari'. Qui fuit arā. qd' e' erect' vel excel- sus. Qui fuit esrō. i. sagitta. Qui fuit phares. qd' e' di- uisio. Qui fuit iude. i. cōfites. Qui fuit iacob. qd' est supplātor. Qui fuit isaac. qd' e' risus vel gaudiuz. Qui fuit abraā qd' e' pater multarū gētiū vel vidēs populū. **CHRY.** Matthe' quidē tanq; q' iudeis scribebat: nihil studuit vltari' scribere: nisi q' ab ab- raam r' dauid christ' p'cesserat: hoc eni' marie plas- cabat iudeos. Lucas vero sicut q' oibus cōiter loq' bāt vltari' p'tendit smonē attigēs vsq; ad adā. vñ sequit'. Qui fuit Thare. **GLO.** Qd' iterptat' explo- ratio siue neq'tia. Qui fuit nachoz. qd' e' regeuit lux. Qui fuit seruth. qd' e' corrigia vel cōprehēdēs loruz vel p'fectio. Qui fuit ragan. qd' e' egrot' vel pascens. Qui fuit phales. qd' e' diuidēs vel diuisum. Qui fuit beber qd' e' trāsit'. Qui fuit sale. quod e' tollēs. Qui fuit chynan: qd' e' lamētatio vel possessio eorum. **BEDA:** Nomē r' generatio chaynan iuxta hebrai cā veritatē neq; i' genesi neq; i' verbis dierū iuenif. sed arfarat selaa vel sale filiū nullo iteposito genu- isse phibet. Scito g' lucā hāc generationē de. lxx. in- terptatū editōe sumpsisse: vbi scriptū e' q' arphaxat cxxx. annozum genuerit cainan: r' ipe cainan cum xxxv. fuerit annozū genuerit sela. Sequit': Qui fuit arfarat. **GLO.** Qd' e' sanās depopulationez. Qui fuit sem. qd' e' nomē vel nominatus. Qui fuit Noe. qd' e' requies. **AMB.** Noe quidē iusti iter dñicas generatiōes cōmemoratio non debuit p'mitti: vt q' edificator ecclesie nascebat: cū sui generis aucto- re p'mississe videat: q' eā i' typo añ fundauerat. Qui fuit lamech. **GLO.** qd' e' humiliatū vel pcutientem p'cussū vel humiliē. Qui fuit mathusale. qd' e' mortis emissio vel mortu' r' iterrogauit. **AMB.** hui' vlt- tra diluuiū numerāf anni: vt qm sol' e' christ' vñ' cui' vita nullā sentit etatē: i' maiorib' quoq; suis nō sensisse diluuiā videt'. Qui fuit enoch. r' hic pietas- tis dñice r' diuinitatis māifestū idiciū est: eo q' nec mortē sēserit dñs: r' ad celū remeauerit: cui' generi auctoz rapt' ad celū e'. vñ māifestū e' christū potuissē se nō mori: sed voluissē vt nobis mors illa p'cesset. r' ille quidē rapt' ne malicia mutaret cor ei': dñs au- tem quē malitia seculi mutare nō poterat: eo vñ ve- nerat: nature sue maiestate remeauit. **BEDA:** Pulchre aut' a baptizato dei filio vsq; ad deū p'ez ascendēs. lxx. gradu enoch ponit: q' dilata morte tā- flatus e' i' paradisum: vt significet eos q' i' gratiā ado- ptionis filiozū ex aqua r' spū sancto regenerant: in- terim post corporis absolutionē eternā suscipiēdos i' requiē. Septuagenari' eni' ppter septimā sabbati illoz requiē significat q' iunāte dei gratiā decalogū legis iplerūt. **GLO.** Interpretatur aut' enoch dedō- catio. Qui fuit iared. qd' e' defendēs siue continens. Qui fuit malaleel. qd' e' laudat' dei vel laudās deū. Qui fuit caynan. vt supra. Qui fuit enos. i. hō despe- rās vel violētus. Qui fuit seth. qd' e' positio siue pos- suit. **AMB.** Seth posterior filij' ade nō siletur: vt cū due sint populi generatiōes significarent i' typo

ad vñ pficiūt salutis hūane: sacramētū: desertus: ie
 iunū. Nemo nisi q legitīe certauerit: coronaf. nes
 mo aut ad certamē virtutis admittit: nisi pri^o ab oī
 bus ablut^o maculis delictorū: grē celestis munere
 cōsecret. **GRE.** xl. siquidē diebus ieiunauit nihil
 mīdūcās: erat enī de^o. nos aut ieiunū possibilitati
 pporionam^o: h̄ zel^o aliqbus p̄gredi suadeat ultra
 posse. **BASI.** Sed n̄ sic vtēdū ē carne: vt p̄ eges
 statē alimētī naturalis vigor ei^o soluat: neq; vt ad
 vltimū torpore itellec^o vigeat p̄ dissolutiōis ex
 cessū. vñ dñs noster semel h̄ pegit: h̄ p̄ totū cōsequēs
 tēpū ordie debito gubernauit corp^o: et similit^o moy
 ses et delias. **CHRY.** Valde aut prudēter factus ē
 q̄ i ieiunādo eoz nō excessit numerū: ne. s. putaret
 apparēter venisse: nō aut recepisse verā carnē: aut p̄
 ter hūanā eē naturā. **AMB.** xl. aut dierū mysticū
 numerū recognoscis: tot enī dieb^o aquas abyssī est
 fūas eē meministi: et tot ieiunio dierū sanctificatio
 refūā celi serenioris oñdit clemētīā. tot ieiunio die
 rū moyses p̄ceptionē legis emeruit. tot annos in es
 remo cōstituti patres panē angelorū cōsecuti sūt.
AVG. de cō. euā. Numer^o aut iste laboriosū h^o tem
 poris sacramētū: quo sub disciplina regis christi ad
 uertus diaboliū dimicam^o. Dic enī numer^o tēpora
 lē vitā significat: tpa enī ānozū quadripartit vicib^o
 currit. xl. aut quater habēt decē. Porro ipa decem
 ab vno vsq; ad quatuor p̄gredietē numero cōsum
 mant: qd declarat qd xl. dierū ieiunū: h̄ ē humilia
 tionē aie cōsecrauit et lex. et p̄phete p̄ moysen et he
 līā: et euāgelīū p̄ ipsū dñi ieiunū. **BASI.** Verū qd
 nō elurē supra hominē ē. assūpsit dñs passiōē fa
 mis idicās eā nō eē peccatū: et cōcessit cū voluit na
 ture hūanē q̄ sua sūt pati et agere. vñ sequit^o: Et con
 sumatis illis esturjit. Nō coact^o ad necessitatē q̄ pres
 est nature sed q̄ puocās diaboliū ad ouellū. **Sen**
 tiēs enī diabol^o q; vbi fames ibi ibecilitas. aggredi
 tur ad tētandū: et q̄n tētationū excogitator: famem
 christo patiētī: suadebat lapidib^o appetitū sedare. vñ
 sequit^o: Dixit aut illi oia. si fili^o dei es: dic lapidi huic
 et panis fiat. **AMB.** Tria p̄cipue docemur tela ei
 se diaboli: qbus ad cōnertēdā mentē hoīs cōsuevit
 armari: gula vñ: aliud iactantie: tertīū ābitiōis. In
 de ergo cepit vñ iā vicit. **s. adā.** **Discam^o** igif cauere
 gulā cauer^o luxuriā: q; telū ē diaboli. **S; qd sibi vult**
 talis s̄mo: **Si fili^o dei es: nisi q; cognouerāt dei fi**
 lii eē venturū: sed venisse p̄ hāc ifirmitatē corp^ois
 nō putabat: Aliud explorātis: aliud tātantis: iō p̄
 fitef se credere: et homi conaf illudere. **TORI.** Ros
 gato autē patre a filio panē: nec dāte lapidē p̄ pas
 ne iste quasi aduersari^o et fallax: p̄ pane dat lapidē
BASI. Suadebat quidē lapidib^o appetitū sedas
 reb^o ē p̄mutare desiderū ab aliūto naturali ad eri
 stētā p̄ter naturā. **ORI.** Puto etiā qd vsq; hodie
 lapidē diaboli^o oñdit: et hostes singulos ad loquen
 dū: vt lapis iste panis fiat. **Si videris hereticos**
 cognatū suorū mēdaciū p̄ pane cōcedere: scito lapi
 dē eoz eē s̄monē quē mōstrat ei diabol^o. **BASI.**
 dissipator aut tētationū christi^o: nō repellit a natu
 ra famē. vñ sequit^o: Et rīdit ad illū iesus: scriptū est
 qd nō i solo pa. vi. h̄. sed i oī verbo dei. **THEO.** q.
 d. nō solis panib^o hūana natura sustētā. imo suffi
 cā verbū dei ad nutriendū vniuersā naturā hūanā.

Valiter past^o ē israhelitic^o popul^o colligens annis
 xl. māna: et gaudēs volatiliū p̄da. Diuino cōsilio be
 lias cōiuas habuit comos. Delise^o herbis agrestib^o
 bus socios nutriuit. **CIRYL.** Uel aliter: Terrenis
 cibis terrenū nostrū alit^o corp^o: aīa vero rōnalis di
 uino verbo vigorat ad bonā habitudinē spūs: non
 enī naturā scōporeā corp^o alit^o. **GRE.** Uñ n̄ alit^o
 v̄tus pane: nec p̄ carnes bñ se h̄z aīa et p̄guescit. a
 līs epulis vita sublimis educat et crescit nutrimentū
 tū boni castitas panis: sapia pulmentū: iusticia pot
 tus: ipassibilis stat^o delectatio bñ sapere. **AMB.**
 Uides igif quo genere v̄tas armorū quo hoīem a
 spiritalis nequitiē icursiōe defēdat aduersum icita
 mēta gule. nō enī quasi de^o v̄tis ptāte: qd enī mibi
 p̄derat: **S; quasi h̄o cōi sibi accepit auxilio vt diuī**
 no pabulo lectiōis intentus famē corp^ois negligat:
 alimētū verbi acq̄rat. nō enī p̄t qd verbū sequit^o pa
 nē desiderare terrenū: hūanis enī diuina p̄stare nō
 dubiū ē. simul cū dicit: **Nō i solo pane viuit homo.**
 oñdit hominē esse tētatum hoc est susceptionē nos
 stram: non suam diuinitatem.
Et duxit illū diabol^o: et oñdit il
li oia regna orbis terre i momēto tē
poris: et ait illi: Tibi dabo ptātē hāc
uniuersā et gloriā illozū: qz mibi tra
dita sūt: et cui uolo do illa. Tu ergo
pcidēs si adoraueris corā me: erūt
tua oia. Et rīdens iesus dixit illi:
Scriptū ē: Dominū deū tuuz ado
rabis: et illi soli seruiēs.
THEO. Primo inimic^o christum de gula tētaue
 rat: sicut et adā: deīde de cupiditate sive auaricia: in
 h̄ qd oñdit ei oia regna mūdi. vñ sequit^o: **Et ou. illuz**
 diabol^o et oñdit ei oia reg. or. ter. in mo. temporis.
GRE. i ho. Quid mirū si se p̄misit ab illo i montes
 duci: qd se tulit et a m̄bris ipsi^o crucifigi. **THEO.**
 Sed qualit^o oñdit ei oia regna orbis terre: Quidāz
 dicit qd mēte hec ei oñdit. ego aut dico qd sensibilit^o
 et i ph̄tasia apparere fecit. **TYTVS:** Uel deseri
 p̄t orbē v̄bo et velut quandā domū intētiōi ei^o ma
 nifestat vt existimabat. **AMB.** Bñ aut i momēto
 tēporis secularia et terrena mōstrant. nō enī tā cō
 spectus celeritas idicat: q; caduce fragilitas ptātis
 exprimit. In momēto enī cūcta illa p̄tereūt: et sepe
 honor seculi abiit anteq; venerit. **Sequit^o:** **Et ait illi**
Tibi da. pote. hāc vniuersam et gloriā illoz: qz mibi
tradita sūt: et cui uolo do illa. GRECVS: In v̄ro
 qd mētiebat: neq; enī habebat: nec cōferre poterat
 quo carebat. null^o enī obrinet potestātē: sed ad pu
 gnā ē aduersari^o derelict^o. **AMB.** Alibi enī legis:
 qd oīs ptās a deo ē. itaq; a deo ē potestātū ordinā
 tio: a malo ambitio ptātis: nec ē potestas mala: sed
 is qui male v̄tis ptāte. Quid ergo bonū ē v̄tis pote
 state: studere honorū: bonū si deserat non eripiāf.
 Distingue tñ h̄ipsum bonū: ali^o enī bon^o in seculo:
 ali^o p̄fecte virtutis v̄tus. Bonū ē enī deū querere: et
 cognoscēde diuinitatis studiū nullis occupationib^o
 bus impediri. qd si is qd deū querit p̄pter fragilitatē

carnis et metis angustias sepe tetat: q̄tomagis qui seculū querit: obnori⁹ ē. Docemur ergo ambitionē despiciere: eo q̄ diabolice subiecit potestati. **TYVS:** Daber aut forēsis gratia domesticū piculū: et vt domine⁹ alijs p̄s seruit. curuaf ad obsequiū vt honore donec: et dū vult esse sublimior: simulate humilitate fit vilior. vnde subdit: Tu ergo si adora ueris corā me: erūt tibi oīa subdita. **CIRYL:** Quō tu cuius fors ē iextinguibilis flāma: qualiter oīum domino que sunt sp̄des: putasti cultorem habere cui⁹ metu tremūt vniuersa. **ORI:** Uel aliter: **Lo** tū duo reges certatim regnare festinat. peccati rex peccatoribus diabol⁹: et iusticie rex iustis christus: sciensq̄ diabol⁹ ad hoc venisse ch̄stū: vt regnū ei⁹ tolleret: offidit ei oīa regna mūdi. Nō quidē regnūz perariū: medozū: sed regnū suū quomodo regnaret in mūdo: quō. s. alijs regnentur a fornicatiōe: alij ab auaricia. Et offidit ei in p̄cto temporis. hoc ē i p̄senti temporū cursu: quia ad compationē eternitatis: puncti obrinet istat: neq̄ enī necessarium habebat. saluator: vt ei diuti⁹ hui⁹ seculi negocia mōstra rentur: sed statim vt acie luminū suozū ad contem plandū vertit: et peccata regnāria et eos qui regna rent a vitijs cōsperit. dicit ergo ad eum: Venisti vt aduersus me de ip̄erio dimices: adora me et accipe regnū quod teneo. **Terū dñs vult quidē regnare: et quasi iusticia vt absq̄ peccato regnet. vult gentes si bi eē subiectas: vt seruiat veritati: nec sic vult regna re ceteris: vt ipse regnet ab alio. vñ sequit: Et respō dens iesus et dixit illi: scriptū ē: Dominū deū tuum adorabis: et illi soli seruiēs. **BEDA:** Dicēs diabo l⁹ saluatori: Si picidēs adoraueris me. ecōtrario au dit: q̄ ipse magister adorare eū debeat quasi domi num et deū suū. **CIRYL:** Qualiter autē si fm here ticos fili⁹ ē creatura adorator: q̄b crimē i ferret ad uersus eos: q̄ seruiēt creature et nō creatori: si filiū fm eos creaturā existentē colim⁹ tāq̄ deū. **ORI:** Uel aliter: h̄ inq̄t oēs p̄pterea mibi volo esse subie ctos: vt dñm deū adorēt: et ipi soli seruiāt: tu autē a me vis incipe peccatū q̄b ego dissolutor⁹ huc veni. **CIRYL:** Hoc aut mādatū ei⁹ tetigit itima: an ad uentū enī ei⁹ ip̄e vbiq̄ colebat. lex autē diuina eis ciens ip̄m a dominio vsurpato adorare statuit solū eū: q̄ naturaliter de⁹ ē. **BEDA:** Querat aut aliq̄s quō cōueniat q̄b hic p̄cipit: soli dño seruiendū apo stoli verbo q̄ dicit: Per charitatem fuite inuicem. Sed i greco oulia itelligit⁹ seruit⁹ cōis h̄ ē siue deo siue homini exhibita: fm quā iubemur suire inuicē. **Latria autē vocat⁹ seruitus diuinitatis cultū debi ta: qua iubemur soli deo seruire.****

Et duxit illū i ierlm: et statuit eū sup pinnā templi: et dixit illi: Si fi lius dei es: mitte te hinc deorsum. Scriptū ē enī q̄ angelis suis māda uit de te: ut cōseruēt te: et qz in māi bus tollēt te: ne forte offendas ad lapidē pedē tuuz. Et rīdēns iesus ait illi: Dictū est: Nō tētabis dñm deū tuum. Et consumata omni tē

tatione: diabolus recessit ab illo us qz ad tempus.

AMB: Sequit iactātie telū: quo in p̄cline delin quit: qz dū homines gloriā virtutis sue iactare et tēsi derāt: de loco meritorū et statioe recedunt. vñ dicit: Et ou. il. i hieru. et sta. eū supra pinnaculū templi. **ORI:** Sequebat⁹ plane quasi athleta ad tētationē sp̄ote p̄ficicē: et quodāmō loquebat⁹. Duc quo vil et iuenies me i omibus fortiorē. **AMB:** Ita ē au tez iactātia vt dū se putat vnusquisq̄ ad altiora cōs scēdere: sublimiū vsurpatiōe factor⁹ ad iseriosa tra batur. vñ sequitur: Et dixit illi: si fili⁹ dei es: mitte te hic deorsū. **ATHANA:** Nō aut cōtra diuinitatē certamē diabol⁹ inuit: neq̄ enī audebat. et iō dice bat: Si fili⁹ dei es. sed cū hoīe certamē inuit quom quondā seducere potuit. **AMB:** Vere aut diabo lica vox ē: q̄ mentē homis de gradu altiorū meritorū p̄cipitare contēdit: simul ifirmitatē suā diabol⁹ ma liciaq̄ designat: qz nemini pōt nocere nisi deozū: se miserit. nā qui relictis celestib⁹ terrena elegit: coluntariū quoddā precipitiū vite labētis incurrit: si mul quoniā telū suū diabolus vidit obtusum: qui omnes homines p̄p̄ie subiecerat potestati: plus ce pit q̄ hominē iudicare. **Trāfiguratur autē se facta nas velut angeluz lucis: et descripturis sepe diuinis laqueū fidelib⁹ parat. vñ sequitur: Scriptum est. n. quoniam angelis suis mandauit de te: vt cōseruēt te: et quia in manibus tollent te: ne forte offendas ad lapidē pedem tuum. **ORI:** Vnde tibi diabo le scire q̄ ista scripta sunt: nunquid legisti prophe tas vel diuina eloquia: legisti quidem: non vt ipse et lectiōe eozū melior fieres: sed vt de simplici litōra eos qui amici sunt iŕe interficias. scis qui si de aliis eius voluminibus loqui volueris: non decipis.**

AMB: Ergo nō te capiat hereticus: qz pōt de scri pturis aliqua exempla p̄ferre. vñ et diabol⁹ testio nis scripturarū: nō vt doceat: sed vt fallat. **ORI:** Vnde aut quō et i ipsis testimonijs versipellis ē: vult enī minuere gloriā saluatoris: q̄si angeloz indigeat auxilio offensur⁹ pedē nisi eoz manib⁹ subleuetur. **Hoc enī testimoniū nō de ch̄sto: s̄ de sanctis ge neraliter scriptū ē. neq̄ enī idiget angeloz auxilio q̄ maior ē angelis: q̄n poti⁹ disce diabole: q̄ nisi de adiunaret angelos: offenderēt pedē suū: et tu p̄p̄rea cū fulgure cecidisti: qz credere i iesū x̄p̄s dei filiū noluisti. Quare aut files q̄b sequit⁹. Sup aspides et basiliscū ambulabis: nisi qz tu es basilisc⁹: tu traco: tu leo. **AMB:** Sed dñs rursus neq̄ q̄ de se fuerit prophetizata ad arbitriū diaboli putauit esse faciē tie eius occurrit: vt quia scripturarum exemplis p̄ tenderat: scripturarum vinceretur exemplis. vnde sequit⁹. Et respondens iesus ait illi: Dictum est quia non tētabis dominum deum tuum. **CHRY:** Dia bolicum enim est seipsum iniicere ad pericula: et tē tare si eripiat. **CIRYL:** Nō enim tētantibus lar gitur deus auxilia: sed credentibus in euz. vnde d̄ri bus dicebat: Generatio praua signum querit et non dabitur ei. **CHRYSO:** Aspice autem quomodo non turbatus est dominus: immo de scripturis bu**

Ca. III. ...

millime ai iniquo disceptat: et forneris christo p
 posse. Nouit diabolus arma christi quibus succubuit:
 et mansuetudine eius cepit: et humilitate deuicit. Lu
 ce manente eo modo deuicas. doceas aiaz tua formare
 os codeces qui christi: sicut enim cum romanis forsan
 resider iudeis: non exaudiet respodsum ignorat: eo mo
 loqui quo ipse sic et christus nisi suo modo loquaris:
 non exaudiet te: nec vacabit tibi. GREGO. nisi enim
 Legitume aut pugnati agoni repit terminus: vel q
 aduerfari? sua spore cedat viceti: vel trino casu de
 ponit fm pugnatoe artis decretu. unde sequit: Et
 cotum. om teta. dia. recess. vsq ad te. ab illo. AM
 BRO. No dicisset scriptura oem tetatoneu cosum
 mata: nisi in tribus pmillis esset oim ma delictor: qa
 cause tentationu cause cupiditatu sunt. s. carnis ob
 lectione: spes glorie: auditas potetie. ATHA. Ac
 cesserat qd ad eu hostis ut ad hoiem: non iuueniens
 aut in ipo antiq sui semis signa discessit. AMB.
 Tides ergo ipm diabolus i studio no esse ptinacez:
 cedere vere solere vtuti: et iuidere no desinat tamē
 instare formidat: q frequeti refugit triuphari. au
 dico itaq dei noie recessit: inquit vsq ad temp: po
 stea eni no tetatur: sed apte pugnaturus venit.
 THEO. Vel q: de voluptate tetauerat in deserto
 recessit ab eo vsq ad tep crucis: in quo eius erat de
 triticia tetatur. MAXI. Vel diabolus in deserto
 ebusto suggesterat pferre mundi mam diuino amori
 que ois retrocedere iussit: qd erat iudiciu diuini a
 moris. vi postea fatagabat puaricetioem eu facere
 dilectois ad primos. et ideo docete eo smitas vite:
 puecabat ad illi infidias phariseos et scribas: vt ad
 eoru odiu puertat: sed ois dilectois intuitu quem
 habebat in eos monebat: arguebat: beneficia oferre
 no cessabat. AVGV. de co. ena. Totu aut hoc si
 milt matthe narrat: sed no eodē ordine. unde incer
 tu est quid pus factu sit: vtru regna terre pus demō
 strata sint et: postea in pinnā tēpli leuat? sit: an h
 puitis et illud postea: nihil tñ ad re dū oia facta esse
 manifestu sit. MAXI. Ob hoc aut euāgelistaruz:
 hac iste: illa vō ille pmittit: q: inanis gloria et auari
 cia adinuie se se gignit. ORI. Jobānes aut quia a
 deo eoz diu fecerat dices: In pncipio erat verbum
 tetatōem oim no descpit: q: deus tetari no pot: de
 quo ei erat sermo: q: vō in matthei euāgelio et i lu
 ca generatio hois scribit et in marco: hō aut ē q: te
 tatur: ideo matthe lucas et marcus tetatōem oim
 descripterūt.

Et regressus est iesus in uirtute
 spūs in galileā: et fama exijt per uni
 uersam regionē de illo. Et ipse do
 cebat in synagogis eozū: et magnifi
 cabat ab omnib: Et uenit nazareth
 ubi erat nutrit: et intrauit fm psue
 tudinē suā die sabbati in synagogā:
 et surrexit legere. Et traditus ē illi
 liber Isaie pphete: et ut reuoluit li
 brū inuenit locū ubi scriptum erat:

Spūs domini sup me: ppter quod
 unxit me: euāgelizare pauperib mi
 sit me: sanare cōtritos corde: predi
 care captiuis remissionē: et cecis ui
 sum: dimittere cōfractos in remissi
 onē: pdicare annū dñi acceptū: et di
 em retributōnis. Et cum plicuissz
 libruz reddidit ministro et sedit. Et
 omniū in synagoga oculi erāt inten
 detes in eū. Cepit autem dicere ad
 illos: quia hodie impleta est hec scri
 ptura in auribus uestris.

ORI. Quia dominus tentatorē vicerat: virtus ei ad
 dita est: quātū. s. ad manifestatiōem. unde dicit: Et
 regressus est iesus in uirtute spūs in galileā. BED.
 Virtutē spiritus signa miraculozū dicit. CIRYL.
 Agebat aut miracula: no ab extrinseco et quasi acqsi
 tam hīs spūs sancti grām sicut alij sancti: sed potius
 eū essz nātū dei fili et cōsors omniū que sunt patr
 tanqz ppa uirtute et operatōe vti ea que ē spūs san
 cti. Decebat aut extūc eum notū fieri: et humanati
 onis fulgere mysteriū apud eos qui erāt de sangui
 ne isrl. ideo sequit: Et fama exijt p vniuersam regio
 nem de illo. BEDA: Et quia sapiētia pertinet ad
 doctrinā: virtus vero refert ad opa: vtraqz hic coniu
 gunt. unde sequit: Et ipse docebat in synagogis eozū
 Synagoga grece: latine dicit cōgregatio: quo noie si
 solū turbarū cōuetū: sed et domū in qua ad audiēdū
 verbū dei cōueniebāt iudei appellare solebāt: sicut
 nos ecclesias et loca et choros fidelium vocam. veruz
 differt inter synagogā que cōgregatio: et ecclesiaz q
 cōuocatio interpretat: qz. s. et pecora et queqz res cōgre
 gari in vnu pnt: cōuocari no pnt: nisi rōne vtentia.
 Ideo noue gre populū quasi maiore dignitate pdi
 cū: recte ecclesiaz qz synagogā nominare apostolicū
 doctrinis visum est. Merito aut et magnificatus a
 pntib assueurat pcedētib factorū dictozū: idicis
 cum sequit: Et magnificatus ab omnib. ORIGE.
 Laue aut ne beatos tñ illos iudices: et te arbitris
 puatū esse christi doctrina: quia nūc etiā in toto or
 be docet p organa sua: et nūc magis glorificat ab oī
 bus qz illo tpe quo tñ in vna puicia cognoscebat.

CIRYL. Largit aut sui noticiā illis in quos edu
 cat est fm carnē. unde seqt: Et venit naza. ubi erat
 nutrit. THEO. Ut et nos doceat pus ppos bñfici
 are et docere: deinde et ad reliquos amicitia spgere.
 BEDA: Quisuebat aut die sabbati in synagogis:
 vt feriatīs mūdī negociis ad medicāda legimonia
 qeto corde residerēt. vñ seqt: Et intra. fm psue. suaz
 die sab. in synagogā. AMB. Ita autē ois ad oia
 se curauit obsequa: at ne lector quidē aspniaret offi
 cū. unde sequit: Et surrexit legere: et traditus est illi
 liber Isaie. Accepit quidē libzū: vt ostēderz seipsum
 esse qui locut est in pphetis: et remoueret sacrilegia
 pfidozū: qui aliū deum dicit veteris testamēti aliū
 noui: vel qui in iūctū christi dicit esse de vrgine. Quō
 eniz cepit ex virgine: qui ante virgine loquebatur:

Ca. III.

abstinet: ne puocaret eos ad maiore liuore. Preter
 dit aut eis doctrina no min admira ad miraculis.
 erat. n. quada diuina gra ineffabilis in dictis salua
 totis carres: aias pmulces auditoz. vii of: Et oes
 testi. l. na. z mira. in v. gre q. pce. de ore ipi. **BED.**
 Testimoniu illi dabat attestado illi vere ee vt dire
 rar: de quo ppha recinerat. **CHRY.** S; stulti ad
 mirates smonis vtute pui pedut ipm ab eo q. puta
 bar. pr. vii seqf. Et dice. No. hic e filius ioseph. **CI**
RYL. Sed qd impedit vt venerabilis z admirabilis
 fili fil' ee vt putabat ioseph: **N**one vides diuina
 mira: satbanã ia pstratu: nonnullos ab his egritu
 deritib' liberatos. **CHRY.** P' multu eni tep' z si
 gnouit onidex pfect' est ad eos: nec eu sustinuerit:
 sed iteru se succedebat inuidia. vii seqf. Et ait illis:
 vtiq dice. mi. hac fili. **M**edice cu. teipm. Quata au
 dium? facta in capharnaui: fac z hic in patria tua.
CIRYL. Comune quide puerbiu apud hebreos
 ad impopu ercogitatu: clamabat eni aliq' tra me
 dicas infirmos: **M**edice sana teipm. **GLO.** Qua
 si diceret: Qui in capharnaui ples te curasse audiui
 m? cura eni teipm. i. fac silt in tua ciuitate: vbi oee
 p' es z nutrit'. **AVGV.** de q. euã. Tu aut ia ma
 gna ab illo facta fuisse comemoat: q se nodu nar
 rante scit: qd euideit' q' h' eu scieter poccupasse nar
 rãit'. **R**egeni rãtu ab ei' baptismo pgressus e vt
 oblit' pter: nodu se aliqd comemoasse de his q' in
 capharnaui gesta fuerãt. **AMBRO.** Non ociose
 aut saluatoz se excusat q' nulla in patria sua mira
 cula vtutis opat' sit: ne fortassis aliq's vilioze patrie
 nobis esse oebere putaret affectu. **N**ã sequit'. Ait at
 Am: oi. vo. q. pph. ne. acce. e in pa. sua. **CIRYL.**
 q. d. Multis multa pdigia iter vos a me fieri: penes
 quos sum nutrit': sed no later me quedã cois q' ml
 nis accidit passio. cotenuf eni quodãmo semp etiaz
 optima queq' quãdo no raro cõtngit alicui: sed
 sspenit ad velle: z sic etiã origit in hoib': familia
 ris eni q' semp presto est: debita reueretia p'iuaf a
 nois eius. **BEDA:** Prophãtã aut dici in scriptur'
 coistit' z moyses testis est qui dicit: **P**rophetaz vo
 bis suscitabit de' de fratrib' vestris. **AMB.** Hoc
 aut exemplo declarat q' frustra opẽ mie celestis ex
 pectos: si aliene fructib' virtutis inuideas. **A**spnatoz
 eni de' iudeoz est: z ab his qui diuina beneficia in
 aliis psequunt': miracula sue ptãtis auertit. **D**uce
 quippe carnis act' diuinitatis exẽplu est: z inuisibi
 lia ei' nobis p ea que sunt visibilia demõstrãt. **V**i
 dere igit' quid mali inuidia afferat: indigna pp iuis
 dia patria indicat: in qua ciuis opes q' digna sunt:
 in q' dei fili' nasceret'. **ORI.** q'stũ ad luce historiaz
 pener: nedũ i capharnaui fecisse aliqd signũ descri
 bis: nã anteq' veniret in capharnaui in nazareth di
 risse legit' quecuq' audiuim' facta i capharnau. vii
 puto in pnti smone aliqd latitare mysteri: z naza
 reth esse typũ iudeoz: capharnaui typũ gẽtiũ. **E**rit
 eni ipõ qui dicitur' est popul' isrl' q' onidisti vniuerso
 oebõnde z nobis. p dica smonẽ tuũ ppho tuo isrl':
 vt saltẽ cã subtraheret plenitudo gẽtiũ tũc ois isrl'
 salu' fiat. **Q**uã obre videf mibi ouenietẽr nãdiffe sal
 uatoz: **N**emo ppha accept' est in patria sua. pl' ius
 ta sacramẽtu q' iuxta lrãm: lz z hieremias in ana
 theoth patria sua no fuerit accept': z reliq' pphete.

sed magis videf mibi intelligi vt dicamus patriam
 oim pphetarũ fuisse populu circãcisiois. **E**t natões
 quide suscepit vaticiniũ iesu christi: magis hũtes
 moysen z pphetas de christo pdicãtes: q' illi qui ex
 his no suscepit iesum. **AMB.** Dene autẽ apro
 copatõis exemplo: arrogãtia ciuiu retudif inuidoz
 onidex factũ scripturis docef veteribus couenire
 Nam sequit'. **I**n veri. oi. vo. mul. vi. erat in isrl' i die.
 helie. **N**o q' helie dies fuerit: sed in quibus helias
 opat' est. **CHRY.** Ipe quide terrestris angel' cele
 stis homo: qui nec tectu nec mēsam nec amictũ ha
 bebat vt multi: clauẽ celozũ gerit in lingua. **E**t h' est
 quod sequit'. **Q**uãdo clauẽ celũ an. tri. z mēsi. sex.
 Postq; aut celũ serauit: terrãq; reddidit sterile: re
 gnabat fames z cõsumpta sunt corpa. vnde sequit':
Cũ facta esset fames in terra. **BASI.** Ut eni aspe
 rit ex saturitate non modicũ generari abprobiũ: p
 famẽ illis icuniũ attulit: quo culpã eozũ que i im
 mēsum crescebat cobibuit. **C**orni aut facti sunt ius
 to cibi ministri: qui cõstauerũt aliozũ pabula vsur
 pare. **CHRY.** Sed quoniã ericcat' est stuuus ex
 quo pocula iuste dabãtur: vade inquit deus in sa
 reptã sidonie: illic mãdabo mulieri vidue vt pascat
 et. vnde z hic sequit'. **E**t ad nullã earũ missus est he
 lias nisi in sarepta sidonie ad mulierẽ viduã. **Q**uod
 ex quadã dei dispẽsatõẽ factũ est: fecit eni deus euz
 per longũ iter pgere vsq; in sidonẽ: vt visa mudi pe
 ste poscat a domino pluuias. **M**ulti aut tũc tẽpis
 opulenti erãt: sed nullus tale aliquid fecit vt vidua.
 reuerentiã eni mulieris ad propheta: non prediozũ
 sed volutatis fiebant diuitie. **AMBRO.** Mysti
 ce aut dicit: **I**n diebus helie. quia dies faciebat illis
 qui in ei' opib' lucẽ videbãt gre spiritualis. z iõ apies
 bas celũ vidẽtib' diuina mysteria: claudebas qn fas
 mes erat: qz nulla erat cogicẽde diuinitat' vbertas
 In vidua aut illa ad quã helias direct' est: typ' ec
 clesie pmissus e. **ORIGE.** Occupãte eni fame
 pplm isrl'. s. audiedĩ sermonẽ dei: venit propheta ad
 viduã: de qua of: **M**ulti filij deste magis q' eius q'
 habet virũ. z cũ venisset: panẽ illi' z alimẽta multi
 plicat'. **BED.** Sidonia aut venatio inutilis: Sare
 pta incediũ vel angustia panis interpretãt'. **Q**uibus
 omnib' gentilitas exprimit': que inutili venatõĩ de
 dita. i. lucris z negocijs seculi seruiens: incendiũ car
 nalium cupiditatũ: panisq; spiritualis angustias pa
 tiebatur: donec helias. i. propheticus sermo cessãte
 scripturarũ intelligẽtia: pro perfidia iudeozũ venit
 ad ecclesiam vt receptus pasceret z reficeret corda
 credentiũ. **BASI.** Quelibet etiaz anima viduata
 z priuata virtute z diuina noticia: postq; diuinum
 verbum recipit propria delicta cognoscẽs: docetur
 nutrire verbũ virtutũ panib': z irrigare fonte vite
 doctrinã veritatis. **ORIGE.** Sed z aliud ad eũ
 dem sensum pertinẽs loquit' cum subdit: **E**t multi
 leprosi erant in israhel sub heliseo propheta: z nemo
 eozũ mundat' est nisi naaman syrus: qui vtiq; non
 erat ex israhel. **AMB.** Mystice autẽ ppls ecclesiaz
 contingit vt sequatur populus ille ex alienigenis
 congregatus: ante leprosus pus q' mystico baptiza
 ref in flumine. i. post sacramẽta baptismatis: macu
 lis corporis z mētis ablutis immaculata virgo ce
 pit esse sine ruga. **BED.** Naamã eni qui decozus

aliquid p̄nus vsurper: et ad hoīes quasi nouū defes-
 rat: quo terrore sue ptatis incutiat. vnde sequitur:
 Scio enī te: quia sis sanctus dei. **ATHA.** Nō dice-
 bat cum sancti dei: quasi aliis sanctis filis: sed quasi
 eo singulariter sancto exīte cū articuli adiectōne.
 Ipe est enī naturalis sanctus cuius p̄cipatiōe oēs alij
 sancti vocant. neq; tamē hoc dicebat quasi eū vera
 ceter nosset: sed se cognoscere fingebat. **CIRYL.**
 Putauerūt enī demones q; p̄ h̄mōi laudē facerēt
 ip̄m inanis glorie amatores: vt abstineret ab eorū cō-
 trarietate: vt pote pro gratia grām recōpensans.
CHRY. Voluit etiā demō p̄turbare ordinē rerū:
 et ap̄tōu rapere dignitatē: et suggerere multis vt ei
 obediat. **ATHA.** Quāuis igit̄ vera fateret: cōpes-
 scibat tamē ei sermonē ne simul cū veritate etiam
 itaq; iniquitatē pmulget: vt nos etiā assuefaciat ne
 eum de talib; et vera loqui videant. Refas est
 enī et cum assit nobis sc̄ptura diuina: instruiamur
 a diabolo. vnde sequit̄: Et increpa. il. dī. obmutesce
 et ab illo. **BEDA.** Diuina aut̄ p̄missiōe liberād̄
 a demone homo p̄icit in mediū: vt virtus patefacta
 saluatoris: plures ad viam salutis inuiter. vñ sequit̄
 et cū pie. il. demo. in me. exiit ab illo: nihilq; illi no-
 cuit. Videt̄ aut̄ repugnare quod hic d̄ Marco: q̄
 ait: Et discerpēs eum spūs immūd̄: et exclamās vo-
 ce magna exiit ab eo. Nisi intelligam? hoc dixisse
 marcum: discerpēs eum: quod hic lucas dicit. Et cum
 p̄cisset illū in mediū: vt q; secutus ait: Nihilq; illi
 nocuit. intelligat̄ quia ictratio illa mēbrozū atq; ve-
 ratio nō eum debilitauit: sicut solēt exire demonia
 etiā quibusdā mēbris amputatis et euulsis. vñ meri-
 to p̄ tam integra restitutōe sanitatis mirant̄. nā se-
 quit̄: Et fact̄ est pauor in om. et colloq. ad in. dicen.
 Quod est hoc ver. qd̄ in. prā. et vir. ipe. immū. sp̄ri. et
 ceit̄. **THEO.** Quasi dicat̄: quale est p̄ceptū h̄ qd̄
 p̄cepit. Et ad eo: et exiit. **BEDA.** Expellere qd̄dem
 demonia et hoīes sancti: sed in verbo dei possunt:
 ip̄m aut̄ dei. verbum p̄pā ptate virtutes operatur.
AMBRO. Mystice aut̄ qui i synagoga sp̄m ha-
 bebāt immūdū populū est iudeoz qui inmodat̄ dia-
 boli laqueis: simulatā corpis mūdiciā interiorū mē-
 tis foedib; inquinabat: et bene sp̄m immūdū hēbat:
 quia sp̄m sanctū amiserat: introierat enī diabolus vñ
 de chul̄ exierat. **THEO.** Sciendū est etiā q; ml-
 ti nūc demonia h̄nt. Iqui demoniozū desideria im-
 plent: vt furiosi h̄nt demoniū ire: et sic de ceteris: s;̄
 vñ in synagoga venit cum mens hoīs fuerit agre-
 gata: et tunc dicit demoni inhabitāt: obmutesce. et
 statim eiciēs eum in mediū: egredit̄ ab eo. nō enim
 decet hoīem semp iracūdū esse: bestiale nāq; hoc ē:
 nec semp abiq; ira: insensibile nāq; h̄ est: s;̄ medium
 iter ambulare oꝝ: et irā cōtra mala h̄re: et sic p̄icitur
 homo cū immūd̄ spūs ab eo egredit̄.

Surgēs autē iesus de synagoga
 introiit in domū simonis. Socr̄
 autē simonis tenebat magnis febr̄i
 bus: et rogauerūt illū p̄ ea. Et stās
 sup illā impauit febr̄i et dimisit illaz
 et cōtinuo surgens ministrabat illis

AMBRO. Postq; lucas virū a sp̄ritu nequicie
 liberatū ante p̄misit: substituit femine sanitatem.
 Utrūq; enī sexum dominus curaturus aduenerat: et
 prior sanari debuit qui prior creatus est. vnde dicit̄
 tur: Surgens autē de synagoga introiit in domū
 simonis. **CHRY.** Manebat enī apud discipulo-
 los honorās ip̄os: et ob hoc animosiores reddens.
CIRYL. Aspice at̄ quō manet penes vix iopē x̄ps:
 q̄ sp̄otancā paupertatē p̄ nobis pass̄ ē vt discam̄ euz
 paupib; ouersari: nec sp̄nere de p̄ssoz et paup̄. Seq̄
 tur: Socrus autē simonis tenebat magnis febr̄ibus
 et rogauerūt illum pro ea. **HIERO.** super Mat.
 Modo saluator rogatus: modo vltro curat egro-
 tos ostendēs se contra peccatozū quoq; passiones
 et p̄cibus semper annuere fidelū: et ea que ip̄i minis-
 tre in se intelligūt vel intelligēda dare: vel nō intel-
 lecta dimittere s̄m illud: Delicta quis intelligit: ab
 occultis meis mūda me domine. **CHRY.** Quod
 autem mattheus hic reticuit non differt. illud enī est
 breuitatis: hoc autē exquisite interpretat̄ d̄nis. Sequi-
 tur: Et stans super illam: impauit febr̄i et dimisit illā
BASI. In quo lucas figurauit sermonē tāq; de
 p̄cepto animali sensibili facto sic dicēs febr̄i impe-
 ratum: et q; febr̄is non omisit impantis operatōem
 vnde sequit̄: Et cōtinuo surgēs ministrabat illis.
CHRY. Quia enī morbus curabilis erat: per mo-
 dum medēdi potestātē suam declarauit: faciens qd̄
 minime ars medicine facere potuisset. Post febr̄is
 enī sedatōem multo tempore patietes egent: vt p̄sti-
 ne restituant̄ sanitati: tūc autē simul omnia facta
 sunt. **AMBRO.** Si aut̄ altiori cōsilio ista p̄pēda
 mus: animi debem̄ intelligere et corpis sanitatē: vt
 p̄us animus qui serpētis laborabat insidijs absolut̄
 sit. Deniq; nō p̄us eua esuriit q̄ serpētis eā verutia
 tērauit: et ideo aduersus ip̄m auctore peccati prius
 debuit medicina salutis opari. Fortassis etiā in ty-
 po mulieris illi varijs criminū febr̄ib; caro n̄sa lan-
 guescebat: nec minore febr̄e amoris esse dixerim q̄
 calozis. **BEDA.** Si enī virū a demonio liberatus
 moraliter animū ab immūda cogitatōe purgatum
 significare dixerim: cōsequēter femina febr̄ib; tēta
 sed ad impiū domini curata: carnē ostēdit a concu-
 piscētie sue feruore p̄ cōtinētie p̄cepta frenatam.
CIRYL. Et nos ergo suscipiam̄ iesum. cum enī
 visitauerit nos: et portamus eum in mente et corde:
 tūc enormiū voluptatū estum extinguet: et incolu-
 mes faciet vt mistrem̄ ei: h̄ ē ei b̄iplacita pagam̄.
Cum autē sol occidisset oēs q; ha-
 bebāt infirmos varijs lāguoribus
 ducebāt illos ad eū: at ille singulis
 manū imponens curabat eos. Exie-
 bant autē demonia a multis claman-
 tia et dicētia: quia tu es fili⁹ dei. Et
 increpās non sinebat ea loqui: quia
 sciebant ip̄m esse christum.
THEO. Cōsiderādū est turbe desiderū: nā cum
 sol occidisset: adducit ad eum infirmos: non a tpe
 impediti. vnde dicitur: Cū autē sol occi. omnes qui

habebant infirmos varijs languorib⁹ dicebāt illos ad eū. **ORIGE.** Ideo quidē circa solis occasu. i. elapsa die illos educebāt: qz verecundabāt vel timebāt phariseos: vel qz de die intēti erāt circa alia: vel qz putabāt nō licere sanare in sabbato: ipse autē sanabat eos. vnde sequit⁹: **Et ille singu. ma. impo. cu. oēs**

CIRYL. Quātū autē vt de⁹ potuisset oēs vbo pelere morbos: tñ tāgit eos: ostendēs ppriā carnē effici caccē ad prestāda remedia: nā caro dei erat. Sic enī ignis apposit⁹ vasi eneo impmit ei ppe caliditatis effectū: sic omnipotēs dei verbū cū vniuit sibi veraciter assumptū templū ex virgine animatū z intellectū particeps sue p̄tātis ei⁹ effectū inseruit. Tāgit et nos: immo poti⁹ nos illā tāgam⁹: q̄tenus z nos ab aīarū infirmitatib⁹ liberet: necnō a demonū impugnatōe z supbia. **Sequit⁹ enī: Erie. au. demo. a ml. cl. z dicē. qz tu es fili. dei.** **BED.** Demonia filiū dei cōfiteat⁹. z sicut postea dicē: Sciebāt ip̄z eē christū qz cū ieiunio fatigatū eū diabol⁹ videret: vez hoīez intellexit: sed qz tētādo nō p̄ualuit: vtrū fili⁹ dei eēt dubitabat. nūc autē per signorū potētā vel intellexit vel poti⁹ suspicāt⁹ est esse filiū dei. **Nō** igit iō iudeis eū crucifigere p̄suasit: quia christū siue dei filiū non esse putauit: sed qz se morte illi⁹ nō vidit eē dānādū. **De hoc. n. mysterio a seculis abscondito** dicit apl⁹: qz nemo p̄ncipiū h⁹ seculi cognouit. **Si enī cognouissent: nunq̄z dñm glorie crucifixissent.** **CHRYS.** In hoc autē qz seq̄t⁹: **Et increpās nō sinebat ea loq̄. p̄cipe christi humilitatē.** **Nō** sinebat vt demones i mundi eū manifestarēt. nō enī oportebat eos subripe officij apl̄ci glīam: nec decebat christi mysteriū ligua feda publicari. **THEO.** Quia nō ē speciosa laus in ore pctōris: vel qz nolebat inuidiā accēdere iudeoz: ex h⁹ qz ab oib⁹ laudaret. **BED.** Ipi atē apl̄i p̄cipiunt feticere de illo: ne diuina maiestate p̄dicata: passiois dispensatio differret.

Facta autē die egressus ibat in desertū locū: z turbe requirebāt eum z uenerūt usqz ad ip̄m: z detinebāt illuz ne discederet ab eis. Quib⁹ ille ait: Quia z alijs ciuitatib⁹ oportet me euangelizare regnū dei: qz ideo missus sum. Et erat predicans in synagogis galilee.

CHRYS. Postq̄z satis vtilitatis populis p̄ miracula est colatū oportebat eū abesse: maiora nanqz putant miracula post absentia opantis: dū ip̄a magis exclamāt z vice vocis fruunt. vnde dicē: **Et** die egres. ibat in des. locū. **GRECYS.** Abijt etiaz in desertū vt marc⁹ dicit z orabat: nō qz ip̄e orōe idigeret: sed vt nobis bone operatiōis fieret forma.

CHRYS. Pharisei quidē ip̄is pdigis p̄dicatib⁹ potentia christi scādalizabāt. Populi vō eloquia audietes acquiescebāt z sequebāt. vnde sequit⁹: **Et** turbe requirebāt eū z uenerūt usqz ad ip̄m z detinebāt illū ne discederet ab eis: nō quidē aliqui p̄matū aut scribarū sed quoscūqz malicie sue nō denigrauerat z illesam hebāt cōsciam. **GRECYS.** Quō autē marcus dicit apl̄os puenisse ad eū dicētes: qz oēs q̄rit

te: Lucas vō dicat p̄p̄os puenisse: nō discepat ab inuicē. Applicuerāt enī ad ip̄m populi: apostolorū sequētes vestigia. Dñs autē gaudebat detē⁹ sed mā dabat vt eū dimitteret: vt etiā alij p̄ticipes fozēt ei⁹ doctrine: quasi tpe sue p̄ticipie non multū duraturo. vnde sequit⁹: **Quib⁹ ait: Quia z alijs ciui. o. me eu. reg. dei: qz ideo missus sum.** **MARCUS** dicit: **Ad** hoc veni. ostēdēs diuinitatis ei⁹ celsitudinē z volūtariā exinanitōem. **Lucas** vō dicit: **Ad** hoc missus sum. i. incarnatōem ostēdēs: necnō b̄iplacitū p̄missio nē appellās. z ille quidē simplr dicit: **Et** p̄dicē. iste vō regnū dei adiūgit qd est ip̄e christus. **CHRYS.** Simul etiā cōsidera qz poterat in eodē loco manēdo oēs attrahere ad se: nō tamē hoc fecit: p̄bēs nobis exemplū vt pambulem⁹ z requiram⁹ p̄ticipes: sic pastor ouē p̄ditā: z medic⁹ accedit ad infirmū. vna enī aīa recuperata: poterit aliquis mille delicta abolere. vnde z hic sequit⁹: **Et** erat p̄dicās in synagogis galilee. frequētabat quidez synagogas: docēs illos qz nō eēt seductor: nā si iugiter inbabitata coleret: diffamarēt eū velut latitantē. **BEDA:** Si autē de casys solis mors dñi exp̄mitur: die redeunte resurrexerit illi⁹ indicat cui⁹ manifesta luce a credētiū turbis requirit⁹: z in gentiū deserto inuēt⁹: ne abeat de tinez: marime cum hoc cōtigerit p̄ma sabbati quo resurrectio celebrata est.

Actū est autē: cū turbe irruerēt in eū ut audirēt verbū dei: z ip̄e stabat sec⁹ stagnū genezareth. Et vidit duas naues stātes secus stagnū: piscatores autē descēderāt z lauabāt rētia. Ascendens autē in unā nauim que erat simonis: rogauit eū a terra reducere pusillum. Et sedens docebat de nauicula turbas.

AMBRO. Ubi domin⁹ impiuit multis varia genera sanitati: nec tempe nec loco cepit a studio sanandi turba cohiberi. vespera incubuit: sequēbatur stagnum z turbe vrgebāt. vnde dicitur: **Factus** est autē cum turbe irruerēt in eum. **CHRYS.** Erāt enim ei cōnexi diligentes eum z mirātes: tenere eum racula faciebat: qui voluisset solam p̄spicere faciem z os talia loquēs? **Neqz** enim in agēdo miracula solum admirabilis erat: sed z vultus eius abūdabat plurima gratia. vnde z loquentē eum audiunt in silentio: seriem locutiōis non irrumpētes. dicit enim **Ut** audirent verbū dei: z ip̄e stabat secus stagnum genezareth. **BEDA:** Stagnū genezareth idem dicit esse quod mare galilee vel mare tyberiadit. sed mare galilee ab adiacente p̄uincia dicitur: mare autem tyberiadis a p̄uincia ciuitate. Porro genezareth a lacu ip̄ius natura: que crispitibus aquis de seip̄o sibi exercitare aura perhibetur: greco vocabulo quasi generās sibi aurā dicit. neqz enī in stagnū morem sternit aqua: sed frequētibus auris spiratib⁹ agitaf: hausto dulcis z ad potandum abilis. **Et**

Et cecidit aut loquē: dicit ad simonē: **Quia** dicitur: **Laure** rētia iū in captiua. **Et** ridens simon ait illi: **Procepit** p̄ totā noctem vocatē nos in hūc cepim⁹: in verbo autē tuo laqueo rētia. **Et** cū hoc fecisset cecidit p̄cū multitudine z conuoluit. **Sup̄** ebat ā rētia cop. **Et** miserūt locijs q̄ erāt in alia nauī: **Et** aduocāt eos. **Et** uenerūt z impleuerūt abas nauiculas: **Et** p̄cū mergentur.

THEO. Quia nō ē speciosa laus in ore pctōris: vel qz nolebat inuidiā accēdere iudeoz: ex h⁹ qz ab oib⁹ laudaret. **BED.** Ipi atē apl̄i p̄cipiunt feticere de illo: ne diuina maiestate p̄dicata: passiois dispensatio differret. **CHRYS.** Postq̄z satis vtilitatis populis p̄ miracula est colatū oportebat eū abesse: maiora nanqz putant miracula post absentia opantis: dū ip̄a magis exclamāt z vice vocis fruunt. vnde dicē: **Et** die egres. ibat in des. locū. **GRECYS.** Abijt etiaz in desertū vt marc⁹ dicit z orabat: nō qz ip̄e orōe idigeret: sed vt nobis bone operatiōis fieret forma. **CHRYS.** Pharisei quidē ip̄is pdigis p̄dicatib⁹ potentia christi scādalizabāt. Populi vō eloquia audietes acquiescebāt z sequebāt. vnde sequit⁹: **Et** turbe requirebāt eū z uenerūt usqz ad ip̄m z detinebāt illū ne discederet ab eis: nō quidē aliqui p̄matū aut scribarū sed quoscūqz malicie sue nō denigrauerat z illesam hebāt cōsciam. **GRECYS.** Quō autē marcus dicit apl̄os puenisse ad eū dicētes: qz oēs q̄rit

debeo lingue cōsuetudine oīs aq̄ cōgregatio siue
dulcis siue salte mare nūcupatur. **THEO.** Fugit
aūt oīs glām q̄tomagis ip̄a eū sequebat̄: et ideo a
turbis se sepans ascēdit in nauē. Et vidit pu. na. stā
res sec̄. Na. p̄isca. au. descē. et laua. r̄betia. **CHRY.**
Quod signū erat vacatōis. Scōm vō mattheū iues
nit eos reficiētes r̄betia: tāt̄ enī erat paup̄tatis ex
cessus: et laniata repararēt: noua nequeuntēs h̄re:
volēs aūt diligētē cōgregare spectaculū: vt nemo
romauer̄ post tergū: s̄ oēs facie ad faciē cernerēt:
ascēdit in nauim. vnde dicit̄: **Ascē. au. in vnā na. q̄**
erat simo. roga. eū a ter. redu. pu. fillū. **THEO.** U
de aūt chūsti m̄suetudinē: quō rogat̄ petru: et pe
tri obediētia: quō in oībus fuit obediēs. **CHRY.**
Postq̄ vō multa pegerat miracula iterū doctrinā
pponit: et crīstēs in mari p̄scat̄ crīstēs in terra. vñ
sequit̄: **Et sedēs do. tur. de nauicula.** **GRE.** nazan
zenus: s̄uctis condescēdens vt a. p̄fundis extrahat
p̄scē: boiem. s̄nat̄ ātē in mobilib̄ reb̄: et a mar̄ bus
m̄s uite pecllis. **BEDA:** Mystice aūt due naues
circūciōnē et sp̄ritū figurāt: quas videt̄ oīs: q̄ in
vtrōq̄ p̄plo nouit̄ qui sunt ei: et ad future vite trā
quillatē quasi ad litt̄ videndo: hoc est misericordiē
ritādō p̄uehit. **P̄scatores sunt ecclie doctores: q̄**
nos p̄ r̄bete fidei sp̄hēdūt: et quasi littozi sic trē vñ
uentū aduehūt. Sed hec r̄betia modo laxat̄ in ca
pturā: modo lota plicat̄: q̄ nō oē t̄ps est habile do
ctrine: sed nūc exercēda est lingua doctoris: et nūc
simon cura gerēda. **Nauis simonis est ecclia p̄miti**
ua: de qua paul̄ dicit̄: **Qui opat̄ est petro in aplas**
tū circūciōis. bene vna dicta q̄ multitudinis cre
denti erat: cor vñū et aīa vñā. **AVGV.** de cō. euā.
de qua docebat̄ turbas: q̄ de aucte ecclie docet̄ gē
tes: q̄ aūt oīs ascēdēs in nauim rogat̄ eum a terra
reducere pu. fillū: significat̄ tēpate vtēdū vbo ad tur
bas: vt nec terrena eis p̄cipiāt̄: nec a terrenis in p̄fū
da sacramētōū recedat̄. **Uel p̄s in p̄mis regiōi**
bus gentiū p̄dicādū: vt qd̄ postea dicit̄ **Duc i altū:**
ad remotiores gētes postea p̄dicādū p̄cipiat̄.

Et cessauit aūt loqui: dixit ad si
monē: **Duc i altum: et laxate r̄betia**
uīra in capturas. **Et r̄ndens simon**
dixit illi: **P̄ceptor p̄ totā noctem**
laborātes nihil cepim̄: in uerbo āt
tuo laxabo r̄bete. **Et cū hoc fecissēt**
concluserūt p̄scū multitudines co
piofam. **Rūpebat̄ āt r̄bete eoz̄. Et**
annuerūt socijs q̄ erāt in alia nauī:
ut uenirēt et adiuarēt eos. **Et ue**
nerūt et iplenerūt ābas nauiculas:
ita ut pene mergerentur.

CIRYL. Postq̄ sufficiēter populū docuerat: re
gred̄ iterū ad magnificētias p̄p̄as et p̄ p̄scatoria
ministra p̄scat̄ discipulos. vnde sequit̄: **Ut au. ces**
sa. loqui. dixit ad simonē: **Duc in altū: et laxate r̄be**
te. in capturā. **CHRY.** Ascēdēs enī hōib̄ sic
magos p̄ sid̄ vocant̄: sic et p̄scatores p̄ p̄scatoriam

artē. **THEO.** Petr̄ aūt nō distulit. vnde sequit̄:
Et nū. simo. di. illi: **P̄ce. p̄ to. no. labo. ni. cepimus.**
Nō aūt addidit: Nō te audiā: nec secūdis laborib̄
me exponam: sed magis subdidit: **In uerbo aūt tuo**
laxabo r̄bete. **Quia vō turbā de nauicula oīs istrū**
xerat: non sine mercede nauicule oīm dereliquit:
dupliciter beneficiās ip̄m: quia p̄mo dedit ei multi
tudine p̄scū: et deinde discipulū ip̄m fecit. vnde se
quit̄: **Et cū hoc fecit. cōclu. p̄sci. mul. copiofaz.** Tot
aūt p̄sces cepit: vt nō posset eos foras educere: sed
a socijs auxiliū peteret. vnde sequit̄: **Rūpe. au. r̄bete**
eo. et annue. so. qui erāt in alia nauī vt ueni. et adiu.
eos. **Per nutū ip̄os vocat̄: quia ex stupore propter**
capturā p̄scū loqui nō poterāt. et sequit̄ de eoz̄ au
xilio cū dicit̄: **Et ueni. et imple. am. nauī.** ita vt pene
mergerent̄. **AVGV.** de con. euā. **Jobānes q̄dem**
videt̄ simile miraculū dicere: sed illud lōge aliud est
quod factum est post resurrectōnem oīm ad mare
tyberiadis: ibi enī nō solū ip̄m tēp̄ valde diuersū ē
sed etiā res ip̄a plimū distat. nā r̄betia illic i dexterā
partē missa: cētū quinquagūtatres p̄sces ceperūt:
magno quidē: sed primū ad euāgelistā dicere: q̄
cū tam magni essent: r̄betia nō sunt disrupta: respi
cientē. s̄ ad hoc factū qd̄ lucas cōmēmorat: vbi p̄e
multitudine p̄scū r̄betia rūpebāt̄. **AMBRO.**
Mystice aūt nauis petri s̄m mattheū fluctuat: s̄m
lucā replet̄ p̄scib̄: vt et p̄ncipia ecclie fluctuātis: et
posteriora exuberātis agnoscat. **Non turbat̄ ista q̄**
petri habet: turbat̄ illa que iudā habz. in vtrāq̄ p̄e
trus: sed qui suis meritū firm̄ est: turbat̄ alienis. **La**
ueam̄ igit̄ p̄ditōrē: vt p̄ vñū plurimi fluctuem̄. **U**
lic turbatio vbi modica fides: hic securitas vbi p̄se
cta dilectio. dēiq̄ r̄h alijs impat̄ vt laxēt r̄betia sua
soli tamē petro dicit̄: **Duc in altū: hoc ē in p̄fundū**
disputationū. **Quid est tam altū q̄ scire dei filium:**
Que sunt aūt apostolorū que laxari iubent̄ r̄betia:
nisi uerborū p̄plexiōes: et quasi quidā ordīs s̄ntis et
disputationū recessus: qui eos quos ceperit non a
mittat̄. **Et bene apostolica instrumēta p̄scādī r̄be**
tia sunt: que nō captos p̄mūt sed reseruat̄: et fluctu
antes de infimis ad sup̄na trāducūt. **Dicit autem:**
P̄ceptor p̄ totā noctē laborātes nihil cepim̄. q̄a
nō hoc humane faciēdie opus: sed sup̄ne uocatiōis
est mun̄. **Qui aūt nihil ante ceperat: magnā i vbo**
oīm cludūt p̄scū multitudinē. **CIRYL.** Hoc au
tem fuit figura futuri: nō. n. in casū laborabūt euā
gelice doctrine r̄bete tēdētes: sed greges gentiū ag
gregabūt. **AVGV.** de cō. euā. q̄ aūt r̄betia rūpe
bant̄ p̄scū copia et nauicule implete sunt: ita vt pe
ne mergerent̄: significat̄ hominū carnaliū multitu
dinē tātā futurā in ecclia vt etiā disruptōe pacis p̄
hereses et scismata scinderent̄. **BEDA:** **Rumpit̄**
aūt r̄bete: sed nō labit̄ p̄scis: q̄ suos oīs inter peric
quētū scādala seruat̄. **AMBRO.** **Alia aūt nauis**
est iudea: ex q̄ iohānes et iacob̄ eligūt̄. **U** igit̄ de sy
nagoga ad nauim petri: hoc est ad eccliam cōuenē
rūt vt impleant̄ ābas nauiculas: oēs enī in noīe ie
su genu flectūt: siue iude? siue grec? **BEDA:** **Uel**
alia nauis est ecclia gentiū: que et ip̄a vna nauicu
la nō sufficiēte p̄scibus implet̄ electis: **Quia nouit̄**
oīs qui sunt eius: et apud ip̄m cert̄ est suozū nume
rus electozū. **U**iq̄ tot in iudea credituros si iuenit̄

LUCAS

debeo lingue cōsuetudine oīs aq̄ cōgregatio siue
dulcis siue salte mare nūcupatur. **THEO.** Fugit
aūt oīs glām q̄tomagis ip̄a eū sequebat̄: et ideo a
turbis se sepans ascēdit in nauē. Et vidit pu. na. stā
res sec̄. Na. p̄isca. au. descē. et laua. r̄betia. **CHRY.**
Quod signū erat vacatōis. Scōm vō mattheū iues
nit eos reficiētes r̄betia: tāt̄ enī erat paup̄tatis ex
cessus: et laniata repararēt: noua nequeuntēs h̄re:
volēs aūt diligētē cōgregare spectaculū: vt nemo
romauer̄ post tergū: s̄ oēs facie ad faciē cernerēt:
ascēdit in nauim. vnde dicit̄: **Ascē. au. in vnā na. q̄**
erat simo. roga. eū a ter. redu. pu. fillū. **THEO.** U
de aūt chūsti m̄suetudinē: quō rogat̄ petru: et pe
tri obediētia: quō in oībus fuit obediēs. **CHRY.**
Postq̄ vō multa pegerat miracula iterū doctrinā
pponit: et crīstēs in mari p̄scat̄ crīstēs in terra. vñ
sequit̄: **Et sedēs do. tur. de nauicula.** **GRE.** nazan
zenus: s̄uctis condescēdens vt a. p̄fundis extrahat
p̄scē: boiem. s̄nat̄ ātē in mobilib̄ reb̄: et a mar̄ bus
m̄s uite pecllis. **BEDA:** Mystice aūt due naues
circūciōnē et sp̄ritū figurāt: quas videt̄ oīs: q̄ in
vtrōq̄ p̄plo nouit̄ qui sunt ei: et ad future vite trā
quillatē quasi ad litt̄ videndo: hoc est misericordiē
ritādō p̄uehit. **P̄scatores sunt ecclie doctores: q̄**
nos p̄ r̄bete fidei sp̄hēdūt: et quasi littozi sic trē vñ
uentū aduehūt. Sed hec r̄betia modo laxat̄ in ca
pturā: modo lota plicat̄: q̄ nō oē t̄ps est habile do
ctrine: sed nūc exercēda est lingua doctoris: et nūc
simon cura gerēda. **Nauis simonis est ecclia p̄miti**
ua: de qua paul̄ dicit̄: **Qui opat̄ est petro in aplas**
tū circūciōis. bene vna dicta q̄ multitudinis cre
denti erat: cor vñū et aīa vñā. **AVGV.** de cō. euā.
de qua docebat̄ turbas: q̄ de aucte ecclie docet̄ gē
tes: q̄ aūt oīs ascēdēs in nauim rogat̄ eum a terra
reducere pu. fillū: significat̄ tēpate vtēdū vbo ad tur
bas: vt nec terrena eis p̄cipiāt̄: nec a terrenis in p̄fū
da sacramētōū recedat̄. **Uel p̄s in p̄mis regiōi**
bus gentiū p̄dicādū: vt qd̄ postea dicit̄ **Duc i altū:**
ad remotiores gētes postea p̄dicādū p̄cipiat̄.

Et cessauit aūt loqui: dixit ad si
monē: **Duc i altum: et laxate r̄betia**
uīra in capturas. **Et r̄ndens simon**
dixit illi: **P̄ceptor p̄ totā noctem**
laborātes nihil cepim̄: in uerbo āt
tuo laxabo r̄bete. **Et cū hoc fecissēt**
concluserūt p̄scū multitudines co
piofam. **Rūpebat̄ āt r̄bete eoz̄. Et**
annuerūt socijs q̄ erāt in alia nauī:
ut uenirēt et adiuarēt eos. **Et ue**
nerūt et iplenerūt ābas nauiculas:
ita ut pene mergerentur.

CIRYL. Postq̄ sufficiēter populū docuerat: re
gred̄ iterū ad magnificētias p̄p̄as et p̄ p̄scatoria
ministra p̄scat̄ discipulos. vnde sequit̄: **Ut au. ces**
sa. loqui. dixit ad simonē: **Duc in altū: et laxate r̄be**
te. in capturā. **CHRY.** Ascēdēs enī hōib̄ sic
magos p̄ sid̄ vocant̄: sic et p̄scatores p̄ p̄scatoriam

quot ad fide vitasq; predestinatos nouit eterna: qñ alteri nauis receptacula piscib; querens suis. corda quoq; gentiu fidei gra replet: z bene rupto rheti so cia nauis aduocat. Quando aut iudas pditor: simo mag; ananias: z saphira: z multi discipuloru abiert retro: ac deinde barnabas z paul; a getiu sunt apo stolatu segregati. AMBRO. Possunt tñ z aliaz eccliam intelligere nauim alteri;: ab vna eni plēs ecclie deriuant. CIRYL. Inuit aut socijs vt au xilarent eis. Multi eni sequit apozu labores: z p tis illi qui eu geliozu ediderit scripturas: post quos alij pñdes z pplozu pastores: z in deitat; doctrina periti. BED. Haru aut impletio nauiu in fines se culi crescit: sed q; implere mergit: hoc est i submer sione pñmū: nō eni sunt submerie sed periclitare. Aplos exponit: In nouissimis dieb; erūt tpa piculo sa: z erūt hoies seipos amātes: z cetera. nam mergi naues est homies in seculo ex quo electi p fide fue rant mozu pauitate relabi.

Quod cū uideret simo petr; pdi dit ad genua iesu dicens: Exi a me dñe: qz homo pctōz sum. Stupor eni circūdederat eū: z oēs qui cum illo erāt in captura pisciu; quā cepe rant. Sistr autē iacobū z iohāne fili os zebedei: qui erāt socij simonis. Et ait ad simonē iesus: Noli time re: ex hoc iā hoies eris capiens. Et subductis ad terrā nauib;: relictis omnibus secuti sunt eum.

AMBRO. Admirabat petr; dona diuina: z q; pl; metuerat p̄sumebat magis. vnde dicit: Quod cum uide. simo petr; pdi. ad ge. ie. di. Exi a me dñe: qz hō pec. sum. CIRYL. Reducēs eni ad oīsciam patra ta delicta: tremit z trepidat z velut immūd; mūdū nō credat se posse suscipere: accepat eni a lege distins guēdū esse inter maculatū z sanctū. GRE. nisen? Cum eni mādassēt ogmergere rberia: tota copia pi sciu; capta est: qñtū ipe maris dñs z terre voluerat. Ulor eni verbi semp est vox virtutis: cui; pcepto in origine mundi lux z cetera creature pdibāt. In his admirat petr;. vnde sequit: Stupor eni circū. eū: z om. qui cū illo erāt in captu. pis. quā cepe. sistr autē iaco. z iohā. fili. zebē. qui erāt so. simonis. AVG. de cō. euā. Andrea nō noiat: qui tamē intelligit in ea nauī fuisse sim matthei z marci narratōnem. Et ait ad simonē iesus: Noli timere. AMBRO. Dic z tu: Exi a me dñe: qz pctōz sum. vt respōdeat deus Noli timere. Indulgētī dñō peccatā fateri. Uides q; bon; dñs qui tantū tribuit hōib;: vt viuificandi habeāt ptatē. vnde sequit: Ex h; iā hoies eris capiēs BEDA. Hoc ad ipm petru spāl; ptinet. exponit eni ei dñs quid hec captura piscium significet: q; s. ipe sicut nūc p rberia pisces: sic aliquādo p verba fit captus hōies: totusq; facti hui; ordo quid in ecclia cū ipe typū tenet quotidie gerat ostēdit. CHRY. Aōsidera aut eozū fidē z obediētā. hñtes eni opus

pre manibus appetibilis piscatōis cū audissent mā dante: nō distulerūt: sed relictis oib; sequebāt. La lem eni obediētā requirit a nobis chris;: vt eā nō p̄mittam;: etiā si aliquid valde necessariū exeat. Unde z sequit: Et subductis ad terrā nauib;: relictis om. secu. sunt eū. AVGV. de cō. euā. Mattheus z marc; breuiter hoc pstringūt: quē admodū getus sit quod lucas hic apri; explicauit. Hoc tamē vide tur distare q; tñ petro a dño dictū cōmōrat: Et hoc iam hoies eris capiēs: qd illi ambob; fratribus dictū esse narrauerūt. Sed potuit utiq; pus hoc pe tro dici: cū de capta ingēti multitudine piscū mira ref: qd insinuat ambob; postea: qd illi duo cōmō raauerūt. vel intelligēdū est hoc pmo fuisse factū qd lucas cōmōrat: nec tunc eos a dño vocatōes: sed tñ fuisse pdictū petro: q; hoies esset captus: nō aut q; nunq; pisces eēt captus. vnde dat loc; intelligere eos ad capturā pisciu; remeasse: vt postea fieri qd matthe; z marc; narrāt: tūc nō subductis ad terras nauib; tanq; cura redeūdi: sed ita eū secuti sūt: tñq; vocatē aut iubentē. Sed si sim iohāne iuxta iordanē secuti sunt eū petr; z andreas: quō ab aliis euan gelistis dicit q; eos in galilea piscātes inuenit: z ad discipulatū vocant: nisi qz intelligēdū est nō sic eos vidisse dñm iuxta iordanē: vt ei inseparab; cobe rerēt: sed tñ cognouisse quis eēt: eūq; miratos ad p p̄tia remeasse. AMBRO. Mystice aut quos pe trus in verbo capit: in verbo credidit: negat suā pe dā: negat suū mun;: Exi inq; a me dñe. Noli timere z tu que tua sunt dño deferre: qz que sua nobis il le cōcessit. AVGV. de que euā. Uel aliter ex pio na ecclie carnalib; hōib; plene petr; dicit: Exi a me qz homo peccator sum. tanq; ecclia turbū carnalū impleta z eozū morib; pene submersa: regnū sp̄itua liū in quib; marime p̄sona chris; eminet: a se quo dāmodo repellit. Nō eni hoc voce lingue dicit bo mines bonis ministris dei vt eos a se repellat: s; vo ce mozu z actū suadēt a se recessit: ne p bonos mer ganf: z eo rebemēt; quo deserūt eis honorē vt bo noificētā eozū significauerit. petr; cadēs ad pedes dñi: mores autē in eo q; dicit: Exi a me. BEDA. Aōfortat autē dñs timorē carnalū: ne quis vel de sua oīcia culpe tremēs: vel de aliozū innocētā stu pens sanctitatis iter formidet aggredi. AVGV. de que euā. Dñs aut dū nō recessit ab eis: significat in bonis z spūalib; viris nō eē oportere hāc volūtātē: vt peccatis turbarū cōmoti: quo quasi secuti; tran quilliusq; viuāt: mun; eccliascū deserāt. q; aut iūb ductis ad terrā nauib;: relictis oib; secuti sunt eū: pot; significare finē t̄pis quo ab hui; mūdi salo: qui chris; inbeterūt penit; recessuri sunt.

Et factū est: cū eēt in una ciuita tū: z ecce uir plen; lepra uidēs iesu; z pcidēs in faciē suā: rogauit eū; dicens: Dñe si uis potes me mūdare. Et extendēs manū tetigit eū dicens: Volo: Mūdare. Et p̄festim lepra discessit ab illo. Et ipse p̄cepit illi ut nemini diceret: sed uade ostende te

Ca. v. ... et offer per commendatione ...

facerdoti: et offer pro emundatione tua sicut precepit moyses i testimonio illis. Perambulabat autem magis fimo de illo: et conueniebant turbe multe ut audiret: et curarent ab infirmitatibus suis. Ipse autem secedebat in desertum: et orabat.

AMB. Quarto signo ex quo in capharnaui dñs venit: leprosus sanas. Si autem quarto die solem illuminauit: et clarior ceteris fecit: hoc clari opus est in mare debem de quo dicit: Et factum est cum esset in vna ciuitate: et ecce vir plenus lepra. Bene ubi leprosus munda tur: certum non exprimitur locum: ut ostendatur non vni populo specialis alicuius ciuitatis: sed oēs populos suis se sanatos. ATHANA. Adorauit autem leprosus dñm dei existentem in corpore: et neque propter carnem putauit esse creaturam verbum dei: nec pro eo quod verbum erat visum lepra carnis quod vestiebat: imo ut in templo creato adorabat oim creaturam in facie percipiens. Sequitur enim: Et videns iesus et percipiens in facie rogauit eum. AMB. Quod in facie percipit: humilitas est et pudoris: ut vni quilibet de vite sue maculis erubescat: sed confessionem et recedat non repressit: ostendit vulnus: remedium postulat: dicit: Dñe si vis potes me mundare. De voluntate dñi non quasi pietatis incredulus dubitauit: sed quod si iniquitatis sue conscius non presumpsit. religionis autem et fidei plena confessio est: in voluntate dñi tribuit potestatem. CIRYL. Nouerat enim lepra experimētis medicorum non cedere: sed vidit diuina maiestate pellicem demones: et ceteros ab aliis valitudinibus curari: quod coiecit diuina de terra fieri. TYTVS: Adificamus enim ex verbis leprosi corporaliū infirmitatū medelam non querere: sed diuino beneplacito totum committere requi nouit opportuna et oia iudicio disposuit.

AMB. Eo autem sanas genere quo fuerat obsecrat. vñ sequitur: Et extendens iesus manū terigit illū. Lex tangi leprosus prohibet: sed quod dñs legis est non obsequitur legi: sed legem facit. Non ergo tergit: quod sine tactu mundare non poterat: sed ut probaret quod subiectus non erat legi nec contagiū timebat ut homines: sed quia cōcaminari non poterat: quod alios liberabat. simul et non ut lepra tactu dñi fugaret: que solebat cōtaminare tangente. THEO. Ipsi enim sacra caro est purgaria et vitā tribuens: sicut existēs verbi dei caro.

AMB. In hoc autem quod subdit: Uolo mundare. habet voluntatem: habet et pietatis effectum. CIRYL. A maiestate autem precessit imperiosus mandatum: qualiter igitur i seruīs cōputat vniuersum filii quod volēdo tantummodo eicit potest. Legit de deo patre quod oia quecumque voluit fecit. Qui vero sui patris potestate fungitur: quod diuinitate in natura ab eo: Solent etiam quecumque sunt eiusdem virtutis: eiusdem esse substantie. Mirare tamen in his diuini diuinitate et corporali operante. diuini enim est ita velle ut ipso fiat oia: humanū autem extendere dexterā. Unus itaque christus ex vtriusque proficit: eo quod verbis caro factus est. GRE. nisen. Et quod cum vtriusque hominis pericula aia. f. et corpore vnita est deitas: per vtriusque patet bar supne nature iudicia. Corpore enim receditum in se lumen declarabat: cum palpando prestabat remedio: sed aia

ppotenti voluntate diuinā ostendebat virtutē: velut. n. sensus tactus pprius corporis est: sic et aie volūtari motus: vult aia: tangit corpus. AMB. Dicit ergo volo propter phorinū. ingat propter artū. tangit propter manicheū. Nihil autem mediū est iter operis dei atque precepti: ut intelligas medētis affectū: virtutē operis. vñ sequitur: Et cōfestim lepra discessit ab illo. Sed ne lepra transire possit in medicū. vniuersusque dñice humilitatis exemplo iactantia viter. nā sequitur: Et precepit illi ut nemini diceret. ut. f. doceret non vulgāda nostra beneficia sed p̄mēda: ut non solum a mercede abstineam pecunie: sed etiā gratie aut fortasse illa silentij cā est impati quod meli oēs putabat: quod fide magis spontanea quā spatis beneficiis credidisset. CIRYL. Leproso etiā silēte sufficiebat ipsa negocij vox ad narrandū oibus agnoscentibus per eū potestatem curatis. CHRYS. Et quod ut plurimum homines dum egrotant dei sunt memores: ut autem cōualescunt hebetant. mandat ut deū pro oculis habeat: vñ gloriā deo. vñ sequitur: Sed vade: ostende te sacerdoti. ut. f. mandatus leprosus committeret se sacerdoti aspectui: ac sic per illi censurā numeraret iter suos.

AMB. Et ut etiā intelligeret sacerdos non legis ordine sed gratia dei supra legem esse curatum: ut dum mandatur sacrificiū secundum preceptum moysi ostenderet dñs quod legem non solueret: sed implet. vñ sequitur: Et offer pro enim tua si cur precepit moyses. AVG. de questi. cūā. Videt huiusmodi approbare sacrificiū quod per moysen preceptum est: cum id non recipiat ecclesia: quod id iussisse intelligi potest: quod non dū ceperat esse sacrificiū sanctū sanctorum quod corpus eius est: non enim oportebat auferri significatia sacrificia priusquam illud quod significabat cōfirmatum esset cōtestatione apostolorum predicantium et fide credentium populorum.

AMB. Vel quod lex spiritalis est: videt sacrificiū mandasse spiritale. vñ dicit: Sicut precepit moyses. Denique quod addidit: In testimonium illis. TYTVS: Heretici propter huiusmodi accipiunt dicitēs in obprobrium legis esse dictum. Qualiter autem iuberet offerre pro emundatione secundum preceptum moysi. CHRYS. Dicit ergo: In testimonium illis. quod ex hoc facto ostenditur christi incōpabili excellentia moysi preferri: quod enim moyses insufficientis erat a sorore lepore pellere morbum: orabat dñs ut eā liberaret: sed saluator in potestate diuina potuit: Uolo mundare. CIRYL. Vel in testimonium illis: huiusmodi est ad reprehensionem eorum et ad probationem quod legem reuerent. Cū enim te curauerim: mitto te ad sacerdotum experientiam: ut attester mihi quod non sum puaricatus in legem. et quibus dñs impendens remedia moneret nemini dicere: istruēs nos euitare superbiam: fama tamen ei volabat vndique istillās auditu victorum miraculū. vñ sequitur: Perambulabat autem magis. ser. de illo. BEDA: Vni autem perfecta saluatio multas ad dñm cogit turbas. vñ sequitur: Et conueniuntur. mul. ut audi. et cura. ab infirmitatibus suis. Ut enim leprosus exteri et iterius se sanatum doceret: preceptum beneficium ut marcus ait etiam iussus non tacet. GRE. vi. moza. Redemptor autem noster per diē miracula in vrbibus exhibet: et ad orationis studium in nocte p̄noctat. vñ sequitur: Ipse autem secedit in desertum. et orabat. ut perfectus videlicet predicatoribus inuaret quatenus nec actiua amore speculationis fundit deserat: nec cōtemplationis gaudia opationis nimietate contēnāt sed ceteri: nec contēplantes sorbeat quod occupati erga primos loquentes profundat. BEDA: Quod autem secedit orare: non

ei nature tribuas q̄ dicit: Uolo. mudare. sed ei que extendens manu tetigit leprosum: no q̄ in terra nescio riu genia sit filij psona: sed eiusde psona sicut nature: sic et opatiões sunt one. GRE. nazaryen: Et opa quide i populo: oratiões autē i deserto pagabat: ut plurimū fanciēs q̄ liceat parū q̄scere: ut mēte sincera cū deo colloquamur. Neq̄ enī ipse indigebat remotiōe: q̄ nō erat i eo qd̄ remitteret cū deus eēt: s̄ ut pateat nobis et opatiōis hora et altioris solertie. BEDA: Typice autē leprosus hūanū genū languidū peccatis designat: plenū lepra: q̄ oēs peccauerūt et egēt gr̄a dei: ut. sextēta manu. i. verbo dei humanā cōtingēte naturā: a p̄isci erroris varietate mūdant: et offerūt p̄ emūdatiōe corpora sua hostiā uiuā. AMB. Si autē lepre medicīa verbū ē: cōtēptus uerbi lepra mētis ē. THEO. Uide autē q̄ postq̄ mūdatus ē aliq̄s tūc dign⁹ ē offerre hoc munus. s. corp⁹ et sanguinem domini: quod est diuine ynitum nature.

Et factū ē i una dierū: et ipse sedebat docēs. Et erāt pharisei sedētes et legis doctores q̄ uenerāt ex oi castello galilee et iudee et hierl̄z: et uirt⁹ dñi erat ad sanādū eos. Et ecce uiri portātes i lecto hominē q̄ erat paralytic⁹. Et querebāt eū inferre et ponere an eū. Et nō iueniētes q̄ pte illū iferrēt p̄ turba: ascenderūt supra tectū: et p̄ tegulas sūmiserūt eū cū lecto i mediū an̄ iesū. Quoz̄ fidem ut uidit dixit: Nō remittunt̄ tibi pctā tua. Et ceperunt cogitare scribe et pharisei dicētes: Quis ē hic q̄ loquitur blasphemias? Quis pōt dimittere peccata: nisi sol⁹ de⁹? Et cognouit autē iesus cogitatiōes eozū: rñdens dixit ad illos: Quid cogitatis i cordib⁹ uestris? Quid ē faci⁹ dicere: dimittunt̄ tibi peccata: an dicere surge et ambula? Et autē sciatis q̄ filij hois h̄z ptatē i terza dimittēdi peccata: ait paralytico: Tibi dico surge: tolle lectū tuū: et uade in domū tuā. Et cōfestiz cōsurgēs corā ill⁹ tulit lectū i quo iacebat: et abiit in domū suā magnificās deū. Et stupeor apprehēdit oēs et magnificabāt deū. Et repleti sūt timore dicētes: q̄ uidimus mirabilia hodie.

CIRYL. Scribe et pharisei q̄ facti fuerāt pdigiorū christi uisores: audiebāt ipm̄ quoq̄ docentes: vñ dicūt: Et factū ē i una dierū: et iesus sede. do. et erant phari. sedē. et legis doc. q̄ uener. ex oi castel. gali. et iudee et hierusalē. et uir. dñi erat ad sanan. eos. Nō q̄st̄ multo accipet ptatem alteri: sed q̄st̄ de⁹ et dñs p̄p̄ia operabāt virtute. fuit autē homies sepe donoz̄ spiritaliū digni: sed plerūq̄ deficiūt ea rōne quam nouit donoz̄ largitor: qd̄ i christo nō accidit: affuebat enī i p̄stādīs remedijs virtus diuina. Quia uero necessariū erat: vbi tāta scribarū et phariseoz̄ turba cōuenerat: aliqd̄ fieri ex his q̄ uirtuti attestarent ipm̄ corā eis q̄ eū parūpedebāt factū ē quoddā miraculū i palytico. in quo q̄ defecisse uidebat medicinalis ars: portabat a p̄mis ad supernū et celestē medicū. vñ sequit̄: Et ecce uiri portātes hominē q̄ erat paralytic⁹ et querebāt eū inferre et ponere an eum. **CHRY.** Mirādī uero sūt q̄ palyticū adduxerūt: qualiter cum nequisset intrare p̄ ostiū: nouū aliqd̄ et alienū attētarūt. vñ seq̄t̄: Et nō iue. q̄ pte eū ifer. p̄ tur. asc. supra tect. detegētes aut tectū deponūt grabatū et ponūt i medio palyticū. vñ sequit̄: Et p̄ tegul. submisit illū cū lect. i me. an̄ iesum. Dicit aliq̄s demissum fuisse lectū a quo p̄ tegulas deposuerūt palyticū lectum. **BEDA:** Domine autē dñs a palyti curatur? p̄mo peccatorū uincula dissoluit ut oñderet eū ob necis cū parū artūū dissolutōe dānari: nec nisi his relaxatis mēborū posse recuperatione sanari. vñ sequit̄: Quoz̄ rū fidē ut ui. dixit: Dico: remit. ti. pec. tua. **AMB.** Magn⁹ dñs q̄ aliorū merito ignoscit aliis: et dum alios pbat: alijs relaxat errata. Cur apud te hō collega nō ualeat: cū apud deū serui et iterueniēdi mērita et ius habeat ipetrādi: si grauiū peccatorū uisus diuini: adhibe p̄catorē: adhibe ecclesiā q̄ p̄ te p̄cetur: cui⁹ cōtemplatiōe qd̄ tibi dñs negare possit: igitur. **CHRY.** Occurrebat autē et i hoc ip̄i parib⁹ t̄is fides: nō enī sustinuerūt se iferius submitti: nisi credidisset. **AVG.** de questi. enā. Quod autē dicit: Nō dimittunt̄ tibi peccata. ad h̄ istuandū ualeat: q̄ homi dimittēbant peccata: q̄ hoc ip̄o qd̄ erat nō possēt dicere: Nō peccauit. simul etiā ut ille q̄ bominū dimittēbat itelligeret de⁹. **CHRY.** Nos autē si corporaliter patimur: satagim⁹ nociūm abicere. cū uero male sit aie et differim⁹: atq̄ iō nec a corporis nociuis curamur. Abscidam⁹ igit fontē maloz̄: et cessabūt egreditinū fluxus. Metu autē multitudinis suā intētionē apire pharisei nō andebāt: sed solū i cordibus suis meditabant. vñ sequit̄: Et cepe. cogitare scri. et pha. dicētes: Quis ē hic qui lo. blasphemiam? **CIRYL.** In quo mortis p̄cipit̄ suam. Erat enī mādatū i lege. q̄ quicūq̄ blasphemaret in deū: morte puniret. **AMB.** Itaq̄ ab ip̄is et operib⁹ suis dei filij accipit̄ testimoniū: nā et ualidi⁹ est ad fidē qd̄ cōfitemē inuiti: et p̄nitioh⁹ ad culpā qd̄ negāt: q̄ suis asseritiōibus relinquunt̄. vñ sequit̄: Quis pōt peccata dimittere nisi sol⁹ de⁹? Magna i fide plebis amētia: ut cū cōfessa fuerit soli⁹ dei esse donare peccata: nō credat deo peccata donari. **BEDA:** Uerū enī dicit: q̄ nemo peccata dimittit̄ re nisi de⁹ pōt: q̄ p̄ eos quoq̄ dimittit̄ qd̄ dimittēdi tribuit ptatem. Et iō christ⁹ uere deus esse. p̄bat: q̄ dimittere peccata q̄st̄ deus pōt. **AMB.** dñs autē

...et factū ē i una dierū: et ipse sedebat docēs. Et erāt pharisei sedētes et legis doctores q̄ uenerāt ex oi castello galilee et iudee et hierl̄z: et uirt⁹ dñi erat ad sanādū eos. Et ecce uiri portātes i lecto hominē q̄ erat paralytic⁹. Et querebāt eū inferre et ponere an eū. Et nō iueniētes q̄ pte illū iferrēt p̄ turba: ascenderūt supra tectū: et p̄ tegulas sūmiserūt eū cū lecto i mediū an̄ iesū. Quoz̄ fidem ut uidit dixit: Nō remittunt̄ tibi pctā tua. Et ceperunt cogitare scribe et pharisei dicētes: Quis ē hic q̄ loquitur blasphemias? Quis pōt dimittere peccata: nisi sol⁹ de⁹? Et cognouit autē iesus cogitatiōes eozū: rñdens dixit ad illos: Quid cogitatis i cordib⁹ uestris? Quid ē faci⁹ dicere: dimittunt̄ tibi peccata: an dicere surge et ambula? Et autē sciatis q̄ filij hois h̄z ptatē i terza dimittēdi peccata: ait paralytico: Tibi dico surge: tolle lectū tuū: et uade in domū tuā. Et cōfestiz cōsurgēs corā ill⁹ tulit lectū i quo iacebat: et abiit in domū suā magnificās deū. Et stupeor apprehēdit oēs et magnificabāt deū. Et repleti sūt timore dicētes: q̄ uidimus mirabilia hodie.

comitia ieiunio egebat: s; princeps gre eius: sine ieiunio decorata vtuose conuerfabat. q; si christ^o. xl. dies b^o ieiunauerat: nō h̄ fuit vt i se passionē mortificat: ret; vt nouā abstinētie ondat carnalib^o AVG. de cō. euā. Euidēter autē lucas alios de alijs h̄ dixit se narravit. vñ ḡ matthe^o dicit: Tūc accesserūt ad eū discipuli iohannis dicētes: Quare nos et pharisei ieiunamus: nisi q; et ipi aderāt: et oēs certatiz vt q̄sq; poterat h̄ obiecerūt. **AVG.** i eodē: Est autē duplex ieiunium: vñ i tribulatiōe ad p̄cipiādū deū i peccatis aliud i gaudio: cū tāto min^o delectāt carnalia: quā to spiritaliū maior sarcia ē. Interrogatus ergo dñs cur discipuli ei^o nō ieiunaret. de vtroq; ieiunio r̄dit. et p̄mo de ieiunio tribulatiōis. **Seq̄t. n.** Quibus ip̄e ait: Nūqd̄ po. si. sp̄o. dū cū il. ē spon. fa. ieiunare: **CHRY.** Quasi. d. Presēs tēp^o leticie ē et alacritatis nō igit̄ imiscēda sūt tristia. **CIRYL.** Saluatoris ei nri i h̄ seculo demōstratio nihil aliud fuit q̄ q̄daz festiuitas: itelligibilis q̄si quādā sp̄osa copulās illi nostrā naturā: vt quōdā sterilis fecūda fieret. Igit̄ filij ip̄o eē noscūt q̄cūq; vocati sūt ab eo p̄ nouam et euāgelicā disciplinā: nō autē scribe cū phariseis q̄ solā legi vmbra cōsiderāt. **AVG.** de cō. euā. Per h̄ autē q; sol^o lucas dicit: Nō potestis filios sp̄osi facere ieiunare. itelligit eos ip̄os q̄ loq̄bant fuisse sacros vt lugētes ieiunaret filij sponsi: qm̄ ipi eēt sp̄osi occisū. **CIRYL.** Ubi vō accesserat filij sp̄o si q; nō decebat eos laborare tāq; q̄ spiritalē solē n̄ tate habebāt: ne iter nos anularet ieiunij dispēsa tione subiūgit dicēs: Veniet autē dies cū ablat^o fuerit ab eis sp̄o: tūc ieiunabūt i illis dieb^o. **AVG.** de q̄st. i. q. d. Tūc desolabūt et i merore et luctu erūt: donec eis p̄ spiritū sanctū gaudia consolatoria re tribuant. **AMB.** Uel aliē: Nō h̄ ieiunij relegat̄ quo cōfici^o caro: et corpis luxuria castigat̄: h̄ ieiunij nos cōmēdat deo. h̄ n̄ possum^o ieiunare q̄ r̄m hēn^o et christi carnē epulamur et sāgninē. **BAS.** Filij etiā sp̄osi ieiunare neq̄unt: h̄ ē aie nutrimentū n̄ sumere: nec viuere i oi v̄bo qd̄ de ore dei p̄cedit. **AMB.** S; q̄ sūt illi dies q̄bus nobis christ^o aufert: cū ip̄e dixerit: Uobiscū ero vsq; ad cōsumatiōnē mudi. h̄ nemo tibi christū p̄t auferre: nisi te illi ip̄e auferat. **BEDA:** Quādiū enī sp̄o^o nobiscū ē i leticia sum^o: nec ieiunare possum^o nec lugere. Cū autē p̄ peccata ille recedit: tūc indicēdū ē ieiunij: et re gred^o luct^o. **AMB.** Deniq; de ai dictū ē ieiunio vt sequētia declarāt: **Seq̄t. enī:** Dicebat autē similib^o tudinē ad illos: Quō nemo cōmissurā. i. p̄culā ablatā a vestimēto nouo imittit i vestimētū vet^o. Appel lauit vet^o: qd̄ exuēdū apostol^o estiauit dicēs: Sp̄o h̄ate vos veterē hominē cū actib^o suis. In eadē igit̄ forma series cōuenit p̄ceptoz: ne act^o veteris et noui h̄ois miscam^o. **AVG.** de q̄sti. euā. Uel aliter: Dono sp̄s facti p̄cepto. Sen^o autē ieiunij qd̄ fit p̄ leticia iā renouari i vitā spiritalē cōueniētissime cele bāt: qd̄ anq̄ accipiāt dicit eos eē tāq; vetera vesti mēta: q̄b^o icōueniēter p̄n^o nou^o assuūt. i. aliq̄ p̄ri cula doctrie q̄ ad noue vite tempantiā p̄tinet: qz si h̄ fiat et ip̄a doctria quodāmo scidit̄: q̄ docet gene rale ieiunij n̄ a cōcupia ciboz tñ: s; ab oi leticia tēp̄ posaliū delectationū: c^o p̄culā q̄ ad cibos p̄tinet: dicit nō oportere hoibus adhuc veteri cōsuetudini

deditis ipartiri: qz et illic q̄si cōcisio videt̄ fieri: et ipi vetustati nō cōuenit. Dicit et eos eē similes veteris b^o vtrib^o. vñ seq̄t: Et nemo mit. vinū no. i vtres vete res. **AMB.** Fragilitas hūane cōditiōis apif: cum corpa nostra exuuis defictoz aialū compant. **AVG.** de q̄sti. euā. Ueterib^o aut vtribus compant apli q̄ vino nouo q̄si spiritalib^o p̄ceptis facili^o distru punt q̄ cōtineāt. vñ seq̄t: Alioqn̄ r̄pit vinū nouū vtres: et ipm̄ effūdet: et vtres peūt. Erūt at noui vtres cū p^o ascēsiōne accepto desiderio cōsolatiōis eius. orādo et sp̄ando inouabūt. vñ seq̄t: S; nouū vinū i vtres nouos mittēdū ē. et vtracq; cōsuāt. **BEDA:** Vino siqd̄ itus reficimur: veste aut foris tegimur. Uestis ḡ sūt bōa opa q̄ foris agim^o: q̄bus corā hoib^o bus lucem^o: vinū feruor fidei spei et charitat. Aliē: Ueteres vtres sūt scribe et pharisei: nou^o p̄n^o: et nouū vinū p̄cepta euāgelij. **GRE.** nisen^o: Vinū enī de nouo elicitur: p̄pter feruore natural^o hūidi fumo sū ē oespumās naturali agitatiōe a se materialē im mūdiciē. Tale nouū testamētū ē: qd̄ antiq̄ vtres q̄ p̄ p̄ter incredulitatē iueterati sūt: nō capiūt: imo scidū tur excellētia doctrie: nec nō et grām sp̄s i cassum fluere faciūt: qz i maluolā aiam n̄ introbit sapia. **BEDA:** S; cuiuscq; aie nōdū i nouitate sed i vetus tate malicie p̄seuerati: nouoz mysterioz sacramen ta n̄ dñt cōmitti: q̄ etiā p̄ceptis euāgelicis p̄cepta le gis miscere volūt: vt galathe vinū nouū i vtres vete res mittūt. **Seq̄t:** Et nemo bibēs vet^o statū vult no uūz. dicit. n. vet^o meli^o ē: qz iudeis vite veteris salua ibutis: noue gre p̄cepta sordebāt: qz matoz traditio nib^o cōmaculati dulcedinē spiritaliū v̄borū percipi pere non valebant. **CA. VI.**

HActū ē at i sabbato secūdo p̄mo cū trāsiret p̄ sata uelle bāt discipuli ei^o spicas: et mā ducabāt cōfricātes māib^o: Quidaz aut phariseoz dicebāt illis: Quid fa citis qd̄ nō licz i sabbatis? Et respō dēs iesus ad eos dixit: Nec hoc le gistis qd̄ fecit dauid: cū esurisset ip̄e et q̄ cū illo erāt: quō intrauit i domū dei: et panes p̄positiōis sūpsit et mā ducant: et dedit his qui cū ip̄o erāt: quos nō licet māducare nisi tātū sacerdotib^o. Et dicebat illis: qz dñs ē filius hois etiā sabbati.

AMB. Nō solū cōprehēsiōe verborū: sed etiā ip̄o vsu specieq; gestoꝝ icipit hominē dñs veteris obse ratiōe legis exuere. vñ of: Factū ē autē i sab. scōo p̄ mo cū trāsiret p̄ sata: velle. disci. ei^o spicas et mandu cabāt cōfricā. māib^o suis. **BEDA.** Nō habētes enī discipuli spaciū manducadi p̄pter ip̄ortunitatē turbārū: esuriebāt vt homies: sed vellentē spicas inediā cōsolabant: qd̄ ē indicij austerioris vite: nō p̄p̄atas escas sed simplices querere cibos. **THE.** Dicit autē i sabbato secūdo p̄mo: qz iudei oēm festi